CAROLI DU-FRESNE
D. DU-CANGE
ADDITAMENTA
AD CONSTANTINOPOLIM CHRISTIANAM,

NEC NON

DE HEBDOMO CONSTANTINOPOLITANO

DISQUISITIO TOPOGRAPHICA.

LECTORI BENEVOLO
TYPOGRAPHUS
VENETUS.

POſt editam Pariſiis anno 1680. *CONSTANTINOPOLIM CHRISTIANAM, plurima ab Cl. ejus Auctore, Carolo Du-Freſne, obſervata fuere, quæ deinde, cum anno* 1686. *Jo. Zonaræ Annales ederet, partim retulit ipſe in notas, queis idem Zonaræ opus illuſtravit, ac partim in Additamentis nova cura confectis ad ipſam CONSTANTINOPOLIM CHRISTIANAM complexus eſt; atque demum Topographica in Diſquiſitione de Hebdomo Conſtantinopolitano. Muneris porro noſtri, Lector humaniſſime, credidimus eſſe, ut a notis, quæ Zonaræ Annalibus ſubjectæ ſunt, additamenta ſejungeremus atque Diſquiſitionem; eademque duo hoc loco veluti proprio typis daremus. Cæterum ipſæ quoque notæ, cum opus fuerit, conſulendæ tibi ſunt, ut quæ deeſſe in hoc Volumine videntur, ipſo Carolo Du-Freſne monente, inde haurire poſſis cum proventu. Vale.*

ADDITAMENTA AD CONSTANTINOPOLIM CHRISTIANAM.

Quamquam res Byzantinas illuſtrare pro virili hactenus fuerimus conati, emiſſis aliquot in id argumentum lucubrationibus, id præſertim tamen in Urbis Conſtantinopolitanæ deſcriptione, ex variis Scriptoribus, iiſque Græcis ac Latinis adornata, a nobis utcumque præſtitum videtur. Verum quicquid in id inſtitutum conferri poterat, non ita exhauſtum in ea ingenue agnoſcimus, quin omiſſa fuiſſe nonnulla, atque adeo obſervata emendari interdum poſſe, ultro non fateamur: ſeu quod ex prius lectis exciderint, ſeu quod poſterior ut editorum, ita & manu deſcriptorum Codicum lectio nova etiam lumina protulerit, ac indicta, nec alias animadverſa, ut fieri amat, detexerit in dies. Habet enim hoc inſitum ſollicita rerum examinatio, habet ſecundarum cogitationum ſubtilior exactiorque cura, ut ſi quid in ingenii fœtibus producendis poſt impetum primum deliberatio properata deliquerit, hoc conſilio propenſiore revocetur: ita ut ſi quæ occurrant emendanda, nemo eſſe debeat acceptator perſonæ ſuæ, *ut cum S. Auguſtino loquar. Cum vero* τῆς Βασιλίδος, *ſeu Reginæ iſtius Urbis origines, vel ut Græci efferre ſolent,* τὰ πάτρια, *ſi accurate tractentur, ad Byzantinos Scriptores plane intelligendos non parum conducant, quædam ex iis, quæ poſt editionem noſtram obſervata a nobis fuerunt, partim in Notas ad Zonaræ Annales, quantum licuit, partim in Diſquiſitionem de Hebdomo, quam iiſdem ſubjunximus, partim denique in Additamenta retulimus, ut ſaltem, ex iis quæ in edita noſtra Conſtantinopoli Chriſtiana deeſſe lector animadverterit, nonnulla inde haurire poſſit, ſi tanti viſum fuerit, ac e memoria noſtra elapſa ſupplere, ſubjecto ceteroquin locorum Urbis, quos retractamus, brevi indice, ex quo quid novi tum in iis, tum in Notis, ac laudata Diſquiſitione acceſſerit, uno conſpectu deprehendat.*

FAMILIÆ BYZANTINÆ AUGUSTÆ.

P. 32. c. 1. l. 53. poſt, eſt, *adde*. Eutropiæ meminit S. Athanaſius in Apol. ad Conſtantium Imp. cujus materteram vocat.

Cujac. lib. 16. obſerv. c. 15.

P. 36. c. 2. l. 29. poſt, Taſpenſem. *adde* (nam interdum a Scriptoribus Conſtantium appellari, obſervatum ab aliis.)

To. 2. p. 259. 260. 261. Theoph. p. 252. E. R.

P. 100. c. 2. l. 44. poſt, neptim, *adde*, quam Patriciam non ſemel vocat S. Maximus.

P. 101. c. 1. l. 49. ſcribe. Hunc Heraclius junior ſeu Novus Conſtantinus frater, Conſul a Patre dictus, cum 1. Januarii die anno VII. Imperii publice proceſſiſſet, Cæſarem dixit, ut ſcribit Theophanes. Deinde Imperatorem nec multo poſt Conſulem appellatum, Heraclius Parens, una, &c.

P. 121. col. 1. l. 8. poſt Imperatori, *adde*. Peractæ ſummo apparatu nuptiæ ſub menſem Novembrem anno 11. Imperii Joannis, ut ſcribit Leo Diaconus, qui Theodorum ob egregias animi & corporis dotes commendat.

Pag. 122. c. 2. lin. 64. poſt Monomachum, *adde* (Thodoſii Monomachi filium, ſcribit Michael Pſellus) &c.

P. 123. c. 1. l. 3. poſt, Proceſſit, *adde*. Primis porro nuptiis duxerat Conſtantinus filiam unicam Pulcheriæ ſororis Romani Argyri Imp. ex Baſilio Sclero, cui eruti oculi propter tyrannidem, ut ſcribit Michael Pſellus lib. 5. Hiſt. Tradit præterea idem Scriptor duas eidem fuiſſe ſorores, quarum altera *Helena*, altera *Euprepia* vocabatur.

Lambec. l. 5.

P. 139. c. 1. l. 45. poſt, denegavit, *adde*. Ad eum extat XXI. Epiſtola Michaelis Glycæ, qui ſub Manuele pariter vixit, ut colligitur ex aliis ejus Epiſtolis.

Allat. de Conſenſ. l. 3. c. 7. n. 8.

Pag. 144. ubi de Nicephoro meliſſeno Contronenſi Epiſc. adde in marg.

Lib. 3. Juris Gr. Rom p. 233.

P. 146. c. 1. l. 56. poſt, MCXLIV. *adde*. Conſtantini iſtius Comneni meminit Sanctum quoddam Germani Patr. CP.

Apud Allat. de Conſenſ. utr. Eccl. l. 2. c. 16.

Ib. c. 2. l. 67. adde. Is porro eſt qui *μακαριώτατος παιδεύσας Σίβαντος καὶ Ἀρχιεπίσκοπος Βουλγαρίας* dicitur in depoſitione Coſmæ Patriarchæ CP. cui cum Manuele Comneno Imp. & cæteris principibus & Epiſcopis interfuit.

P. 148. c. 1. l. 34. poſt aſſumpſit, *adde*, & filiam *Irenem Ducænam*, cujus non ſemel meminit Irene avia in Typico Monaſterii Deiparæ ab ea conditi. Alexius vero Abaſgiæ, &c.

To. 3. p. 186.

Ib. c. 2. lin. 1. poſt, occurrunt, *adde*. *Joannes Bryennius*, cui matrem litem intendiſſe ſcribit Scholiaſtes Baſilicon. Neſcio an idem qui Magiſter dictus, de quo ſupra.

Vide Lambec. lib. 5. de Bibl. Cæſar. p. 247.

P. 159. c. 2. l. 51. poſt, Pepigit, *ſubde*: Is eſt, ni fallor, qui vulgo *Alexius Magnus Comnenus* cognominatur a Gregorio Chioniade in Epiſtolis, &c.

Lib. 1. c. 10.

Ib. l. ult. poſt, notham, *ſubde*. At quam hic Eudociam, in Hiſtoria inedita Irenem vocat Nicephorus Gregoras, aitque haud multo poſt abſque liberis mortuo Baſilio, rerum potitam, concubinam cum duobus ex eo ſuſceptis pueris Conſtantinopolim continuo relegaſſe, petiiſſeque ut ex Urbe ſibi ſubmitteretur ex Palatini natalium ſplendore illuſtris aliquis, quocum iteratum conjugium contraheret, ac Imperium Trapezuntinum Imperatoris patris arbitrio gubernaret. Sed vix Conſtantinopolim appulerant legati, cum Andronicus Imperator e vita exceſſit, relicto hærede juniore Joanne, ſub quo Joannes Cantacuz. magnus Domeſticus, qui cum noſſet eam obtinere legem apud Trapezuntios, ut ab aliis quam a Comnena familia gubernari non paterentur, poſthabita Irenes petitione, Michaelem Comnenum Alexii Trapezuntini Imperatoris fratrem, qui tum ætatis ſextum & quinquageſimum annum attigerat, eo miſit. At qui inter proceres Palatinos primas obtinebant, cum ſe ea qua in aula pollebant auctoritate, ſi Michael principatum obtineret, privandos attenderent, alterum e Baſilii filiis nothis in Principem proclamaturos ſe finxerunt. Verum appulſo Trapezuntem Comneno, ne in ſe plebem concitarent, Latinorum duabus una cum eodem Comneno appulſis navibus fidentiorem, Michaelem cum debitis honoribus in Palatium adductum, mox ſubeunte nocte in eodem velut in carcere incluſerunt. Cum vero plebs ei faveret, alii in carceres conjecti ſunt, alii fuga arrepta in navigiis ſaluti ſuæ conſuluere. Poſtridie deinde Comnenum in Caſtrum Limniorum, ab urbe Trapezuntis ſtadiis CC. diſſitum, Eunucho cuidam cuſtodiendum tradiderunt. Rebus ſic peractis, earum ſumma penes duos aut tres proceres fuit popularibus interim oblatrantibus, ac ſubinde ſeditiones excitantibus. Ex iis vero qui horum effugerant tyrannidem, & Conſtantinop. ſe receperant, præcipui, Scholarii appellati, eo Annam Auguſtam ſermonibus & promiſſis urſere, ut filium Michaelis vigeſimum ætatis annum tum agentem in Principem Trapezuntiorum ſibi daret, quod illa conceſſit, conductis tribus Latinorum triremibus, in quas immiſſo juniore Comneno, eæ Trapezuntem die decimo pervenere. Quo percepto qui in urbe rerum potiebantur arma ſtatim ſumpſerunt, in quos continuo plebs concitatur, cujus favore Latini urbem ingreſſi, haud ægre hoſtibus potiti ſunt, direptis eorum opibus. Sic Principatu in Michaelis Comneni filium devoluto, præcipui e Palatinis capite plexi ſunt: alii inferioris ordinis perpetuo exilio mulctati. Verum cum junior Comnenus genio ac voluptatibus pluſquam par erat indulgeret, & theſauros ludicris exhauriret, Scholariorum neglectis ſubinde monitis, iis vix tribus poſtea elapſis annis, hanc vitæ rationem averſati, Michaelem Principis patrem e Limniorum Caſtro evocarunt, (nam tum Eunuchus cui cuſtodiendus traditus fuerat obierat) illumque in throno collocarunt, juniore in Byzantiorum cuſtodiam amandato. Sic Michael Principatum adeptus eſt quem parens obtinuerat.

Allat. de Conſenſ. l. 3. c. 4. n. 4.

P. 160. c. 2. l. 41. poſt, conſenſiſſet, *adde*, laudatur ab Allatio, Gregorii Conſtantinopolitani, qui capta Conſtantinop. Patriarcha creatus fuerat poſt Metrophanem, liber quæſtionum veteris Teſtamenti ad eundem Alexium Comnenum Imp. Trapezuntinum.

P. 180. c. 1. poſt 16. adde, Alexius Laſcaris *Philantropenus*, ad quem Epiſtolam ſcripſit Beſſarion de ſucceſſu Concilii Florentini.

Lib. 6. c. 3.

P. 182. c. 1. l. 5. poſt, *Λάσκαρις*, *adde*. Cæterum Theodori Laſcaris mores egregios, ſingularemq; eruditionem multis proſequitur Georg. Pachymeres: quam in primis teſtantur illius quædam quæ ſuperſunt Scripta in Bibliotheca Regia, hocce ubiq; titulo: *Θεοδώρου Δούκα τοῦ Λάσκαρι, τοῦ υἱοῦ τοῦ ὑψηλοῦ Βασιλέως τῶν Ῥωμαίων κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Δούκα, πρὸς τὸν τοῦ Μαρκίωνος Βιλτόρδου δὲ Μαμβούργ πρεσβείας εἰς τὸν ὑψηλότατον Βασιλέα*. Atque in his, alterum hoc lemmate: *Ἐπιτομαὶ ἐκδοθεῖσαι εἰς τὸ τοῦ βιωσάντος συγγράψασαι, ἐκτεθεῖσαι ἐν τῷ πενθίμῳ καιρῷ τῆς ἀποβιώσεως τῆς ἀοιδίμου καὶ μακαρίας δεσποίνης κυρᾶς Ἑλένης καὶ συμβίου αὐτοῦ*. In Paracletico p. 181. deſcribitur *Κανὼν παρακλητικὸς εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον, ποίημα τοῦ Βασιλέως κυροῦ Θεοδώρου Δούκα τοῦ Λασκάρεως*. Editi denique habentur de Communicatione naturali Libri VI. admiranda Philoſophia referti, a Claudio Auberio, latio donati: quo ſpectant iſta ejuſdem Pachymeris: *καὶ πᾶσι μὲν λογικοῖς δ᾽ ἐργαστικοῖς προσφερόμενον, οὐχ ἧττον δὲ καὶ αὐτοῖς λογικοῦ παιδείας προσεσχηκώς, εἰ μᾶλλον ἐκ μαθήσεως ἢ φύσεως τὴν περὶ τὸ γράφειν δύναμιν ἔχων, ὡς καὶ πολλὰ ἐπιρρεῦσαι ἐκτεθεῖναι, εἰ μέσον ὁρμήσειεν*.

Ibid. 1. 2. lin. ult. ſubde. Meminit porro Nicephorus Gregoras lib. 11. hiſtor. ineditæ cap. XIX.

Lambec. l. 5.

Joannis Vatatzę ſub initia Imperii Joannis Palęologi, quem obſcuræ fuiſſe ſtirpis ſcribit, ſed admodum divitem mercatorem, qui poſtmodum pecunia Theſſalonicæ præfecturam obtinuit.

P.188. c.2. l.ult. poſt, tempora, *adde lin. ſeq.* Conſtantinus Palæologus Sebaſtus, ad quem extat xxv. & xli. Epiſtola Michaelis Glycæ, qui ſub Manuele vixit: apud quem habetur alia, quæ eſt xliii. inſcripta Andropulo Palæologo, niſi legendum ſit, quod prorſus exiſtimem, Andronico: nam circa id ævi floruit.

Demetr. Raul. in Ep. 4. ad fil.

P.192. c.2. l.16. poſt xxx. *adde*, Irenem.

P.192. c.2. l.32. poſt, conditum eſt, *adde*. Theodorus Metochita M. Logotheta ſcripſit Carmen funebre in eandem Irenem Auguſtam, ut & in Michaelem Imper. Andronici filium.

P.193. c.1. l.12. poſt, agimus, *adde*. Habetur præterea in eadem Regia Bibliotheca Cod. alter num. MDCCLI. continens varia Opuſcula & Epiſt. ejuſdem Nicephori Chumni, qui ſub vitę exitum Monachus factus, Nathanael appellatus eſt: in quibus ſunt ſermones duo conſolatorii, quorum alter ad Imp. ſcribitur de morte Deſpotæ filii: alter ad ejuſdem Chumni filiam Imp. (Βασίλισσαν) de illius viduitate, cujus tum annus erat ſextus-decimus.

Ibid. l.55. poſt, fallor, *adde*. Oſtendit mihi nuper vir doctiſſimus Carolus Molinetus Sanctæ Genovefæ Canonicus regularis monetam æream minutiorem, in cujus facie altera duo effinguntur Imperat. duplicem crucem intermediam tenentes, quarum figuræ ſat evanidæ, ut & inſcriptio, quæ has voces præfert, ΑΝΔΡΟΝΙΚΙ ΜΗΧΗΑΙ. In altera habetur Cherubinus ſex ſuis alis inſtructus, nulla addita inſcriptione: quam quidem Monetam eſſe Andronici ſenioris & Michaelis filii prorſus exiſtimo.

Ibid. c.2. l.23. lege. Indictione viii.

Anon. de ſepar. vet. Romæ, apud Allat. de Conſenſ. p.752. In Epiſt. de Calamitat. Cl. P. 93.

Ibid. c.2. l.28. poſt, Imperii xx. *adde*, cum paulo ante Monachicum habitum induiſſet, Antonius nominatus.

P.194. c.2. l.51. poſt, Pachymeris, *ſubde*. Sed & depictas ejuſdem Annæ & Andronici conjugis effigies in Patriarchica porta exteriore, in pariete dextro, templi ſcilicet τῆς Παμμακαρίστου, ſua ætate extitiſſe teſtatur Theodoſius Zygomalas.

Ibid. 199. c.2. l.24. pro, triennio, *lege* biennio, poſt, anno ſcilicet MCCCCXXXIX.

Ibid. c.2. l.40. poſt l.2. adde. Extat in Cod. Reg. Georgii Scholarii Patr. Conſtantin. Μονῳδία ἐπὶ τῇ εὐδαιμονεστάτῃ κυρίᾳ Ἑλένῃ τῇ Παλαιολογίνῃ, θυγατρὶ τοῦ Δεσπότου τοῦ Κυρίου Δημητρίου, (quem Manuelis Imperat. filium vocat) quam virginem obiiſſe ſcribit.

Ibid. 201 c.1. l.7. poſt, ille, *adde*, ex partu.

Ibidem lin.9. poſt, ſepulta fuit, *adde*. Extant verſus Jambici MSS. in Theodoræ mortem, Beſſarionis Hieromonachi, in Cod. Colberteo, ubi Conſtantini Deſpotæ uxor, & ex Gente Larina fuiſſe dicitur, & Palæologina, ac Imperatrix indigitatur.

Ibid. lin.29. poſt, confutata ſunt, *adde*. Quidam ſcribunt pactas cum Iberorum Regis filia Conſtantini nuptias, neque tamen initas, capta paulo poſt Conſtantinopoli.

P.206. col.2. poſt. lin.26. adde, Demetrius Palæologus Magnus Stratopedarcha ſub Joanne Imperat. circa an. MCCCCXXXVIII. ſocer Joannis Diſhypati.

Sguropul. ſect. 2. c. 21.

P.206. col.2. poſt lin.24. ſcribe, Palæologus *Caſandrinus*, qui Florentiæ obiit, cum Concilium coram Joanne Palæologo Imp. celebraretur.

Sguropul. ſect. 11. c. 8.

P.207. c.2. l.54. poſt, Romano, *adde*: idem forte, qui in Novella ejuſdem Alexii, Nicolaus appellatur.

To. 2. Jur. Gr. Rom. p.181.

Ibidem lin.62. poſt, Regia, *adde*: Meminit præterea Sguropulus in Hiſt. Concilii Florentini *Joannis Diſhypati*, quem Joannes Palæologus Imper. Legatum miſit ad Concilium Baſileenſe ſub ann. MCCCCXXXVIII. Hic filiam Demetrii Palæologi M. Stratopedarchæ uxorem duxit, ut auctor eſt idem Scriptor, unde licet opinari ex eo conjugio natum Georg. de Bishypato cognomento Palæologum, a quo prognati cæteri in Francia Bishypati.

Sect. 3. c. 5. Sect. 4. c. 18. 20. Sect. 2. c. 21.

P.210. c.2. poſt l.14. ſubde. xv. Joan. Cantacuzenus, una cum fratre Manuele, Sebaſtocrator creatus ab Imp. qui haud multo poſt, Alexii Apocanchi ſorori conjugio nexus eſt, tum ex Andronico Palæologo, qui circa Adrianopolim in fluvio ſuffocatus obierat, viduæ.

Niceph. Gregora MS. l. 5. c. 2.

P.253. col.1. poſt lin. 24. adde: *Matthæus Aſan* ſub ann. MCCCCXXV.

Ibid. lin.7. a fin. ante lin.6. a fin. poſt, cap. xxii. *adde*, & Sguropulus in Hiſt. Concilii Florentini ſect. 11. cap. x.

Sguropul. ſect. 2. c. 21.

CONSTANTINOPOLIS CHRISTIANA.

LIBER I.

P.12. c.1. l.66. poſt, ſortita es, *adde*: Andronicus Calliſti in Monodia in infelicem Conſtantin. MS. Ἡ γὰρ θέσις τῆς πόλεως πάντα ἐποίει ῥᾷστα καὶ πρόχειρα. ταύτην γὰρ μόνην ἀμφοτέραις ἂν οὐδεὶς δεξαμένην εὕροι. εἶχε μὲν ἡ Εὐρώπη, ἐγγυτάτω δηλαδὴ ἡ Ἀσία· καὶ τοσοῦτον αὐτῆς ἀπεῖχεν, ὅσον τὸ πλάτος ἐστὶ τοῦ πορθμοῦ. μονονουχὶ δὲ καὶ πάχιστα ἦν, καὶ τοῦ πορθμοῦ καταβαινούσα μεγάλου, ὡς διείργοντος ταύτην ἐκείνης· πλὴν ᾔδετο πάλιν τὴν πόλιν ὁρῶσα μᾶλλον αὐτὸς δεδεμένος, καὶ τὴν ἔνδον ἐκείνης καὶ ἰδίαν ἐποίει, καὶ μὴν καὶ τὰ διττὰ πελάγη ὅτι Προποντὶς καὶ ὁ Πόντος οὐκ ὀλίγην παρεῖχον τῇ πόλει τὴν ἀφθονίαν. πεδιὰς γὰρ ἅπαν ἐστὶ τὸ χωρίον, δρυσί τε περιεχόμενον, καὶ ποταμοῖς ἀρδόμενον, καὶ λιμέσι πλείσταις πεποικιλμένον, ὥστε πανταχόθεν ἀφθονία περὶ τὴν πόλιν.

P. ead. c.2. l.49. poſt, Eurus, *adde*. Gregor. Cyprius Patr. Conſtant. orat. in Andronic. Palęolog. Imp. MS. de Salubritate aeris Urbis Conſtantin. Ἀὴρ δὲ αὐτῆς ὥσπερ κεφαλῆς καθαρώτατος ὤν, οὐδὲ δριμὺς εἰς ὑπερβολήν, ἀλλ' ἄλυπος καὶ πρᾷος, καὶ τοῖς σώμασιν ἀπηνής· θέρους δὲ οὐ καυσώδης καὶ πνιγώδης, ἀλλὰ ταῖς συγκρατος ψυχῇ. βορείοις πνεύμασι καὶ αὔραις ζεφύροις ὑπὸ τῆς τῶν ἀκτίνων ἀκμῆς κρατεῖσθαι καθάπαξ μὴ συγχωρούμενος, τῶν δ' ἄλλων ὡρῶν πέρα τούτων καὶ μεταβολαῖς ὡς κέκραται τρόποις ἀφ' ὧν ἐκ τῶν ἀχρειουμένων.

P.13. c.1. l.69. poſt, valere, *adde*. Conſulto porro hic omiſimus quæ de Byzantii ſitu opportuno ſcribit Theophylactus Bulgariæ Archiepiſcopus in Inſtitutione regia, parte 1. cap. iii.

Hic porro duntaxat deſcribenda videntur quæ in hanc ſententiam habet Gregorius Cyprius Patriarcha Conſtantinopolitanus in Oratione Encomiaſtica in Andronicum Palæologum Seniorem Imperatorem, hactenus inedita. Πατρίδα καὶ γένος τῶν ἐγκωμίων ὑποβάλλειν κρηπῖδα ὁ τῆς τέχνης θεσμὸς ἡμῖν ὑποβάλλει· τοιγαροῦν καὶ τὴν σὴν πατρίδα, μέγιστε Βασιλεῦ, ἅπας ὁ τῶν εἰκότων λόγος, ἵνα μὴ λέγω καὶ συγγραφικὸς ἅπας καὶ γεωγραφικὸς ἀρίστην τῶν ὅσας οἰκοῦσιν ἄνθρωποι παραδίδωσι. Τριῶν γὰρ ὄντων ὑκτοῦ πλευρῶν εἰς ἃ διαιροῦσι τὴν γῆν, Λιβύην μὲν περὶ ἐλάχιστον τοῖς σοφοῖς γέγονε λόγον, οὐδὲ ἐνάξιον λόγου περιέχουσα. Ἀσία δὲ καὶ Εὐρώπη περὶ πρωτείων ἄνωθεν ἀλλήλαις ἐρίζουσι, τὸ νεῖκος οὐδέπω καὶ νῦν διαλύσαντο, ἀλλήλων ἐν τῷ μέρει κρατοῦσαι, καὶ ὑπ' ἀλλήλων κρατούμεναι. Σὺ δ' ἡ πατρίς, λέγω δὲ σοὶ δόσει καὶ ἀρχῇ, ὦ Βασιλεῦ, καὶ Ἀσίας ἐπειλημμένη καὶ Εὐρώπης, καὶ ἀρχή γε τούτοιν ἀμφοῖν νομιζομένη καὶ οὖσα, οὐκ οἶδα πῶς οὐ κἂν καὶ βελτίστη τῆς ὅλης ὁμολογοῖτο, ἀρχή γε ἐξ οὐρανοῦ αὐτῇ καὶ τὸ προκεκριμμένον ὑπάρχουσα, ἐπεὶ μηδ' ἔπρεπε τῷ τὸν ὑπὲρ ταύτην ἐκ Θεοῦ λαχόντι τιμήν, ἑτέρας ἢ ταύτης πατρίδος τυχεῖν, δι' ὃ τὸν σύμπαντα κόσμον, καὶ ὁπόσα δὴ ἐστι καθὰ τῶν ἄλλων πλεονεκτεῖ, τοῦτο μὲν οἷς ὁρᾶν πεδία κάρπιμά τε καὶ κάλλιστα, καὶ μεῖζω ἢ ὀφθαλμοὺς ἐξικνεῖται παρέχεσθαι, τοῦτο δ' οἷς ὄρη μήκιστα, καὶ εἰς αὐτὸν ἥκοντα τὸν αἰθέρα ἀνέχεται, τοῦτο δὲ καὶ οἷς ἀέναα ποταμῶν ῥεύματα, καὶ λιμένας, καὶ πηγὰς καὶ παντοίας ὑδάτων ἀφεῖσα προβάλλεται, ἄφθονον τὸ τῆς ζωῆς χρήσιμον, ἔκ τε τούτων καὶ τῆς ἐν μέσῳ θαλάσσης χορηγοῦσα τοῖς τῇδε ἀνθρώποις. Ταῦτα δὲ ἐμοὶ τῆς πόλεως ἀριθμὸς τῶν πολλῶν καὶ καλῶν καὶ μεγάλων, αἳ δὴ καὶ αὐτ' ἀγάλματα οἷα εἰσι, καὶ θεωρία τῇ χώρᾳ καθίστανται, οὐδ' ἂν τις οἶμαι, καὶ ἰδίαν ὑπόθεσιν ἱστορίας ποιούμενος, μή τι γε μέρος λόγου βραχύτατον ἀρκέσειν ἱκανῶς διελθεῖν· εἰ δὲ πρὸς ταῦτά τις εἰκότως κατ' ἀξίαν ἀπορήσειε λόγου, τ

περὶ τῆς μεγάλης καὶ θαυμασίας ἐμοὶ πόλεως, ἣ κατ' ἐξαίρετον τὴν σὴν, Βασιλεῦ, καὶ χρυσοῦν ὄντως γένος, ἣ κατὰ τὸ μεσαίτατον λαχοῦσα τῆς γῆς, κέντρον μὲν εἰκότως αὐτῆς λέγοιτο, εἰς αὐτὴν τὰ ἄκρα πανταχόθεν, καὶ ἀπ' αὐτῆς ἀρχομένων, ἀνθαμιλλᾶται δὲ πρὸς ἁπάσας κοινῇ, τὰς ἐν αὐτῇ πόλει τῶν ἀρεταῖς, θέσιν μὲν τῶν ὑπ' οὐρανὸν καλλίστην, καὶ, ὡς ἔφαμεν, τῆς μεσαιτάτης καὶ ὃ μάλιστα τῆς ἀκροπόλεσι πρέπει τέτυχε. Γειτονεῖ δὲ θαλάσσῃ καὶ ταύτῃ γονιμωτάτῃ, καὶ ὅσα παρὰ θαλάσσης τοῖς ἀνθρώποις χορηγεῖν ἀφθονωτάτῃ· τοῦτο μὲν πορθμοῖς ἔχουσα σχεδὸν περὶ πᾶσαν ἑαυτὴν, ἡμερωτάτοις μὲν ἐμπλεῖν, ὡραιοτάτους δὲ βλέπειν, λυσιτελεστάτους δὲ προσοικεῖν· οὓς καὶ ποταμοὺς ἂν εἴποι πρὸς τὸ Στενὸν ὁρῶν, καὶ τὴν κατακίνησιν ὁμαλωτάτην, ἐξ θαλάσσας ὀνομάσαι κρίναι ἀπὸ τῆς ἄλλης αἰσθήσεως· τοῦτο δ' ἐπικείμενα πελάγη, ἔνθεν μὲν πρὸς μεσημβρίαν τὸ Αἰγαῖον, ἀφ' Ἑλλησπόντου, δοκοῦντα καὶ τῆς πόλεως ῥοῖς ἄρχεσθαι· ἔνθεν δὲ πρὸς ἄρκτον καὶ βορρᾶν ἄνεμον, τὸν Εὔξεινον ἐκ Μαιώτιδος μὲν ἀρχόμενον, καὶ τῆς λίμνης Ταναΐδος, ὅλον δὲ τὸ ῥεῦμα πρὸ αὐτῆς ταύτης ἀπερευγόμενον, ἄμφω δὲ ὡς βασιλίδι τῇ πόλει δορυφοροῦντα καὶ πάντα δεῦρο ὁλκάσι κατὰ πᾶσαν πνευμάτων κίνησιν παραπέμποντα. Καὶ μέγεθος δὲ τῆς σῆς πόλεως ὅσον οὐκ ἄλλης πόλεων, πολλοῖς μὲν οὔσης κατ' ἤπειρον, πολλοῖς καὶ μέσοις σχιζούσης τὴν θάλασσαν, ὡς ἀμφίβολον εἶναι ποῖς μᾶλλον ἡ πόλις, ἑκατέρας ὥσπερ ἀγωνιζομένης αὐτὴν οἰκειοῦσθαι, ἐκ σφοδροῖς ἀντεχομένης αὐτοῖς· ὃ δὴ καὶ περὶ τῆς Ἀσίας εἰπεῖν ἔνι, θαλάσσης μὲν παραπεπηγυίας ἀπορραγῆναι τῆς πόλεως, τὸν ἔρωτα δὲ μὴ καταλελοιπυίας, μηδὲ πόρρω ἀφεστηκυίας ἀλλ' ἐξ οὕτω φιλονεικούσης σύνεγγυς καὶ ἀπαντικρὺ τῆς ἐρωμένης ἑστάναι, καὶ ὑπερβάλλουσα δὲ μεγέθει αὐτὴ ἑαυτῆς τριπλάσια τοῖς ἀκριβῶς σκοποῦσιν εὑρίσκεσθαι· τὰ μὲν γὰρ αὐτῆς καταγαιός ἐστιν οἴκησις, τὰ δὲ τῆς ἐπιφανείας πληροῖ, ἀλλὰ δὲ τῆς μέσων φερόμενα πέλαγος μετὰ τῆς ἄλλων, ὡς τὴν πόλιν καλέσει, τολμᾷν καλέσαι καὶ ἀερόπολιν. Ἀὴρ δὲ αὐτῆς ὁ ὑπὲρ κεφαλῆς καθαρώτατος ὢν ἐξ ἥδιστα τοῖς ἀναπνέουσιν, ἔστι καὶ ὑγιεινότατός ἐστι· χειμῶνος μὲν οὐκ ἄγριος ὤν, οὐδὲ θερμὸς ἐν ὑπερβολῇ, ἀλλ' ἄλυπος καὶ προσηνὴς, καὶ τοῖς σώμασιν ἀνεκτός· θέρους δὲ οὐ καυσώδης καὶ πνιγώδης, ἀλλὰ πως σύγκρατος ψυχρὸς, βορείοις πνεύμασι καὶ αὔραις ζεφύρου ὑπὸ τῆς ἀκτίνων ἀκμῆς κρατεῖσθαι καθάπαξ μὴ συγχωρούμενος· τῆς δ' ἄλλων ὡρῶν περιττὸν ἐξ μνησθῆναι ὡς κέκραται, πάντη σαφῶς ἐκ τῆς ἄκρων γινωσκομένων. Καὶ μὴν μέγεθος ἔχουσα τηλικοῦτον, μᾶλλον ἂν αὐτὴν εἴποι καλὴν ἢ μεγάλην· τῆς μὲν γὰρ, ἔξεστι λόγον τῆς ὑπεροχῆς ὧν τῆς ἄλλων διαπέπτωκε ἁπασῶν ἡ πόλις, κάλλος τι ὅσον δεδώρηκεν, ἄρρητος ὁ λόγος, καὶ μέτρον οὐκ ἔστιν εἰπεῖν, οὐδ' ἀριθμὸς τῆς μεσότητος. Ἀλλ' ἡ μὲν πατρὶς τῆς Βασιλείας πόλις τοιαύτη, καὶ κατ' ἐκεῖνον τὰ μεγάλα ταύτης γνωρίσματα, ἀσέβειαν οἰκτρότερον, ἀνομίαν, δικαιοσύνην, φιλανθρωπίαν, ἀνδρείαν, τ' ἄλλα ἐξ ὧν δίκαιον τῆς οἰκουμένης ἀνεζώσατο κράτος.

P.25. c.1. l.16. poſt, μητροπόλεων. Sed & teſtatur idem Svetonius in Veſpaſiano cap. VIII. eundem Auguſtum Acajam, Lyciam, Rhodum, Byzantium, Samum libertate adempta, item Thraciam, Ciliciam, & Comagenem, ditionis regiæ uſque ad id tempus, in provinciarum formam redegiſſe.

P.26. c.2. l.6. poſt, quippe, *adde*: Auctor eſt Lactantius in Libro de Mortibus perſecutor. nu. XLV. Maximinum in Licinium tendentem ad Byzantii portas acceſſiſſe armatum, ubi milites a Licinio conlocati fuerant, qui poſt aliquot obſidionis dies paucitate diffiſi ſeipſos dediderunt. Præterea tradit ſuſum eundem *Licinium*, &c.

P.32. c.2. l.42. poſt exerte, *adde*: Sozomenus lib. V. cap XVII. & ex eo.

Pag.54. col.2. l.37. poſt, conceditis, *ſcribe*. Neque duntaxat novam Urbem, Romam appellavit Conſtantinus, ſed & Romæ antiquæ ornatus in hanc invexit. Libanius in Orat. ad Theodoſium Imp. de Conſtantino: ὁ τῇ Ῥώμῃ μὲν ὁμώνυμον ἐγείρας πόλιν, τὸ χρῆμα δὲ τὸ ἐκείνης ἅπαν εἰς ταύτην εἰσαγαγών, *qui Romæ cognominem inſtauravit civitatem, & ornatum antiquæ Romæ omnem in hanc ſuam urbem introduxit*.

P.35. c.1. l.45. poſt, non ſemel: Ῥώμη Κωνσταντινούπολις, in Concilio CP. ſub Mena act. IV. ubi idem Menas Ἀρχιεπίσκοπος Ῥώμης Κωνσταντινουπόλεως appellatur.

Ibid. c.2. l.64. poſt, ſtruxerat, *adde*: De urbis amplitudine, ſic Gregorius Cyprius Patr. CP. in

A orat. MS. in Andronicum Palæologum Imp. καὶ μὴν μέγεθος ἔχουσαν τηλικοῦτον, μᾶλλον ἂν αὐτὴν εἴποις καλὴν, ἢ μεγάλην. Quibus addere placet hocce urbis elogium ex vita MS. S. Danielis Stylitæ: τὸ θρυλλούμενον τῆς οἰκουμένης θαῦμα; τὴν Κωνσταντινούπολιν φημί.

P.39. c.2. l.16. poſt, videatur, *adde*. Theophanes p.427. E. R. de Crumo Bulgarorum Rege: θαυμάσας δὲ τὰ τῆς πόλεως τείχη, &c. Theodorus Prodromus in Joannem Comnenum Imp. ex Cod. Reg.

> Ῥώμη δευτέρα, βασιλεῦ, Ῥώμη νεοδείγματα,
> Ῥώμη ὑστέρα κατ' ἰσχὺν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης,
> Κἂν ὑστερίζῃ χρονικῶς αὐτὴν καὶ δευτερεύῃς,
> Πόλις βελτίστη πόλεων, χώρα χωρῶν καλλίστη,
> Τὸ μῆκος περιμήκιστε, τὸ πλάτος εὐρυτάτη,
> Τοῖς πυργοβάρεσι στερρὰ, τοῖς τείχεσι κρατίστη,
> Πόλις ἐξαίρετος Θεοῦ τοῦ παντοκρατοροῦντος.

Andronicus Calliſti in Monodia in infelicem Con-
B ſtantinop. MS. Τείχη δ' οὕτως ἰσχυρὰ, καὶ τοῖς ἐναντίοις ἀνένδοτα, ὡς ἂν ἐφοβοῦντό τι συγκρινόμενα πρὸς αὐτά. ἦν μὲν γὰρ ἡ τάφρος εὖθυς καὶ πλάτει καὶ βάθει, καὶ πλίνθοις ὀπτοῖς κατωχυρωμένη, ποταμὸς τις ἄλλος τοῖς παριοῦσι δοκοῦσα. τεῖχος δ' εὐθὺς μετ' αὐτὴν ἰσχυρὸν ἅμα τε καὶ ὕψει στερρὸν, ἔπειτα μετ' αὐτὸ μεῖζον τούτου πολὺ, ὥστε καὶ θαυμάζειν ποιεῖν τοῖς ἀτενίζουσι πρὸς αὐτό.

Ibi. c. ead. l.41. poſt, p.102. *adde*: Ex Steph. Gerlachius in Epiſt. ad Martin. Cruſium, apud Davidem Chytræum de Statu Eccleſiar. Orient. p. 164.

P.41. c.2. l.57. poſt, ſtatuit, *adde*. Binarum turrium ex albo & polito lapide juxta ædem S. Demetrii meminit præterea Nicephor. Gregor. I V I. hiſt. ineditæ c. VIII. προσφαίνετο δὲ ἐξ ὁ τόπος οὗτος κάλλιστον τὴν τοῦ Βυζαντίου βορείαν ἄκραν, ἔνθα πύργω τε δύο συνῳκοδόμηται λίθων λευκῶν ἐξ ἀπεξεσμένων εἰς τὸ τῆς ἁρμονίας ἀκριβὲς, ἐξ ἅμα Δημητρίῳ τῷ μάρτυρι ἱδρυται ἱερόν.

C *P.48. c.2. l.16. poſt*, urbs, *adde*: in Narratione hiſtorica de Depoſitione veſtis Deiparæ in æde Blachernea pag. 770. &c.

P.50. c.2. l.45. lege, πύλη.

P.64. c.2. l. 34. poſt, cap. 48. *adde*. Meminit Svidas Epigrammatis a quodam Logotheta confecti in ſtatuam S. Danielis, in V. Ἀναίμωνες.

P.66. c.2. l.54. poſt, poſita eſt, adde. In ea certe ſententia eſt Leunclavius in Onomaſtico ad Hiſt. Mulſulmanicam, ita ſcribens: *Aurat-bazar, Forum mulierum aut fœminarum Conſtantinop. Veteribus Tauri forum dicebatur, ex eo quod inter alias antiquitates Taurus ille aheneus eſſet collocatus, Phalaridis tyranni juſſu factus*. (Hæc, quo vade?) *Tauri vero vocem Turci per metatheſin commutarunt in* Aurat, *ut recentior adpellatio ſimilitudinem aliquam haberet cum veteri. Hodie conſpicitur in eo fo-*
D *ro adhuc reliqua Imperat. Arcadii columna, quam variarum rerum & perſonarum imagines continentem vulgo Columnam iſtic Hiſtoriarum nominare ſolent*.

P.74. c.1. l.19. poſt, Sophię, *adde*. Et ſane teſtatur Artemidorus lib. I I. Onirocrit. c. XXVII. Nymphas fuiſſe in fontibus: νύμφαι τε γάρ εἰσιν ἐν τῷ φρέατι.

P.54. c.1. l.40. lege XXXVIII.

P.77. c.2. l.29. poſt, Svidas, *adde*. ut & Eudocia Macrembolitiſſa uxor Romani Imp. in Joniis MS.

P.79. c.1. l.21. poſt, vocat, *adde*, Vetus inſcriptio Bononiæ: IN. HUJUS. BALINEI. LAVATIONE. HS. CCCC. NOMIN. C. AVIASI. T. F. SENECÆ. F. SUI. T. AVIASIUS. SERVANDUS. PATER. TESTAMENT. LEGAVIT. UT. EX. REDITU. EJUS. SUMMÆ. IN PERPETUUM. VIRI. ET. IMPUBERES. UTRIUSQUE. SEXUS. GRATIS. LAVENTUR.

Ib. l.10. poſt, quæ, *adde*, ἀφ' ἑστὶ ἀνδρογυναίων λουτρά.

LIBER II.

E *P.87. c.1. l.56. poſt*, Ζεύξιππος. *Scribe*. Extat denique Michaelis Pſelli Epigramma, εἰς τὸν χαλκοῦν ἵππον τὸν ἐν τῷ ἱπποδρόμῳ ἐστηριγμένον τὸν πόδα ἔχοντα, quod quia ineditum hic deſcribam:

> Εμπνεῖ ὁ χαλκοῦς ἵππος οὗτος ὀξυβλέπων,
> Εμπνους ἀληθῶς καὶ φρυμάζεται τάχα.
> Τὸν πρόσθιον δὲ τοῦτον ἐξαίρων πόδα,
> Βαλεῖ σε καὶ λὰξ, εἰ παρέλθῃς πλησίον,
> Δρομεῖν κατορμᾷ, τῆδε μὴ προσεγγίσῃς,
> Μέλλει δὲ φεύγειν, μὴ λάβῃ τὸ τοῦ λόγου.

Ib. c.2. l.6. poſt, c. XXII. *adde*. Xylocirci mentio eſt

præterea in Concilio Calched. act. 4. Τῆς μημορείας ἐστὶν ἔχων δύο ἢ τρία ὀνόματα εἰς Ξυλοκίρκον. *Hyles Eccleſiæ addictus eſt, habens duo vel tria nomina, in Xylocirco.*

P. 94. *col.* 1. *l.* 10. *poſt*, conſecuta, *adde*. Meminit iſtius imaginis Antiphonetes dictę Michael Pſellus lib. v. Hiſt. MS.

P. 102. *col.* 1. *lin.* 29. *poſt*, ἀρμαμέντοι. *adde*. Sed quod Mauricio Theophanes, id Phocæ adſcribit Chronicon MS. Georgii Hamartoli: ὁ αὐτὸς Φωκᾶς ἔκτισεν Ἀρμαμέντον ἐν τῷ πλησίον τοῦ Παλατίου τῆς Μαγναύρας, καὶ κτίσας τὸν κίονα κτιστὸν, καὶ τὴν στήλην αὐτοῦ ἐπάνωθεν. Ut & Chronicon MS. ab Adamo ad Leon. Phil. in Phoca: ὁ δὲ αὐτὸς Φωκᾶς τὰ ἀρμαμέντα τὸ ἐν πλησίον τοῦ παλατίου τῆς Μαγναύρας ἔκτισεν, ἐν μέσῳ αὐτοῦ κίονα κτιστὸν, καὶ τὴν αὐτοῦ ἐπάνωθεν, &c.

P. 104. *col.* 1 *lin.* 33. *poſt*, Theodoſii, *adde*. In parte Urbis ad mare vergente ſtatuit Auctor MS. vitæ S. Iſaacii Confeſſ. ὁμοίως ἢ Οὐΐκτωρ αὐτὸς ὠκίσατο ἐν τῷ παραθαλασσίῳ μέρει τῆς πόλεως πλησίον Ἐλευθερίου εἰς τὸν καλούμενον Ψαμαθίαν.

P. 105. *col.* 2. *lin.* 31. *poſt*, xxxi. *adde*. Lauſum Præpoſitum, neſcio an alium ab eo qui ſub Arcadio vixit, vel certe cujus fuit Palatium Lauſi nomine donatum memorat Synodicon adverſus tragœdiam Irenæi c. ccIII. ex quo illius ætas percipi poteſt; vixit enim ille ſub Marciano: *Feſtinet autem Sanctitas tua rogare Dominam Pulcheriam, ut faciat Dominum Lauſum intrare, & Præpoſitum fieri, ut Chryſoretis potentia diſſolvatur, &c.*

P. 106. *c.* 2. *l.* 12. *poſt*, Theophanes, *adde*. Ut & Chron. MS. ab Adamo ad Leon. Phil. in Mauricio: κτίζει δὲ Μαυρίκιος τὰ Καρπιανοῦ καὶ τὸν ἐν αὐτοῖς ἔμβολον, ὑπογράψας ἐν αὐτῷ τὰς αὐτοῦ πράξεις καὶ ἀριστείας.

P. 108. *col.* 2. *lin.* 23. *poſt*, ea convivia, *dele*, per continuos duodecim dies, & *ſcribe*, in jejunio duodecim dierum, quod ſcilicet Græci celebrant a Natali Chriſti ad Epiphaniam.

P. 109. *col.* 1. *lin.* 63. *dele*, nam apud Theophylactum, &c. *uſque ad*, accitum, & *ſcribe*, tradit Theophylactus Simocatta lib. I. cap. x. ubi Mauricii recens a Tiberio Imperatoris creati nuptias deſcribit, accitum ab eo, &c.

P. 111. *c.* 1. *l.* 6. *dele*, quæ quidem convivia per XII. dies continuabantur, ut ex Cedreno docuimus.

P. 114. *c.* 2. *l.* 11. *poſt* n. 1. *adde*. Præterea Georgii Xiphilini Patr. Conſtantinop. ſancitum lib. IV. Juris Græcorom. pag. 285. ex quo docemur actam in hoc Patriarchii triclinio Synodum de juribus territoriorum.

P. 117. *col.* 1. *lin.* 5. *poſt* c. xx. *adde*, Auctor vitæ S. Athanaſii p. 55.

P. ibid. lin. 62. *poſt* ſuperfuere, *adde*. Muſarum porro ſimulachra in Senatu ſtetiſſe teſtatur præterea Themiſtius in Orat. xxxi. Ed. Reg. Μούσας λέγω· καὶ γὰρ οὐδὲ τοῦτο μικρόν. ὡς καλῶς ποιοῦντες, τοῖν ἀπεδείξατε τὸ βουλευτήριον, καὶ τὰ ἀγάλματα κατεστήσατο τῶν Θεῶν ἐν τῷ οἴκῳ ἔνδον. Οὐδὲ γὰρ ἀπέχρησεν ὑμῖν εἰς χορὸς τῶν Μουσῶν, ἀλλ᾽ Ὅμηρος μὲν ἐννέα ποιεῖ τὰς πάσας Μούσας ἐν τῷ οὐρανῷ· παρ᾽ ὑμῖν δὲ ξενίζονται διπλασίους· καὶ μετεληλύθασιν εἰς τὸν Βόσπορον, καὶ οὔτοι ἀμείνων κόσμος παρ᾽ ὑμῖν τῆς βουλῆς, ἢ παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις.

P. ead. c. 2. *lin.* 33. *adde*. Sed & alterius ſtatuæ poſt Senatum a Conſtantino M. in Athanarici Gotthorum Regis parentis honorem erectæ meminit Themiſtius orat. xv. poſtremæ ac Regiæ Edit. Καὶ ὥσπερ ἡ μαγνῆτις λίθος ἡσυχῇ ἐφέλκεται τὰ σιδήρια. οὕτω καὶ αὐτὸς ἀκονιτὶ ἐφειλκύσω τὸν Γότθον Σκύθην· καὶ ἥκει σοι ἐθελοντὴς ὁ πάλαι σεμνὸς, καὶ ὑψηλογνώμων, ἱκέτης εἰς τὴν πόλιν βασιλίδα, οὗ τὸν πατέρα ὁ παμμεγέθης Κωνσταντῖνος εἰκόνι ἐτιμήσατο, τῇ νῦν ἔτι ἀνακειμένῃ πρὸς τὸ ὀπισθόδομον τοῦ βουλευτηρίου.

P. 125. *col.* 1. *lin.* 25. *poſt* §. LXII. *adde*, ut & Scholiaſtes Baſilic. lib. VII. p. 236.

P. ead. col. 2. *lin.* 40. *poſt*, Protecdici, *ſubde*, ut & Scholiaſtes Baſilic. lib. VII. p. 237.

P. 127. *col.* 2. *lin.* 31. *poſt*, ὑπεβλήθησαν, *adde*.

A Ex quibus patet Majus Patriarchæ Secretum ædem ſacram fuiſſe, quandoquidem in eo ſtetit menſa. Id præterea firmat Euchologium Goari p. 871. ubi deſcribitur εὐχὴ γενομένη ἐν τῷ μεγάλῳ Σεκρέτῳ, ἀπιόντος τοῦ Πατριάρχου πρὸς ὁδοιπορίαν, ἢ ἐπανιόντος, *Oratio habenda in Magno Secreto, profectionem ſuſcipiente, aut revertente Patriarcha*; ſcilicet forte cum ad Proceſſiones & litanias publicas proficiſcebatur, & ex iis ad idem redibat; unde προόδων οἶκος Secretum majus & minus eſſe forte dixit Nicephorus Conſtant. *Dele reliqua*.

P. ibid. lin. 43. *poſt*, judicaſſe, *adde*. Certe Agatho Diaconus & Chartophylax Magnæ Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ, qui de Actis VI. Synodi ſcripſit, τοῦ ἁγίου πατριαρχικοῦ σεκρέτου Πρωτονοτάριον καὶ Κογχελλάριον δεύτερον ſe inſcribit.

P. ibid. lin. 53. *poſt*, Σεκρέτῳ, *adde*. Occurrit in

B Synodo VII. act. IV. quidam Νικήτας ὁ ἀναβιβαστὸς, διάκονος καὶ Νοτάριος τοῦ ἁγίου πατριαρχικοῦ σεκρέτου.

P. 129. *col.* 1. *lin.* 50. *poſt*, conſtituens, *adde*. De hiſce ædibus a Conſtantino ædificatis, ſic auctor vitæ S. Marciani Oeconomi: ἦν ὁ οἶκος τῶν ἀρχαιοζήλων καὶ μεγαλοπρεπῶν, καὶ τῶν ὑπὸ τοῦ μεγάλου, φημὶ, Κωνσταντίνου τὴν οἰκοδομίαν ἐκ μακροῦ λαχόντων, ἀρχόντων τε τοῖς γεγονομένοις καὶ ταῖς δι᾽ ἔτους προσόδοις ἐνδιδομένοις. Et Luithprandus in Legat. ubi Chriſtophorum Patricium Eunuchum loquentem ſic inducit: *Audi ergo, ſed Papa fatuus, inſulſus ignorat Conſtantinum Sanctum Imperialia ſceptra huc tranſvexiſſe, Senatum omnem, cunctamque Romanam militiam: Romæ vero vilia mancipia, piſcatores ſcilicet, cupediarios, aucupes, nothos, plebejos, ſervos tantummodo dimiſiſſe.*

P. 130. *c.* 1. *l.* 53. *poſt*, πλῆθος, &c. *adde*. In Urbe porro habitabant cujuſvis nationis homines, ſeu

C potius hominum eo undique confluentium colluvies: quod & indicat Joannes Tzetzes in Chil. 13.

Οἱ πόλιν γὰρ τὴν ἅπασαν * γελῶντες Κωνσταντίνου, * *l.* οἰκοῦντα
Οὐχὶ μιᾶς φωνῆς εἰσί, καὶ ἔθνους ἑνὸς μόνου,
Μίξεις γλωσσῶν δὲ πλειστῶν ἄνδρες τῆς πολυκλήτου
Κρῆτες, καὶ Τοῦρκοι, Ἀλανοί, Ῥόδιοι, καὶ Χῖοι,
Ἁπλῶς ἔθνους τοῦ σύμπαντος, τῶν ἁπασῶν χωρῶν τε,
Ἅπαντες οἱ κλεπτίστεροι, καὶ κακοβδελυγμένοι,
Χειροτονοῦνται ἅγιοι τῇ πόλει Κωνσταντίνου,
Ὢ τῆς τοσαύτης ὕβρεως ἀνθρώπους τῶν ἀσκόπων.

P. 130. *c.* 1. *l.* 47. *poſt* Anemodoulio, *adde*: ut perinde ea quorum meminit Themiſtius or. XI. nuper edita.

P. 131. *c.* 2. *poſt l.* 43. *ſcribe*. BYCANUM, locus verſus Sophias. Nicetas in Iſaacio & Alexio n. 11. ἀλλὰ καὶ τοῦτο τὸ πρὸς δυσμὰς ἅπαν μέρος ἐξεπυρώθη, καὶ ὅσα κάτεισιν ἐς Σοφίας, καὶ κατ᾽ αὐτὸ τὸ Βύκανον

D παρεκθέουσιν. Ubi Cod. barbarogræcus MS. Reg. Βύκανον præfert. Vide ſupra lib. I. ſect. IX.

P. 133. *c.* 1. *l.* 68. *ſubde*, DIMACELLUM. Symeon Logotheta in Chron. MS. in Conſtantio: ὁ δὲ Εὐφράτας ὁ ταύτην (Magnam Eccleſiam) κατασκευάζων ἐτελεύτησεν ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ, ὅπερ νῦν γηροκομεῖόν ἐστιν ἐν τῷ λεγομένῳ Διμακέλλῳ, τὰ Εὐφράτα ἰδιωτικῶς λεγόμενα.

P. 136. *c.* 1. *poſt l.* 49. *adde*. Ad has forte Victoriæ ſtatuas alludit etiam Themiſtius in Decennali Valentis Imp. Καὶ δὴ ἐγὼ νίκας μὲν καὶ ἔρωτας ἐπτερωμένους, εἴτε ἐν χαλκῷ εἴτε ἐν λίθῳ, εἴτε ἐν χρώμασιν εἶδον.

P. 137. *c.* 1. *lin. pen. poſt*, ſcriptores, *adde*: Βασιλικῆς οἰκίας τῆς Φιλίππου, meminit præterea Synodus VI. Conſtantinopolitana act. II.

P. 138. *c.* 1. *l.* 48. *poſt*, qui, *adde*. Theodoreto

E in Epiſtola liminari ad Librum de Fabulis hæreticorum, cui nuncupatur Σποράκιος.

P. 139. *c.* 1. *l.* 8. *poſt*, juniore, *adde*, hora diei II. die Dominica XXVI. Januar. ut eſt in Synaxariis.

Ead. c. 2. *l.* 23. *poſt* Act. IV. *ſcribe*: Sed præ cæteris inſigne admodum fuit Τετράπυλον illud quod Alexandriæ olim ſtetit, ut auctor eſt Joannes Moſchus Limon. c. LXXVII. ἀγόμενοι ἐν τετραπύλῳ, χριστιανοὶ μένομεν. Ἔστι δὲ ὁ τόπος τετραπύλου πάνυ σεβάσμιος παρὰ τοῖς Ἀλεξανδρεῦσι. λέγουσι γὰρ ὅτι τὰ λείψανα τοῦ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου ἀπὸ Αἰγύπτου λαβὼν Ἀλέξανδρος ... τῆς πόλεως, ἐκεῖ αὐτὰ κατέθετο. Me-

minit præterea μεγάλης iſtius πετραπύλης Sophronius Patriarcha Hieroſolymitanus in vita SS. Cyri & Joannis, ſtetiſſeque etiamnum ſua ætate teſtatus eſt in eodem Concilio Nicæno II. quidam Thomas Monachus.

L I B E R III.

Pag.1.col.2.lin.17.poſt, peragravit, *adde*. Novella IV. Heraclii: πολλῶν, οἶμαι κἀκ πάσης τῆς ὑφ' ἥλιον κατ' αὐτὴν γινομένων, ὡς εἰς κοινὴν ἁπάντων πατρίδα, τὴν βασιλίδα πόλιν, ἐν ᾗ τοσοῦτον ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν οἴκων, καὶ πρός γε εὐαγῶν μοναστηρίων ἐστὶ πλῆθος. *Quando plurimi, ut par eſt, ex univerſo ſoli ſubjecto orbe confluunt in eandem Imperatoriam urbem, ceu communem omnium patriam, in qua tot Sanctiſſimarum Eccleſiarum, & Oratoriorum, & præterea venerabilium Monaſteriorum eſt numerus.*

P.2.c.I.l.14.poſt, latifundiis, *adde*, noviſque adeo non condendis Monaſteriis. Quam tamen deinceps abrogavit Baſilius Porphyrogenitus, ut auctor eſt Balſamon, ſed poſtmodum *firmavit*, &c.

Ibid.l.ult.poſt, oſtentationem, *adde*) ſeu potius morbum, uti appellatur in laudata Novella Nicephori, quem ille jure carpit)

Ibid.c.2.lin.44.poſt, retinebant, *adde*: neque id novo factitatum inſtituto: nam Sozomenus lib. VII. cap.XV. narrat Serapium, templum Alexandriæ celeberrimum, in ἐκκλησίαν immutatum Ἀρκαδίου τοῦ βασιλέως ἐπώνυμον.

P.3.c.2.l.24.poſt, ſcriptores, *ſubde*: unde Chryſoſtomus in Homilia in Cœmeterii nomen, dixit, divino munere ex quocumque latere urbem Conſtantinopolitanam Sanctorum reliquiis communiri: καὶ γὰρ τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι ἐξ ἑκάστης πλευρᾶς ἡ πόλις ἡμῶν τοῖς λειψάνοις τῶν ἁγίων τειχίζεται.

P.ibid.l.30.poſt, nuncupare, *adde*. Vita MS. S. Danielis Stylitæ: Τὰ ἴσα χαίρων πολλὰ φρονήσας, τὴν ἐν τῷ Βυζαντίῳ ἐπισκέψασθαι πόλιν, δευτέραν ταύτην οὖσαν ἁγιασμοῦ λόγον ὑπάρχουσαν Ἱερουσαλήμ, μᾶλλον δὲ ἐξ αὐτῆς, ἐπεὶ κατ' ἐκείνην πρεσβεῖα ταῦτα καὶ παρὰ Θεοῦ δέδοται, ἐν ᾗ πολλῶν μὲν ἀποκαλύψεις τόπων, πολλῶν δὲ θαυμάτων ἱερῶν, &c.

P.ibid.poſt l. ult. adde. Euſtathius ad Iliad. β'. p. 284. ὅτι δὲ καὶ ἄλλως πολὺ τὸ σεμνὸν αἱ Ἀθῆναι πάλαι ποτὲ εἶχον, δηλοῖ καὶ ὁ εἰπὼν τὰς Ἀθήνας Ἑλλάδος μουσεῖον, ἐπειδὴ καὶ Πίνδαρος Ἑλλάδος αὐτὰς ἔρεισμα καλέσας, καὶ Θουκυδίδης Ἑλλάδος Ἑλλάδα. καὶ ὁ Πύθιος ἑστίαν καὶ πρυτανεῖον τῶν Ἑλλήνων. ἐξ ὧν ὡρμημένοι τινὲς εἰς ἴσον σεμνόν, κόσμον ἐκάλεσαν τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀσύγκριτον ναόν.

P.4.c.2.l.31 poſt referentium, *adde*. Ex recentioribus alter ſufficiat Stephanus Gerlachius in Epiſt. ad Martin. Cruſium, apud Davidem Chytræum de Statu Eccleſiar. Oriental. *Templum S. Sophiæ ſepto regio viciniſſimum eſt, via duntaxat intermedia, altiſſimum & ampliſſimum, columnis de omni genere marmoris, & incredibilis magnitudinis magnificentiſſimum: Portæ æreæ altiſſimæ & plurimæ elegantiſſimi operis: parietes omnes anteriores, Porticus templi aularum ſuperiorum, infinita varietate præſtantiſſimi marmoris veſtiti, omnes cameræ calculis & teſſellis vitreis inauratis tectæ, imagines Sanctorum repræſentantibus, ſed ſingularum facies a Turcis eraſæ, opus plane & ædificium incomparabile.*

P.5 c.I.l.48.poſt, creaturam, *adde*. Ex S. Athanaſius de Synodo Arimin. & Seleuc. p. 917. Λόγος γὰρ καὶ Σοφία τοῦ Πατρός ἐστιν ὁ Υἱός, καὶ ἕν ἐστι τὸ ἐκ Πατρὸς γέννημα, καὶ ἴδιον τῆς οὐσίας αὐτοῦ.

P. ead.c.2.l.52.poſt, adſcribunt, *adde*. In ea vero æde condenda uſus eſt Conſtantius Euphrata Architecto, ut refert Symeon Logotheta in Chron. MS. Ἐπεὶ δὲ καὶ ἡ τοῦ Θεοῦ μεγάλη ἐκκλησία μέχρι αὐτοῦ τῶν κατηχουμένων ᾠκοδομεῖτο, ὁ δὲ Εὐφράτας ὁ ταύτην κατασκευάζων ἐστιλβώτησεν ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ, ὅπερ τανῦν γηροκομεῖόν ἐστιν ἐν τῷ λεγομένῳ Δαμοκίλλῳ, τὰ Εὐφράτα ἰδιωτικὰ λεγόμενα. πᾶσα δὲ ἡ ὕλη ἑτοιμασμένη ἦν, ἐδαπάνησε καὶ ὑπὲρ ταύτης ὁ μέγας Κωνσταντῖνος τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ μὴ ἀνάλογον διὰ τὸ μέγεθος καταλιπεῖν.

P.8.c.I.l.8.poſt, Euchologium, *adde*, ut & Joannes Epiſ. Citri in Reſponſis ad Cabaſilam p.330.

P.16 c.2.l.30.poſt. ſunt, *adde*. Sed an omnino argento obductæ fuerint, ut addubitem facit Codex Chymicus ex Bibl. Reg. MMMCLXXXIV. fol. 120. v. in quo deſcribitur βαθρὸν τοῦ παρὰ Πέρσαις ἐξῃρημένου χαλκοῦ

A ἀπὸ ἀρχῆς Φιλίππου τοῦ τῶν Μακεδόνων, οἷος ὁ ἐν ταῖς πύλαις τῆς ἁγίας Σοφίας, ita ut æs materia altera mixtum fuerit, ut argentum retulerit.

P.19.c.I.l.44 poſt, infra, *adde*. Ejuſmodi arcus ſuſtinentes Hemiſphærium terræ motibus non ſemel concuſſos narrant Scriptores. Excerpta Hiſtoria ex Cod. Reg. Ὅτι ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Τζιμισκῆ σεισμὸς ἐγένετο οἷος οὐκ ἄλλος. ὅτι καὶ ἡ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἀψὶς διεῤῥάγη, καὶ ὁ ἐν τοῖς Εὐτροπίου πύλαις κατεβλήθη. ὅτι καὶ ὁ ἐπ' αὐτοῦ μοναχὸς τοῖς θαλαττίοις ἐναπεπνίγη ῥεύμασιν. Scribit Nicephorus Gregoras lib. XV. c. II. ſecundæ partis Hiſtoriæ, terræ motu, qui accidit Joanne Palæologo imperante, τὸν ἐπὶ τῷ πλασθέντι κίονι ἐν ἀγγελικῷ τῷ σχήματι ἀνδριάντα, καὶ ἅμα τὸν τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως Παλαιολόγου τῇ βίᾳ καταχωσθέντα, τοῦ μὲν ἐπὶ θατέρου τῶν ὤμων κεκλίσθαι τὴν κεφαλήν, τοῦ δὲ πρὸ ποδῶν ἐῤῥῖφθαι τὸν ἐν χερσὶ τῆς πόλεως

B σχηματισμόν, οἱ οἰκονομοῦντές τινες ἐνταῦθα ἐννοίας τινὰς ἀναλεξάμενοι ἐνίους ἀπεφαίνοντο, μὴ εἰς μακρὰν τὴν τῶν Παλαιολόγων αὐτοκρατορίαν ἔσεσθαι καταστροφήν. καὶ ἐπὶ pag. 255. τούτοις τὸ πρὸ πολλοῦ τοῖς ἑῴαις ἀψῖσι τοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας νεὼ κατασεσεισμένον ἡσυχῇ παρεῤῥήγνυτο μᾶλλον ἀεὶ καὶ πολλαὶ ἐκεῖθεν ψηφῖδες καὶ πλίνθοι κατεῤῥίπτοντο μέχρι τῆς παντελοῦς πτώσεως. Idem Scriptor lib. XXI. c. IV. καὶ τηνικαῦτα πέπτωκεν ἡ μία τῶν αἰθερίων φαινομένων τεττάρων ἀψίδων ἡ πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα βλέπουσα συνεφελκύσασά τι καὶ συγκαθελκύσασα ἑαυτῇ, καὶ ὅσον ὑπὲρ αὐτὴν ἐπικέοιτο ἡμισφαίριον, καὶ συντέθλασται μὲν τὰ κρυπτόμενα κάλλη τοῦ βήματος. συντέθλασται δ' ὁ τῶν θείων ἐκείνων κόσμος εἰκόνων.

P. 19. c. 2. l. 22. poſt ſuſtinent, *adde*, niſi hoc loco χεῖλον ſit quod Latini *curvum* vocant, ut teſtudo camerata intelligatur; nam *curvum* & *cavum* indifferenter uſurpant, unde cavas ædes, id eſt cameratas interpretatur apud Virgilium Servius, quæ

C eſt ſententia Salmaſii ad Vopiſcum.

P.24.c.2.l.32. poſt, credere, *adde*: Sed incertum omnino relinquitur, an ea ædicula ſit, quam Αὐγουστάλιον vocat Euchologium Goari p.926. E.R. ubi traditur, Auguſtas eo in loco coronari conſueviſſe, ita ut ita appellata fuerit ſedes Imperatoris, a quo uxor Auguſta coronabatur, ut eſt apud Codinū, & in eodem Euchologio: εἰ μὲν γαμετὴ ἐστὶ στεφομένη, στέφεται εἰς τὸ Αὐγουστάλιον, εἰς τὸ ἀντιμίνσιον, *ſi autem coronanda fuerit uxor, coronatur in Auguſtali, juxta altare*, ut interpretatur Goarus. Sed εἰς τὸ Ἀντιμίνσιον, aliud ſonant; nam hæc de menſa ad hanc ceremoniam parata, cui *Antiminſium* imponitur, ob in ea expoſita ſacra προηγιασμένα, intelligenda videntur.

P.51 c.I.l.3.poſt, admittere, *adde*. Ejuſmodi ſalutationum Epiſcopis ab univerſo clero impenſarum, mentio eſt in Concilio CP. ſub Mena act. V. τῇ δὲ νέᾳ

D κυριακῇ τοῦ παρελθόντος τοῦ ἁγίου Πάσχα εἰς προσκύνησιν ἀνελθόντος τοῦ παντὸς κλήρου, &c. ubi vetus Interpres: *proxima vero Dominica præteriti Paſchæ, cum univerſus Clerus aſcendiſſet ad reverentiam*, &c. Verum has ſalutationes factas in Secretario domus Epiſcopalis infra innuitur: κατὰ τὸ ἔθος προσαγορείας γενομένης ἐν τῷ σεκρέτῳ τῆς τιμίας ἐπισκοπῆς, *ſecundum conſuetudinem facta ſalutatione in ſecreto honorabilis Epiſcopatus*. Ita idem Interpres. Rurſum: ὅτι εἰς προσαγορείαν ἀνήλθομεν τῇ νέᾳ κυριακῇ τοῦ ἁγίου πάσχα, &c. *Quando ad ſalutationem aſcendimus proxima Dominica poſt Paſcha*, &c.

L I B E R IV.

Pag.54.c.I.l.7.poſt, addicta, *adde*. Meminit præterea hujuſce Monaſterii Balſamon ad Can. XV. Concilii Carthaginenſis.

Ibidem lin. ſeq. poſt pag.200. *adde*. Ejuſdem porro

E Pantepopti Monaſterii meminit præterea Beſſarion in Epiſt. de ſucceſſu Synodi Florentinæ ad Alexium Laſcarim Philanthropenum.

Ibid.c.2.l.prima poſt, N.XIII. *adde*, obſervaſſe ſe ait Sguropulus in Hiſtoria Concili Florentini ſect. IV. c. XVI. pleraque e ſacrariis quæ Venetiis in æde S. Marci aſſervabantur, ablata fuiſſe e templo S. Pantocrat. idq; reſtari iis adſcriptas Græcas inſcriptiones, quæ Comnenorum nomina præferunt.

P.56 c.I l.46.poſt, Boſporico, *adde*. Cui potior fides habenda quam Scriptori Etymologici MS. ex Cod. Reg. MMDCCL. qui hæc de Blachernarum nomen-

nomenclatura ſcribit: Βλαχέρναι, οἱ μὲν λέγουσιν ἀπὸ τοῦ βλάχνου βλαχέρναι, ἐπειδὴ βλάχνα ἦσαν εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον, καὶ ἐκόψαν αὐτά, καὶ οὕτως ἔκτισαν· ὁ δὲ Θεοφύλακτος ὁ ἱστοριογράφος λέγει αὐτὰ λακέρναι, ἐπεὶ δὲ λέγει ὅτι λακέρναι λέγονται Ῥωμαϊστὶ αἱ δῶραι, καὶ λέγει ὅτι ἐν τῷ μέρει ἐκείνῳ ἐπεκάθηντο πολλαὶ δῶραι.

P.56. c.2. l.10. poſt, PP. *adde*, lib. II. Ep. XLIX. LI. LIII. LV. LVIII. LIX. Lib. XII. Epiſt. LXXII.

Pag. 57. col. 2. lin. 21. ſcribe. IX. τῆς ΚΕΛΛΑΡΕΑΣ Monaſterii Deiparæ meminit Typicum MS. Monaſterii τῆς Κεχαριτωμένης cap. LXXXX. cui vicinum fuit, circa tractum Ædis Sophianæ.

Pag. 59. col. 1. lin. 67. poſt, extructa, *adde*, in ſiniſtra porticu, ut ſcribit Nicephorus Presbyt. Conſtantinopol. in vita MS. S. Andreæ propter Chriſtum Sali: ἐν τοῖς προθύροις τῆς ἐκκλησίας χώραν λαχὼν παρεγίνετο, καὶ ἐν τῷ ἀριστερῷ εἰσόδῳ τοῦ πανσέπτου Θεοτόκου τῷ ἐπικειμένῳ ἐν τῷ εὐωνύμῳ ἐμβόλῳ τῆς πόλεως Κωνσταντίνου. Vixit autem uterque ſub Leone M. Inſtaurata poſtmodum fuit, &c.

Pag. 60. col. 2. lin. 8. poſt, Zonaras, *adde* Scribit Michael Pſellus lib. I. Hiſt. MS. Baſilium Bulgaroctonum in Bardam Phocam qui tyrannidem arripuerat, tendentem, extuliſſe in prælium Deiparę imaginem: Ὁ μὲν δὴ οὕτω, καὶ μετὰ τοιούτου θάρσους ἐπὶ τὸν Βασίλειον ᾔει. ὁ δὲ περιβέβλητο δὲ τὴν εἰκόνα δυνάμεως, καὶ ξιφοφόρος εἱστήκει, δεξιᾷ δὲ τῇ χειρὶ τὴν εἰκόνα τῆς τοῦ Θεοῦ Λόγου μητρὸς διεγκολπίσατο καρτερώτατον πρόβλημα τῆς ἀναδέκτου ἐκείνου ὁρμῆς ταύτην ποιούμενος. Idem lib. III. de Romano Argyropulo: καὶ ἔστι καὶ ἡ εἰκὼν αὐτοῦ τῆς Θεομήτορος ἐμφιλοζενται, ἣν οἱ τῶν Ῥωμαίων Βασιλεῖς ὥσπερ τινὰ στρατηγὸν, καὶ τοῦ παντὸς στρατοπέδου φύλακα ἐν τοῖς πολεμικοῖς συνήθως ἐπάγονται· μόνη γὰρ αὐτὴ οὐχ ἁλωτοῖς ταῖς βαρβαρικαῖς ἐγεγόνει χερσίν.

P.61. c.2. l.58. poſt, & XXXVI. *adde*. Sguropulus in Hiſt. Concilii Florentini ſect. II. c. XVIII.

P.62. c.1. l.4. poſt, Octobr. *adde*. Et Joannes Phocas in Deſcript. Terræ Sanctæ nu. XXIV.

Ibid. l.49 poſt, concurſu, *adde*. Neque alia eſt imago ἀχειροποίητος, cujus meminit Theophanes Cerameus Homil. XI. & LVIII. quæ ejus ævo colebatur in Eccleſia Tauromenitana, ut & nunc hodie, uti teſtatur Franciſcus Scorſus, a quo ita deſcribitur: *Ea tabula*, inquit, *integram virginis ſtaturam ſedentem, & infantem Jeſum geſtantem vivis exprimit*. At licet in ea de qua agit Matth. Catalanus, tabula, virgo ſtet, in hac vero ſedet: eadem tamen, cum idem Scorſus pag. 504. Tauromenitanam, *Itriam* pariter appellari ſcribat....

Ibid. poſt lin. 74. ſcribe. Deiparæ *in Jampſyphis* ædis mentio eſt in Concilio CP. ſub Mena act. V. ubi Patriarcha CP. ἐν τῷ οἴκῳ τῆς ἁγίας Μαρίας τῷ ἐν Ἰαμψύφοις τὴν ἁγίαν σύναξιν ποιούμενος. Neſcio an non legendum ἐν τοῖς Ψάφοις, nam tractum τὰ Ψαφά dictum ſupra obſervavimus.

Ibid. c.2. l.65. poſt, p.422. *adde*: Vita Callinici Patr. CP. apud Lambecium lib. VIII. Bibl. Cæſar. p.210. & Menæa XXIII. Auguſti. Chronicon MS. Georgii Hamartoli in Rhinotmeto: κατέλυσεν παραχρῆμα τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ποιήσας τὴν φιάλην ἔκτισεν ἑτέραν ἐκκλησίαν ἐν τῷ Πετρίῳ, καὶ προσηγόρευσεν αὐτὴν τὰ Μητροπολίτου.

Ib. poſt l.69. ſubde. Deiparæ *Narſæ*, vel *Narſis*. Chronicon MS. ab Adamo ad Leonem Philoſoph. in Juſtino jun. οὗτος ὁ Ναρσῆς ἔκτισε τὸν ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἐν ᾧ καὶ λείψανα τῶν ἁγίων Μαρτύρων Πρόβου, Ταράχου καὶ Ἀνδρονίκου ἀπέθετο, ὃς τὰ νῦν τὰ Ναρσοῦ λέγεται. Vide infra ubi de Xenod. Narſę.

P.65. c.1. l.61. poſt l.41. ſubde. Deiparæ Varanis. Vita MS. S. Theodori Syceotæ: ἔχων τοῦ οἰκεῖν εἰς τὸν ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τὰ Οὐαρανῆς.

Ibid. col.2. l.27. ſubde. Deiparæ dicatæ ædis a Conſtantino Lichude Patr. Conſtantin. ædificatæ meminit Michael Pſellus in ejuſdem Lichudis laudatione MS. αὐτίκα τοῦ βεβουλημένου τετυχηκώς, νεών τε τῇ Θεοτόκῳ ἱδρύματο, καὶ φιλοσοφίας ἐν αὐτῷ κατεσκεύασεν λαμπρὸν ἀσκητήριον.

Ib. l.46. poſt, erat, *adde*. Chronicon MS. ab Adamo ad Leonem Phil. in Juſtino Jun. ἐπὶ ὁ Ιου-

A στῆσε τὸν ναὸν τοῦ Ἀρχιστρατήγου τὸν ἐκ τῶν Ἀδᾶ ἐκεῖσε κατοικοῦντα προσαγορευόμενον ἔκτισέ τε καὶ ἐκαλλώπισε.

P.66. c.1. l.60. poſt, doctiſſimus, *adde*: præterea Sguropulus in Hiſtor. Concilii Florentini ſect. II. cap. XXVII.

P.67. c.2. l.56. poſt, conſtat, *adde*. Illud porro eſt Πρεσβεῖον τοῦ ἁγίου Ἠσαΐου, cujus meminit Concilium CP. ſub Mena act. III. quod paulo ante Πρεσβεῖον nude appellavit.

Pag. 68. col. 2. lin. 25. poſt, cap. XXIV. *adde*, & lib. VIII. cap. XIV.

P.69. c.2. l.26. poſt, cap. XIX. *adde*. Meminit præterea ejuſce ædis Stephanus Gerlachius in Ep. ad eundem Cruſium, apud Davidem Chytræum de Statu Eccleſiar. Oriental. pag. 165.

P.70. c.2. l.30. poſt, ἐποίησεν, *adde*: Certe ad ſeptingentos fuiſſe monachos imperante Nicephoro generali, ſcribit Theoph. an. IV. ejuſdem Imp.

B *P.72. c.1. l.30. poſt*, Jan. *adde*: Commentarius rerum S. Lucæ a Combefiſio in Novo auctario Bibl. Patr. Gr. pag. 517. editus.

Ibid. l.53. poſt; p.608. *adde*. Agaſonis & Aſini ſtatuæ pariter æneæ, a Zonara to. II edit. I. p. 158.

Ibid. c.2. l.48. poſt, Procopio, *adde*, & ab Anonymo de Tranſlatione corporis S. Greg. Nazianzeni in hanc ædem num. II. quorum verba hic non exſcribimus, ea contenti indicaſſe.

Pag. 76 c.1. l.10. poſt, S Andreæ, *addendum*, Cretenſis. *Proinde ſex hæ lineæ reponendæ in p.81.*

Ibid. c.2. l.12. poſt, Hormiſda, *adde*. Meminit Michael Pſellus in orat. ad Synodum nondum edita, ædis S. Andreæ, quam a Michaele Cerulario Patr. Conſtantinopol. funditus dirutam fuiſſe ait: ſed quæ illa ſit, non conſtat.

P.77. c.1. l.68. poſt, ἐπικέκληται, *adde*. Neque

C tamen priorem amiſit appellationem, ſed conjunctim dicta eſt ædes τοῦ ἁγίου Ἰωαννοφωκᾶ, ut docemur ex Concilio VI. Oecumenico act. XIV. Θεόδωρος ὁ χαρτουλάριος, ὁ ἔχων τὸ ἐργαστήριον εἰς τὸν ἅγιον Ἰωαννοφωκᾶν. Ubi Interpres, *qui habuit ſtationem ad Sanctum Joannem Phocam*. Sed recte correxit vir doctus, *ad S. Joannem & Phocam*. Certe Græci recentioris ævi duo nomina ſæpe jungebant, brevitatis cauſa.

P.78. c.1. l.65. poſt, PP. *adde*. Lib. XI. Epiſt. XLIX. L. LIII. LIV.

Ibid. c.2. l.16. poſt, Menæa, *adde*. Paulopetrii Monaſterii Hegumeni mentio eſt in Theodori Studitæ Epiſtolis apud Baronium ann. DCCCXVII. num. XXVI.

P.80. c.1. l.78. poſt, Copronymi, *adde*: Ædis iſtius conditor fuit Abramius Monachus, poſtmo-

D dum Epheſi Archiepiſcopus, ut auctor eſt Joannes Moſchus in Limonario cap. LXXXXVII. Κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ὁ ἀββᾶς Ἀβράμιος, ὁ τὴν μὲν ἐν Κωνσταντινουπόλει λεγομένην τῶν Ἀβραμιτῶν μονὴν συστησάμενος, ὁ καὶ γεγονὼς ὕστερον Ἀρχιεπίσκοπος Ἐφέσου, ὁ καλὸς καὶ πρᾶος ποιμὴν, ἔκτισε τὸ ἑαυτοῦ μοναστήριον τὸ ἐπιλεγόμενον τῶν Βυζαντίων. *Per idem tempus Abbas Abramius, qui poſtmodum factus eſt Epiſcopus Epheſi, & nuper Monaſterium conſtruxit Conſtantinopoli, dictum Abramitarum, bonus & mitis paſtor, ædificavit Monaſter. ſuum, quod dicitur Byzantiorum.* Proinde alius eſt ab Abramio, cujus feſtum agunt Græci XXIX. Octob. Judæo nempe illo qui, &c.

Ibid. c.2. l.3. poſt, ſumpſit, *dele*, quod ſi ita eſt, alius fuerit Abramius iſte a Judæo. Et *ſcribe*. Sed errare toto cœlo Codinum, ex Joanne Moſcho, omnino patet. Abramitarum Monaſterium Ἀχει-

E ροποίητον etiam appellatum teſtatur præterea Leo Diaconus lib. III. Hiſtor. MS. ubi de Nicephoro Phoca in urbem contendente: Εἰς τὰ πεδία ὡρμήσεν. ἐκεῖθεν ταῖς πορφύραις τριήρεσι συνδεδεγμένος τοῦ δήμου, καὶ τῆς συγκλήτου πρὸς τὸν Νικηφόρον ὁρμήσασθαι παρασκευάσαι. ὃν ἐπιβὰς ἐξαυτῆς ὁ Νικηφόρος, τῇ τῶν Ἀβραμιτῶν, ἣν καὶ Ἀχειροποίητον ὀνομάζουσι, προσίσχει μονῇ. Sed de æde, &c.

P.81. c.2. l.18. poſt, ſocero. Iſtius ædis meminit præterea Nicephorus Presbyter in vita S. Andreæ propter Chriſtum Sali.

Ibid. poſt l.29. ſubde. SS. Alexandri & *Antoninæ*, quorum feſtum celebrari annotant Synaxaria x. Junii ἐν τῷ ἁγιωτάτῳ αὐτῶ μαρτυρίῳ τῷ ὄντι ἔνδον τῶ ἁγίου ξενῶνος ἐν τῷ Δελτίρῳ. S. Alypii Monaſterium. In Menæis, S. Onuphrii feſtum celebrari dicitur xii. Junii, ἐν τῷ ἁγιωτάτῳ αὐτοῦ εὐκτηρίῳ τῷ ὄντι ἐν τῇ μονῇ τῶ ἁγίου Ἀλυπίου.

Ibid. lin. 35. poſt, Januar. *adde*, ubi hæc leguntur in Synaxariis: τελεῖται δὲ ἡ αὐτῶ σύναξις ἐν τῷ ἁγιωτάτῳ αὐτῶ μαρτυρίῳ τῷ ὄντι ἔνδον τῶ ἁγίου μάρτυρος Φιλήμονος ἐν τῷ Στρατηγίῳ. Ex quibus Monaſterii ſitum docemur.

Ib. l. 49. poſt, deſcribit, *adde*, ut & Synaxarium xii. Jan. in eodem S. Antonio: τελεῖται δὲ ἡ αὐτῶ σύναξις ἐν τῇ αὐτοῦ μονῇ.

Ib. poſt l. 56. ſubde. S. Athenogenis Monaſterii meminit Synodus coacta ſub Leone Stypiota Patr. CP. contra Chryſomalum, apud Allatium de Conſenſione utriuſque Eccleſiæ lib. ii. c. xi. n. i.

Ib. l. 73. poſt, cap. xiii. *ſcribe*. Monaſterii S. Baſilii meminit Sguropulus in Hiſtoria Concilii Florentini ſect. ii. cap. ii. ſect. iii. cap. xv.

P. 82. c. 2. l. 24. poſt, dicitur, *adde*: Ædis S. Blaſii meminit præterea Sguropulus in Hiſt. Concilii Florentini ſect. ii. c. xxxvii. ſect. iii. c. xv.

P. 83. c. 1. l. 8. poſt, Julii, *adde*. Iſtius conditorem fuiſſe Conſtantinum Lichudem Patr. Conſtantinop. docet Michael Pſellus in illius Encomiaſtica oratione nondum edita, ubi de illius patre: Ἐκεῖνος γὰρ τὸ ἐνταῦθα τοῦ μάρτυρος Καλλινίκου νεὼν ἑτέρῳ ὑπερβαλλόμενος, ὃν τῷ Σωτῆρι ἐδείματο, τὸν παῖδα καινὸν ποιεῖται, πρινὴ τῆς ἀρχιερωσύνης ἐπιλαβέσθαι ὡς ἐκεῖσε ἐπεποίητό τι καὶ ἐβούλετο. ἐβούλετο δὲ ἐκεῖσε καταθέσθαι τὸν χοῦν, ἐφ' ᾧ δὴ καὶ τὸν υἱὸν πολλοῖς ὅρκοις προκατειλήφει μὴ ἄλλοτι σοι ταφήσεσθαι, ἢ ἔνθα οὗτος τῷ Θεῷ ᾠκοδόμησε τὸν ναὸν, καὶ ἄλλο τι κρεῖττον ἐκεῖσε βουλεύσασθαι.

P. 87. c. 2. l. 28. poſt, ſatis, *adde*. In hanc porro S. Laurentii ædem illatas Eſaiæ Prophetæ reliquias tradit Chronicon MS. ab Adamo ad Leonem Philoſ. in Marciano: εἰσῆλθον καὶ τὰ λείψανα τοῦ ἁγίου Προφήτου Ἡσαΐου ἀνενεχθέντα ἀπὸ Νεαίδος, καὶ κατετέθησαν εἰς τὸν ἅγιον Λαυρέντιον.

P. 85. c. 2. poſt l. 66. ſubde. S Georgii in Cypariſſio. Synaxarium Maximi Cytherenſis Epiſcopi obſervat SS. Zenonis & Zenæ feſtum celebrari ἐν τῷ ἁγίῳ μαρτυρίῳ τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἐν τῷ Κυπαρισσίῳ.

P. 87. c. 1. poſt lin. 62. poſt, Iſidori, *adde*. Ita etiam vita MS. ejuſdem S. Marciani: Καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὧν ἐκεῖνος ναῶν φιλοθέως ᾠκοδομήσατο, Εἰρήνην φημὶ τὴν θαυμασίαν ἐν μάρτυσιν, ἣν πρὸς θάλασσαν ἐπικείμενον, καὶ τὸν ἐχόμενον τούτου Ἰσιδώρου ἐκ βάθρου τοῦ θείου. Sed & idem S. Marcianus in hanc ædem Divi Iſidori reliquias transferri curavit, ad quas multa facta Miracula narrat auctor ejuſdem vitæ.

P. 88. c. 1. l. 25. ſcribe. Meminit Concilium CP. ſub Mena act. iii. ædis S. Laurentii, Conſtantinopoli, quæ quidem non alia eſt ab æde S. Laurentii de qua agimus; ſiquidem ædes fuit *Catholica*, in qua *Clerici* ſacra faciebant, proinde alia a S. Laurentii Monaſterio: παραγινόμενοι δὲ καὶ ἐν τῷ σεπτῷ οἴκῳ τοῦ ἐνδόξου μάρτυρος Λαυρεντίου, ἐπυνθανόμεθα τῶν ἐκεῖσε κληρικῶν, εἰ οἴδασιν, ὅτι διάγει ὁ μνημονευθεὶς ἀσεβέστατος ἀνήρ.

Ib ſcribe. S. Laurentii ædes ab Aureliano exſtructa. Auctor MS. vitæ Iſaacii Confeſſ. de eodem Aureliano: Ἀντικρὺ τοῦ μοναστηρίου τοῦ Ἰσαακίου (Monaſter. τῶν Δαλμάτου) κατὰ μεσημβρίαν ἔκτισε μαρτύριον ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Πρωτομάρτυρος, πρὸς τὸ ἀποτεθῆναι τὸ ἅγιον αὐτοῦ λείψανον ἐρχόμενον ἀπὸ Ἱερουσαλήμ.

P. 86. c. 2. l. 56. ſubde. S. Nicetæ Martyris ędis ſacræ meminit Balſamon ad Can. lx. Concilii Conſtantinop. in Trullo: ſed an Conſtantinopoli extiterit, incertum.

P. 92. c. 1. l. 20. poſt, Στρατηγίῳ, *adde*, ſimilia habentur in Synaxario MS. Colberteo v. Decemb. in S. Saba.

Ib. l. 32. poſt, Abbatibus, *adde*. Iſtius porro ædis ſitum indicat Leo Diaconus lib. ix. Hiſt. MS. Ὁ δὲ τῆς νυκτὸς ἀωρί, ναὸς ἐπιβὰς, ἐκ τῆς Ἀκροπό-

A λεως προχοῦν, ἐκεῖθεν διά τινος πυλίδος ὑπὸ νεὼ τοῦ ἁγίου Φωκᾶ τελοῦσαν, ἐσίει. ἔνδον εἰσάγειν τὸ ἄστυ.

Ib. l. 38. poſt, inediiis, *adde*. Sed longe ante Anaſtaſium conditam ædem S. Platonis, atque adeo ſtetiſſe Arcadio imperante, docemur ex Nilo Monacho lib. ii. Epiſt. clxxviii. ad Taurianum Expræfectum, ἀπὸ ἐπάρχων, qua queritur quod εἰς τὸν σηκὸν, Πλάτωνος τοῦ καλλινίκου μάρτυρος καταφυγόντας φορτικὰς vivi rapuerit, & in carcerem conjecerit. Agit de eodem S. Plat. lib. iv. Ep. lxii.

P. 93. c. 1. l. 9. poſt, abſumptum, adde. Juxta *Staurion* ſtatuit Chron. MS. ab Adamo ad Leonem Philoſ. in Mauricio: οὗτος κτίζει καὶ τὸν ναὸν τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα ὄντα πλησίον τοῦ Σταυρίου.

Ib. l. 64. poſt, PP. *ſcribe*. L. xi. & Ep. lxxviii.

Ib. l. 65. poſt, cap. xxxvii. *adde*, Balſamon ad Can. xxxiii. Synodi Trullianæ.

Lib. 4. p. 97. c. 1. l. 28. poſt, teſtatur, *adde*. Anonymus
B in vita MS. S. Stephani junioris, ſcribit ejuſdem Sancti caput in ędem S. Theodori juxta Prætorium illatum, quæ non alia eſt ab ea de qua hic agimus.

Ib. l. 56. poſt, urbanis, *ſcribe*: Meminit etiam iſtius ædis Nicephorus Presb. in vita MS. S. Andreæ propter Chriſtum Sali.

P. 99. c. 1. l. 2. poſt. pag. 56. *adde*. At quod Marciano adſcribunt ſupra laudati Scriptores, ipſi Leoni Imperatori tribuit Nicephorus Presb. qui ſub illo vixit, in vita MS. S. Andreæ propter Chriſtum Sali, a Leone ædem S. Anaſtaſiæ conditam innuens: Ὁ δὲ κύριος αὐτοῦ πάνυ λυπηθεὶς ἐπὶ τὸ συμβὰν αὐτῷ, εὐθέως ἀποστέλλει αὐτὸν ἐπὶ τὸν σεβάσμιον ναὸν τῆς ἁγίας ἐνδόξου μάρτυρος Ἀναστασίας, ὃν ἐδείματο ὁ εὐσεβὴς Λέων ὁ Μακέλλης, &c.

Ib l. 46. poſt, ἐμβόλοις, *adde*. Chronicon MS. ab Adamo ad Leonem Philoſ. in Leone M. Ἐπὶ
C τούτου δὲ ἠνέχθη ἡ ἐσθὴς τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐξ Ἱεροσολύμων εὑρεθεῖσα παρά τινι γυναικὶ εὐλαβεστάτῃ Ἑβραΐδι καὶ παρθένῳ, καὶ τὰ λείψανα τῆς ἁγίας Ἀναστασίας, καὶ κατέθεσαν ἐν τῷ μαρτυρίῳ αὐτῆς.

Ib. c. 2. l. 9. poſt, Reſurrectionis, *adde*. Sed & eadem appellatione donatur a Sguropulo in Hiſt. Concilii Florentini ſect. ii. c. xxxviii. Extr.

Ib. l. ult. poſt, Δωρόθεον, *adde*. Sed & in Synaxariis Colberteis MSS. vii. Sept. hæc leguntur: τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐπιτελεῖται τὰ ἐγκαίνια τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου εἰς τὸ Δεύτερον, ἐν τῷ οἴκῳ τῆς ἁγίας Ἄννης.

P. 100. c. 2. l. 38. Celerinæ Martyrii mentio eſt in Concilio Chalcedonenſi act. iv. quod Conſtantinopoli extitiſſe probabile eſt.

P. 101. c. 2. l. 56. poſt, clxxxx. *adde*, ut & Chronicon MS. ab Adamo ad Leonem Philoſophum in Theodoſio M. Ἠνέχθη δὲ ἐπὶ αὐτοῦ ἐπὶ Κων-
D σταντινούπολιν ἡ κεφαλὴ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, καὶ τὰ λείψανα τῶν ἁγίων μαρτύρων Τερεντίου, καὶ Ἀφρικανοῦ, καὶ ἀπετέθησαν εἰς τὴν ἁγίαν Εὐφημίαν ἐν τῇ Πέτρᾳ.

Pag. 102. c. 1. l. 50. poſt, Sept. *adde*. Neſcio an Eccleſia illa S Iæ, eadem ſit cum Eccleſia quæ dicitur *Sanctæ Tomentæ*, apud Innocent. III. PP. lib. xi. Epiſt. xxxvi. ita ut pro *Tomentæ*, legendum ſit *Iæ Mart*.

Ib. lin. 70. poſt. παλαιὰν, *adde*. Similia habet Scriptor vitæ MS. S. Marciani: Καὶ τὸ τοῦ ὁμολογητοῦ τοῦ Παύλου ἱερὸν λείψανον — διὰ μέσης τῆς πόλεως κομίζοντες εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἣ ἐπ' ὀνόματι μὲν Εἰρήνης ἵδρυται τῆς ἁγίας, ἡ Ἀρχαία δὲ οὕτω προσαγορεύεται, ἣν Κωνσταντῖνος ὁ Βασιλεὺς εἰς πλάτος τε καὶ μέγεθος ἐκ βραχυτέρας ἀνήγαγεν, ὡς καὶ προεδρεύει, πρὸς ὀλίγον ἀπέθεντο.

P. 102. c. 2. l. 70. poſt, memorat, *adde*. Vita MS. ejuſdem S. Marciani de hac æde ab eo condita:
E Οὗτος γὰρ ὁ τῆς Μάρτυρος Εἰρήνης ναὸς ἐτύγχανε μὲν τὴν ἀρχὴν οὔτε μεγέθει οὔτε ἄλλῳ κόσμῳ καὶ ταῖς φιλοτιμίαις ἀξιωθέντος ὤν, ἀλλ' ἔμελλε τῷ Θεῷ πάντως εἰς οἷον νῦν ὁρᾶται μέγεθός τε καὶ κάλλος αὐτὸν ἀναστῆσαι.

P. 103. c. 1. l. 10. poſt, θάλασσαν, *adde*. Id etiam omnino adſtruit idem auctor MS. vitę S. Marc. Τοῦ δέ γε δημιουργηθέντος αὐτῷ οἴκου τῆς μεγάλης Εἰρήνης, ἡ εὐσεβεστάτη Βερίνα, γυνὴ δὲ αὐτὴ τοῦ μεγάλου Λέοντος ἦν, τὴν προσήκουσαν ἀναδέχεται, ἢ ταῦτα πρὸς κόσμον ἐλλιπῶς ἔχοντα ἀνυδαίοις ἀναπληροῖ, καὶ τὴν ὀροφὴν χρυσίῳ φιλοτίμως κατακοσμεῖ, καὶ ἡ ἐπιγραφὴ ταῦτα ἡ ἐκεῖσε δῆλα ποιεῖ. τά γε μὴν

ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ κατὰ τὴν εἰκάδα τοῦ Ἰανουαρίου δὲ ἐπιτελεῖται, ὁπότε καὶ πολλὴ τοῦ πλήθους ἡ συνδρομή.

P. 105. c. 1. l. 57. poſt, Abbatibus, *adde*. Sic porro appellatum iſtud Monaſterium a S. Abiba, cujus feſtum celebrant Græci xv. Novembris, ut eſt in Synaxariis MSS. Colberteis, ubi & ejus ſitus ita indicatur: τελεῖται δὲ ἡ αὐτοῦ σύναξις πλησίον τοῦ φόρου ἐν τῷ μαρτυρείῳ αὐτοῦ.

P. 106. c. 1. l. 48. pro, Joanne, *lege*, Leone.

Ib. c. 2. l. 59. cap. xxi. *adde*. Hujus Monaſterii meminit Sguropulus in Hiſt. Concilii Florentini ſect. ii. cap. xxxvii.

P. 107. c. 1. l. 12. poſt, aliis, *adde*, ut Sguropulo in Hiſt. Concilii Florentini ſect. iii. cap. vii. ſect. iii. cap. xv.

P. 106. c. 2. l. 59. poſt p. 45. *adde*. Eadem videtur quæ Deiparæ dicata dicitur in Synaxario S. Theophanonis, xvi. Decemb. ubi appellatur ὁ ἐν τοῖς Βάσσου ναός.

P. 107. c. 2. l. 23. poſt, an. vi. *adde*. Chronicon MS. ab Adamo ad Leonem Phil. in Juſtino Jun. ἐπὶ αὐτοῦ Ἰουστίνου Ναρσῆς κτίζει τὴν τῶν Καθαρῶν ἐπιλεγομένων μονὴν, ἐκκλησίαν περικαλλῆ κατασκευάσας.

Ib. l. 27. poſt, Iconomacho, *adde*. Extant Epiſtolæ aliquot Theodori Studitæ ad Catharorum Monaſterii ἡγούμενον, apud Baronium ann. DCCCXVII. N. XXVI.

Ib. l. 48. poſt, pag. 205. *ſubde*. Iſtius ædis meminit Malaxus in Hiſt. Patr. in Joannicio: ξενίζει τὸν ὑπερισχωμένον, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὸν Γαλατὰν εἰς τὸν ναὸν τῆς Χρυσοπηγῆς, καὶ ἐκάθισε, *Patriarcham ei reverenter gratias egiſſet, Galatam abiit, & ad Templum Chryſopegæ commoratus eſt*.

P. 108. c. 2. poſt l. 52. adde, XXXVII. Τοῦ ΑΡΤΟΣ Monaſterii, in tractu ædis Sophianæ meminit Typicum MS. Monaſterii τῆς Κεχαριτωμένης c. LXXX.

Ib. l. 72. poſt, n. XXIV. *adde*. Ita porro depingitur in Synaxariis xx. Januarii: ἦν δὲ τὸ εἶδος ἀφόσιτος, τοῖς τρόποις ἁπλοῦς, τὸ χρῶμα λευκὸς, τὴν ἡλικίαν ἀπαλὸς καὶ σεμνὸς, πολιὸς τὴν τρίχα, τὴν ὑπήνην μέχρι τῶν μηρῶν καθήκων.

Ib. l. pen. Τοῦ Μαξιμίνου, *adde*, ut in Concilio Nicæno II. Euſtathius ἡγούμενος τῆς Μαξιμίνου.

P. 109. c. 2. poſt l. 5. adde. Gerotrophi, ſeu Γηροτρόφου μονῆς, meminit Balſamon ad Synodum Carthag. Can. CXXXIV.

Ib. l. 8. poſt, extremo. *adde*. Deiparæ dicatam ædem ſacram docet Sancitum Manuelis Charitopuli Patr. CP. in eoque Monaſterio actam Synodum, de translatione Epiſcoporum, αὐτοῖς τῆς περιωνύμου καὶ πανυπερλάμπρου σεβασμίας βασιλικῆς μονῆς τῆς ἐπὶ ὀνόματι μὲν τιμωμένης τῆς ὑπεραμώμου Θεομήτορος τῆς Γοργοεπηκόου. Gerocomii Monaſterii meminit Synodus coacta ſub Joanne Comneno Imp. contra Chryſomalum, apud Allatium de Conſenſ. utriuſque Eccl. lib. II. cap. II. n. I.

P. 111. c. 1. l. 60. poſt, appellavit. *adde*. Alterius porro Metanœæ a Monomacho ædificatæ meminit Michael Pſellus lib. IV. Hiſt. MS. ubi de eodem Monomacho Εἶτα ἄλλο ἐπ' ἄλλο ἐπινοῶν, καί τι τοιοῦτον πρὸς σωτηρίαν τῶν ἀπολλυμένων ἐπινόησεν· ἐπειδὴ γὰρ πολύ τι κατὰ τὴν πόλιν πλῆθος τῶν ἑταιρουσῶν ἐπικέχυται γυναικῶν, ἀποτρέπειν μὲν λόγῳ οὐκ ἐδοκίμασε· λασιόχειρον γὰρ δὴ τοῦτο γένος πρὸς σωτηριώδη παραίνεσιν, ἀλλ' οὐδ' ἐπιχειρήσειν ἐπισχεῖν, ἵνα μὴ δόξῃ βίαιόν τι ποιεῖν, ἀσκητήριον δὲ ἐν αὐτῇ βασιλίδι δομήσας τῇ πόλει· μεγέθει τε μέγιστον, καὶ κάλλει λαμπρότατον, οἷα δή τις μεγαλοφωνότατος κῆρυξ, ταῖς πωλούσαις τὴν ὥραν τῷ δόγματι ἀνεβόησεν, εἴ τις ἐκείνων ἀποδῦσαι τὴν πρᾶξιν αἱροῖτο, ἐπ' ἀφθόνοις δὲ ζῆν, καὶ ἐκεῖσέ τι καταφεύγειν, καὶ τὸ θεῖον σχῆμα μεταμφιέννυσθαι, καὶ μὴ ἐπὶ τὸ δεδιέναι τοῦ βίου ἐλλείμματι· ὥσπερ γὰρ ἀντ' αὐταῖς ἐξαίφνης τὰ πάντα βλαστήσαι· καὶ πολὺς ἐντεῦθεν ἑσμὸς ἐπὶ τὸ τέμενος ἐκεῖθεν συνέρρευσεν, ὁμοῦ τε τὸ σχῆμα, καὶ τὸν τρόπον μεταβαλοῦσαι, καὶ στρατευθεῖσαι θεῷ νεολαία εἰς κατάλογον ἀρετῶν. Monocionii Monaſterium. Vita MS. S. Stephani junioris: ὁ δὲ πονηρὸς ἐκεῖνος λαβὼν πρὸς τὸ μοναστήριον τοῦ Μονοκιονίου ὤχετο, &c.

P. 112. c. 1. l. 12. poſt, oratoria. *adde*. Horum

A mentio eſt in Synodo VII. act. V. ἄρτιον ἐκ τῆς βίβλου ταύτης ἐν τῷ σκευοφυλακίῳ τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τοῦ Πατριαρχείου.

Ib. poſt l. 15. adde. Philippi, ſeu τοῦ Φιλίππου Eccleſiæ mentio eſt in Concilio Calchedonenſi act. IV. p. 522. edit. Labbei.

Ib. l. 24. poſt, pag. 57. *adde*. Iſtius Monaſterii meminit pariter Theodorus Studita in Epiſtolis, apud Baronium ann. DCCCXVII. & DCCCXVIII.

Ib. c. 2. l. 7. poſt, Ῥωμανοῦ, *adde*. πλησίον τῆς Πρωΐνου, cujus tractus nulla quod ſciam occurrit mentio apud Scriptores Byzantinos.

P. 113. c. 1. l. 57. ſubde. Xanthopulorum Monaſterii meminit Beſſarion in Epiſt. ad Alexium Laſcarim Philantropenum de ſucceſſu Synodi Florentinæ, pag. 168. ut & Sguropulus ſect. II. c. XVI.

P. 114. c. 1. l. pen. poſt, cap. III. *ſubde*. Sed B & eidem Xenodochio, ut & Orphanotrophio eadem conceſſit privilegia, quæ Majori Eccleſiæ, ut eſt in lib. V. tit. III. §. XVI.

Ib. c. 2. l. 19. poſt, Juſtino. *adde*. Et revera auctor vitæ S. Sampſonis, qui tamen longe ab ævo Juſtiniani vixit, ut qui Theophanis Ceramei meminerit, teſtatur Sampſonem vixiſſe & mortem obiiſſe eodem imperante Auguſto.

Ib. l. 53. poſt, Alexandrinus. Meminit denique τοῦ κατὰ Σαμψὼν ἁγίου ξενῶνος Novella IV. Heraclii Imp.

Ib. l. 65. poſt, neceſſaria, *adde*: meminit denique Anaſtaſius Sinaita in Pſalm. VI.

P. 116. c. 1. l. 13. poſt, pag. 790. *adde*, Καθηγουμένου μονῆς τοῦ Γηροτροφείου meminit Sancitum VII. Lucæ Patr. lib. III. Juris Græcorum p. 223. unde colligitur Monaſterium iſtud virorum fuiſſe.

P. 116. c. 1. l. 31. poſt, l. 2. *ſcribe*. Urbis Conſtantinopolitanæ Suburbanorum appellatione, non C quaſvis circumvicinas omnino regiones deſcribere aggredior, ſed eas maxime quæ ad utrumque Freti littus, quod στενὸν vocabant, adjacent. Nam Urbis ſuburbana longius produxiſſe videtur Novella IV. Manuelis Comneni de Monaſteriis quæ ſunt ad Urbem, in quibus utramque κατὰ ripam, Nicomedienſem ſinum, inſulas proximas, totumque ab ipſis civitatis portis ad Athyram uſque tractum complectitur.

P. 117. c. 2. l. 7. poſt, vocant, *adde*: neque aliud eſt Monaſterium, quod Xerocerci vocatur a Demetrio Cydone contra Palamam, initio, ubi meminit cujuſdam Simeonis ἡγουμένου τῆς Ξυλοκέρκου ἐπιλεγομένης. Ubi Areudius editor ad marginem, ridicule, *hoc eſt ſiccæ caudæ*.

P. 133. c. 1. l. 66. poſt, ἐκδοσίαις, *adde*. Chronicon vero MS. Symeonis Logothetæ, τῆς Ἐλεούσης.

D *P. 119. c. 1. l. 73. poſt*, meminit, *adde*. Nov. Juſtiniani CLIX. &c.

A lib. III. ad tot. IV.

P. 126. c. 1. l. 5. poſt, Synaxaria. *ſubde*. Thomas Monachus τῆς μονῆς τοῦ Χηνολάκκου interfuit Concilio Nicæno II. ut in ejus Actis legitur pag. 203. edit. Labbei.

P. 127. c. 1. l. 10. poſt, Codinus, *adde*. In I. & II. Poemate Theodori Metochitæ ex Bibl. Reg. alia quædam habentur de Choræ Monaſterio.

P. 129. c. 2. l. 4. poſt, p. 502. *adde*. Meminit Allatius in Diatriba de Symeonibus p. 179. cujuſdam Theodori Monachi, Preſbyteri, & προεστῶτος τῆς τῶν Γαλακρηνῶν μονῆς.

P. 131. c. 2. l. 11. poſt, proſequitur, *adde*. Pantaleon de Miraculis S. Michaelis, MS. & ex eo & aliis.

P. 132. c. 1. l. 21. poſt, VIII. *adde*. Incertum porro an Templum iſtud S. Phocæ intelligat S. Aſterius in Orat. in S. Phocam, in quo ejuſdem Sancti Corpus reconditum fuerit: ἔστι μὲν δῆθεν μεγαλοπρεπὴς ἐκεῖνος νεὼς, ἐν ᾧ τὸ ἱερὸν ἔχει ἐκπληρωθὲν σῶμα, &c.

Ibid. lin. 42. poſt, Σακκουδίωνος, *ſcribe*. Ubi ipſum Concilium habet Σακκουδίων.

Edit. Pariſ. pag. 126.

DE HEBDOMO CONSTANTINOPOLITANO DISQUISITIO TOPOGRAPHICA.

SUMMA SECTIONUM.

I. *SCopus Auctoris in ſtatu Controverſiæ.*
II. *Hebdomum ſeptimus ab urbe lapis proprie appellatur.*
III. *Campus inter ſeptimum iſtum lapidem & Urbem Conſtantinopolit. eadem pariter Hebdomi nomenclatura donatus: in quo extitere ædificia omnia, quorum habetur mentio apud Scriptores Byzantinos.*
IV. *Id firmatur horum allatis locis. Patriarchæ Conſtantinopol. in Litaniis publicis curru vecti, etiam intra urbem.*
V. *Proceſſus ſacri in Hebdomo, in campo Hebdomo appellato facti intelliguntur.*
VI. *Hinc Hebdomum in conſpectu Urbis eſſe dicitur.*
VII. *Campus Hebdomi Urbis Conſtantinopol. campi Martii vicem obtinuit.*
VIII. *Varia & multa in campo Hebdomi extitere ædificia, atque in iis Tribunal & Palatium Hebdomi. In Tribunali levari ſoliti Imperatores Conſtantinopolitani, qui, quod Urbis mœnibus illud adjaceret, in urbe levati interdum dicuntur.*
IX. *In Tribunali & in Campo inaugurati paſſim Auguſti.*
X. *Campus, Tribunal & Palatium Urbi adjunctum, promiſcue Hebdomi nomine a Scriptoribus donantur. Hebdomi ſeu Campi Hebdomiani pars intra Urbem ſubinde incluſa.*
XI. *Promontorium Hebdomi proximum fuiſſe Urbis mœnibus oſtenditur.*
XII. *Hebdomum non ad Propontidem, ſed verſus Ceratini ſinus caput extitit.*
XIII. *Id aſtruitur Scriptorum allatis auctoritatibus.*
XIV. *De Palatii, quod nude interdum Hebdomum appellari diximus, ſitu, & an idem fuerit cum Conſiſtorio Gratiani & Juſtiniani.*
XV. *Hebdomum nuncupatum iſtud Palatium probatur ex Scriptoribus.*
XVI. *Huic Tribunal veſtibuli, ſeu* προαυλίου, *vicem præbuit.*
XVII. *An* προάστεια *ſeu ſuburbana oppidis proxima fuerint.*
XVIII. *Suburbana etiam interdum intra urbem extitere.*
XIX. *In Hebdomo, ſeu in campo ita appellato, varia extitere ædificia, tum ædes ſacræ, quæ recenſentur.*
XX. *Ædes S. Joannis Baptiſtæ, quam Hebdomum nude interdum vocant Scriptores, an intra Urbem extiterit.*
XXI. *De aliis intra Urbem eidem Sancto Præcurſori dicatis Eccleſiis.*
XXII. *An Diſſertator Hebdomianus vere* Primus *ſitum Hebdomi explicuerit.*
XXIII. *In litterariis controverſiis, ſine noſtro invicem dolore licet ludere, id eſt, urbanitate ac moderatione ſervata.*
XXIV. *Auctor nihil novi docetur ex Diſſertatoris diſſertatione.*
XXV. *Concluſio hujuſce diſceptationis de hac Controverſia, quam impeditam exiſtimabat Henr. Valeſius.*

A I. HACTENUS quidem, ni fallor, præſtitimus quod in hujuſce operis Præfatione ſumus polliciti, nihil nos niſi nova, ac in hocce genere argumenti nobis indicta, de iis quæ ad Urbis Conſtantinopolitanæ vel ædificia vel regiones pertinent, in Notis ad Zonaræ Annales obſervaturos. Verum ut faciam ſatis viro pereruditio Hadriano Valeſio, cui Petri Gyllii longe doctiſſimi, & noſtram de Hebdomi ſitu ſententiam minime probari advertimus, huic rurſum aſſerendæ, pauca ex iis quę in Conſtantinopoli Chriſtiana copioſe ſatis a nobis deſcripta ſunt, hic rurſum delibari haud ingratum Lectori fortaſſe fuerit, cui de hac dijudicanda controverſia liberum erit arbitrium. In ea vero pertractanda, ut S. Auguſtini verbis mihi præfari liceat, *Si aliter quam is ſenſiſſe reperiar, non contra illum dictum, ſed quod mi-* *In Epiſt. ad S. Hieron.*
B *hi videbatur a me ſcriptum eſſe putem lectorem debere cognoſcere: aut ſi cognoſci non poteſt, credere debere.* *pag. 127.*

II. Atque ut hujuſce diſceptationis ducatur initium, in conſeſſo debere eſſe agnoſcimus Hebdomum ita appellatum, quod ſeptimo ab urbe (veteri ſcilicet Byzantio ad Promontorium Ceratinum) milliari diſtaret: indeque quod Græci Ἕβδομον, Latini *Septimum* vocant, quoſdam *Septimilliare* nuncupare: quemadmodum in utroque Iſthmo, Thracicæ Cherſoneſi & Corinthiaco, a mari ad mare deducto muro Hexamilii a ſex milliarium ſpatio nomen inditum eſt. Id ſat multis in ea lucubratione docuimus, allatis auctorum locis fere omnibus, præter quos ab eodem viro docto alios proferri non advertimus, adeo ut pudeat toties cramben repetere, *atque eadem cantare verſibus iiſdem*. Sed cum hæc quæſtio definiri vix queat abſque prolatis & in medium adductis eorumdem Scriptorum au-
C ctoritatibus, ac iis præſertim, quas aut non obſervaſſe, aut de induſtria omiſiſſe videtur, ut quæ ſententiæ quam tuendam ſuſceperat adverſarentur, breviter quantum licebit, & ſelectis dumtaxat qui ad hanc dirimendam controverſiam conducunt locis, quæ in hanc rem habent expedire operæ pretium videtur.

III. Tametſi igitur Hebdomum ita appellatum conſtet, quod ſeptimo ab urbe milliari diſtaret, difficultas tamen de Hebdomi iſtius, cujus paſſim mentio apud Scriptores occurrit, ſitu, minime inde ſolvitur, cum aliud & diverſum ſit a ſeptimo lapide, licet eidem, ut & urbi Conſtantinopolitanę contiguum cum inter ſeptimum lapidem & urbem interſitus ager, vel Campus, Hebdomi pariter appellationem haberet, quod non modo in hac Diſceptatione probandum ſuſcepi, ſed & Cam-
D pum iſtum Hebdomianum non ad Propontidem, ſed ad ſinus Ceratini, verſus illius caput, littora, extitiſſe, ut & Tribunal & Palatium Hebdomi, Eccleſiam S. Joannis Baptiſtæ, cæteraque recenſita a Scriptoribus in Hebdomo ædificia, in hoc fuiſſe poſtremo Hebdomo, ſeu in Campo Hebdomi, non vero ad ſeptimum ab urbe milliare, quod vult Diſſertator Hebdomianus. Priuſquam vero rem aggrediar, ut res planior deinceps fiat, ponemus in exemplum ſuburbanum Pariſienſe, ſeu Regis noſtri Chriſtianiſſimi Palatium, quod Verſalias appellamus, ſimili fere ab urbe Galliarum primaria diſparatum ſpatio, quo Hebdomum a Byzantio. Quo poſito, primo quidem non ſeptimum dumtaxat Milliare, id eſt ſeptimum ab urbe lapidem, Ἑβδόμου appellationem habuiſſe, ſed etiam inter ſeptimum iſtud Milliare & urbem Con-

ſtantinopolitanam interjectum Campum, in quo (A) ædificia omnia, quorum meminerint Byzantini Scriptores, nullaque in ipſo milliari ſeptimo ſtetiſſe auſim omnino contendere: quod mihi præſertim probandum incumbit, ut diſputationis totius fundamentum; quod haud ægre fecerim, ſi ita appellatum ab iiidem Scriptoribus oſtenderim.

IV. Primus igitur ex iis prodeat Theophylactus Simocatta, qui libro VIII. cap. XIII. ſcribit defixa ad ſpectaculum a Tyranno Foca, Mauricii & filiorum capita, πρὸς τὸ πεδίον τὸ ἀνακείμενον ἐν τῷ λεγομένῳ Ἑβδόμῳ, ὃν Κάμπον Ῥωμαῖοι κατονομάζουσιν. Ubi obſervanda vox ἀνακείμενον, quæ campum urbi adjacuiſſe ſatis prodit: neque Campus in ipſo Septimo milliario eſſe potuit, alioqui Campus in ſuburbano ſeu in villa eſſe diceretur, quod abſurdum eſſet. Deinde (B) Hebdomum, Campum fuiſſe appellatum diſerte ait Simocatta, proinde idem eſt Hebdomum cum Campo. Theophanes etiam Campum ad urbem Conſtantinopolitanam ſtatuit, cum ait ad ann. XXX. Theodoſii Junioris, Byzantios terræ motu conſternatos ac territos, ἔξω τῆς πόλεως ἐν τῷ λεγομένῳ Κάμπῳ receſſiſſe: cujus terræ motus memoriam quotannis agi XXVI. Januarii, quo is accidit, in Campo, ſcribit auctor Chronici Alexandrini: ὅθεν καὶ ἡ μνήμη κατ' ἔτος ἐπιτελεῖται τῆς (Edit. Pariſ. pag. 128.) λιτανείας μέχρι καὶ νῦν ἐν τῷ Κάμπῳ, ὑπὲρ τῆς τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ μακροθυμίας. In qua quidem ſupplicatione Imperatorem, Senatum, populum & clerum pedibus nudis proceſſiſſe tradit idem Scriptor: καὶ ὁ βασιλεὺς ἐλιτάνευσε μετὰ τῆς συγκλήτου, καὶ ὄχλου, καὶ τοῦ κλήρου, ἀνυπόδετος ἡμέρας πολλάς. Theodorus lector Eccl. I. & ex eo idem Theophanes & Symeon Logotheta in Chron. MS. ſcri(C)bunt Marcianum ἐν ταῖς λιταῖς γινομέναις ἐν τῷ Κάμπῳ πεζὸν ἐξερχόμενον, multas pecunias pauperibus erogaſſe: Anatolium vero Patriarcham, cum a Tauro ad Campum, juxta morem Epiſcoporum urbis Regiæ, lectica vectus ad ſupplicationem procederet, & Marcianum pedibus incedentem vidiſſet, ipſum quoque πεζεύοντα proceſſiſſe. Quis porro Theodoſium juniorem ἀνυπόδετον, cum univerſa plebe & clero, vel Marcianum pedibus uſque ad Septimum milliare quotidie proceſſiſſe putet? Neque hic opponat vir eruditus, quod Patriarcha Anatolius curru vectus ſupplicationem inſtituerit, inde ſatis patere longius fuiſſe iter, quam ut ad proximum urbi campum fuerit proceſſurus. Nam præterquam quod id factum *more Epiſcoporum urbis regiæ* tradunt iidem Scriptores, (D) etiam in urbe hoc apparatu litanias inſtituiſſe Patriarchas colligere eſt ex eodem Theophane an. XI. Juſtiniani: Καὶ ἐξῆλθεν ἡ λιτὴ ἀπὸ τῆς ἁγίας Ἀναστασίας, καθημένου Μηνᾶ τοῦ Πατριάρχου ἐν τῷ βασιλικῷ ὀχήματι, καὶ τοῦ Βασιλέως συλλιτανεύοντος τῷ λαῷ. Et an. XXIII. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ ἐπίσκοπος Μηνᾶς μετὰ τῶν ἁγίων λειψάνων καθήμενος ἐν ὀχήματι χρυσῷ βασιλικῷ ἐξελίδων, κρατῶν τὰς τρεῖς θήκας τῶν ἁγίων Ἀποστόλων εἰς τὰ γόνατα αὐτοῦ, καὶ οὕτως ἐποίησε τὰ ἐγκαίνια, ſcilicet ædis SS. Apoſtolor. Idem Theophanes an. XXV. ejuſdem Auguſti: Γέγονασι τὰ ἐγκαίνια τῆς ἁγίας Εἰρήνης πέραν ἐν Συκαῖς, καὶ ἐξῆλθε τὰ ἅγια λείψανα ἐκ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας μετὰ τῶν δύο Πατριαρχῶν Μηνᾶ τοῦ ΚΠ. καὶ Ἀπολιναρίου τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ ἐκάθισαν ἀμφότεροι ἐν τῷ βασιλικῷ ὀχήματι, κατέχοντες ἐν τοῖς γόνασιν αὐτῶν τὰ ἅγια λείψανα, &c. Denique idem Scriptor an. XXXVI. ejuſdem Imperatoris, ubi de ſecundis Encæniis (E) ædis Sophianæ: ἡ δὲ πανηγυρὶς τῶν αὐτῶν ἐγκαινίων γέγονεν εἰς τὸν ἅγιον Πλάτωνα, καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν ὁ Πατριάρχης ΚΠ. Εὐτύχιος μετὰ τῆς λιτῆς, συμπαρόντος καὶ τοῦ Βασιλέως, καθεζόμενος ἐν τῷ ὀχήματι, καὶ φορῶν τὸ Ἀποστολικὸν σχῆμα, καὶ κρατῶν τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον, &c.

V. Verum ut diſceptationis ſeriem proſequamur, Nicephorus Patriarcha Conſtantinop. in Hiſtoria, agens de Avaribus circa urbem diſperſis, Heraclio Imperante: Καὶ μόλις πρὸ τὸ πεδίον (A) τὸ πρὸ τῆς πόλεως, ὃ Ἕβδομον καλοῦσι, καταλαμβάνοντες ἱδρύσαντο, ἔνθεν δέ τε σκεδάσαντες ἄχρι καὶ εἰς τοῦ Βαρβύσσου ποταμοῦ γέφυραν. Ex hoc unico præterea loco patet omnino, voce Hebdomi non Septimum ab urbe milliare, ſed Campum ad urbem indigitari, quem occupavere Avares urbem obſeſſuri, uſque ad Barnyſſi fluvii pontem; qui ſcilicet fluvius Campo Hebdomo appellato adjacebat. Sed quin idem Campus Hebdomi proxime urbi adjacuerit, ſcrupulum omnem eximit Euchologium Goari pagin. 810. ubi deſcribitur ἀκολουθία λεγομένη ἐν λιτῇ γινομένῃ διὰ φόβον εἰς τὸν Κάμπον, εἰς τὸν ἅγιον Διομήδην ἐξιόντες, καὶ εἰς τὴν παλαιὰν πέτραν. Supplicatio igitur fiebat a Tauro, ſeu a Foro Tauri, ad ædem S. Diomedis extra portam, & ad veterem Petram, quam Anonymus Combefiſianus in Conſtantini Porphyrogeniti vita, τὸ παλαιὸν πετρίον vocat. Neque alia eſt ἀκολουθία, quæ (B) pag. ſeq. in eodem Euchologio habetur, hocce lemmate: τάξις γινομένη ἐν τῷ Τριβουναλίῳ ἐν ταῖς ἐξ ἔθους ἀπερχομέναις ἐκεῖσε λιταῖς. Ubi obſervare licet Litanias promiſcue dici factas in Campo & Tribunali. Sed neque etiam diverſa videtur iſta ſupplicatio ab ea, cujus quotannis memoriam celebrari ἐν τῷ Κάμπῳ λιτανευόντος τοῦ λαοῦ, ob terræ motum qui XV. Auguſt. ann. XXVII. Juſtiniani accidit, ſcribit Theophanes & ex eo Cedrenus & Symeon Logotheta. Sic in Chronico Alexandrino an. I. Heraclii in terræ motu qui accidit XX. (pag. 129.) Aprilis, λιτὴν γενέσθαι εἰς τὸν Κάμπον, καὶ ψαλλῆναι τὸ Τρισάγιον decretum legitur. Enimvero nemo erit, opinor, qui quod nude dicitur eſſe extra portam, ad ſeptimum milliare extitiſſe velit aſſerere, niſi etiam velit Romam dici extitiſſe extra urbis Conſtantinopolitanæ portas. Memi(C)nit denique idem Theophanes anno XXXVI. Juſtiniani ſupplicationis ad S. Diomedis ædem, ſcribens Eutychium Patriarcham, cum menſe Auguſto, ſolo vigente Borea ac flante, navigia ad urbem non poſſent accedere, λιτὰς ἐκβαλεῖν εἰς Ἱερουσαλήμ, τοῦτ' ἔστιν εἰς τὸν ἅγιον Διομήδην. Ex quibus docemur hanc S. Diomedis ædem, quæ extra portam urbis erat, Hieruſalem appellatam, aliamque fuiſſe ab æde S. Diomedis, quæ antea S. Eliæ nuncupabatur, ut teſtatur Symeon Logotheta in Michaele & Theodora; & intra urbem erat, ad portam urbis Auream. Monaſterii porro Hieruſalem appellati, Abbates Conciliis Conſtantinopoli interfuiſſe alibi obſervamus: nam cum prius Catholica eſſet Eccleſia, ſeu Plebalis, monachis eſt attributa. Conſimiles alias in Campum Hebdomi inſtitutas litanias ob (D) terræ motus, vel ob alias quaſvis calamitates, habent Scriptores, ac præſertim illam de qua Cedrenus agit in Juſtino ſeniore, quem percepto terræ motu everſæ Antiochiæ nuntio lugubres veſtes induiſſe ſcribit, & Byzantios per ſeptem dies εἰς πρὸ τῆς πόλεως πεδίον ἑπτὰ σημεῖα ἀπέχον litanias inſtituiſſe. Qua quidem loquendi formula uſus eſt Cedrenus recepta apud Græcos & Latinos Scriptores qui linguæ venuſtati ſtudebant: quod ſatis vel inde percipere eſt, quod ſtatim addat Campum extitiſſe πρὸ τῆς πόλεως. Neque enim Campus in proſpectu urbis eſſe potuit, ſi ab ea ſeptem milliaribus diſſitus fuit; nec indici aut fieri potuere ſupplicationes, neque plebs continuis ſeptem diebus orationis gratia ad ſeptimum ab urbe milliare procedere, (quod velim ſerio attendat vir doctus) quotidie ad urbem vel ad (E) urbis proxima reverſura. Urbs Pariſiorum terræ motu concuſſa fuerit, cives ne ædium ruina obruantur, Verſalias ſeſe conferent: & ſi publicæ indicantur Supplicationes, ad tres aut quatuor leucas quotidie ſecedent reverſuri? an aliquis ſanæ mentis id ſibi perſuadeat? In urbis certe vicinis locis tentoria explicuiſſe non abnuerim in ejuſmodi terræ motuum terroribus, civeſque extra urbem, non vero ad ſeptimum uſque milliare, prorupiſſe, donec ii deſinerent: ut in terræ motu, qui accidit IX. Februarii,

Indictio. xrii. anno x. Conſtantini & Irenes, quo, ut ait Symeon Logotheta in Cronic. MS. & Theophanes, σεισμὸς γέγονε φοβερώτατος, ὥστε καὶ μὴ τολμῶντάς τινας ἐν οἴκῳ καθεύδειν, ἀλλὰ πάντας εἰς τοὺς κάμπους, καὶ τὰ ἔξαιρα σκηνὰς ποιήσαντας φεύγειν· ἡ δὲ Βασίλισσα ἅμα τῷ υἱῷ αὐτῆς ἐξῆλθεν ἐν τῷ ἁγίῳ Μάμαντι, ad Palatium ſcilicet, quod ad urbis muros verſus ſinum Ceratinum erat, ſeceſſit Imperatrix: quo etiam ſeſe recepiſſe Leonem M. in ſimili terræ motu ſcribit Chronicon Alexandrinum.

VI. Deinde, ut diximus, qui fieri poteſt ut Campus πρὸ τῆς πόλεως fuerit, ſi ab ea ſeptem millibus diſſitus fuit? hac certe loquendi formula quæ mœnibus proxima ſunt & in illius proſpectu vulgo intelligere Scriptores palam eſt. Atque ut id uno aut altero firmem loco, ſcribit auctor Chronici Alexandrini Conſtantinum M. inſtaurata Drepano, Bithyniæ urbe, eaque Helenopoli de matris nomine appellata, hanc vectigalium immunitate donaſſe ἕως φανερᾶς περιοχῆς πρὸ τῆς πόλεως, *quouſque patet ante urbem proſpectus*, in honorem S. Luciani Martyris. Unde patet quidquid in proſpectu eſt civitatis, dici eſſe πρὸ τῆς πόλεως. Latino-barbari in *banleuca* dicerent. Sed & de quadam ad ſinus Ceratini caput inſula verba faciens Michael Pſellus in Hiſtor. MS. in Iſaacio Comneno, ita hæc verba uſurpat: Καὶ βασίλειος τούτῳ καταγωγὴ αὐτοῦ τοῦ πρὸ τῆς πόλεως ὑποδέχεται περίκυκλος τῇ θαλάσσῃ καθ' ἑκάτερα μέρη, αἴθριος αὐταρκὴς θεραπείᾳ, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τῷ βασιλεῖ τούτῳ. Scylitzes in eodem Iſaacio: ὅθεν δὴ τῆς τῶν Ἀρχαγγέλων ἐπιστάσης ἑορτῆς, ἔξεισιν εἰς τὸ πρὸ τῆς πόλεως, φιλοτίμως τὰ τῆς ἑορτῆς ἐκτελέσαι σπεύδων, in Ædem ſcilicet ix. Ordinum, quæ muris terreſtribus adjacebat, uti obſervavimus in noſtra Conſtantinopoli. Tradit Zonaras in Romano Lacapeno, Symeone Bulgarorum Rege ad urbem cum valido exercitu tendente, eam oppugnaturo, Romanum Imp. nequæ ante urbem erant amœnitates ab hoſte vaſtarentur, copias ſuas extra mœnia eduxiſſe: ὁ Συμεὼν δὲ κατὰ τῆς πόλεως ἐκπέμπει στρατόν· ἵνα δὴ μὴ ἐλθόντες τὰς τῶν πρὸ τῆς πόλεως διαφθείρωσιν ἀγλαΐας, ἐξῆλθε καὶ ὁ Ῥωμανὸς τοὺς ἀντιταξαμένους αὐτῷ. Neque aliter Continuator ejuſdem Theophanis lib. iii. numer. iv. dum ſcribit Theophilum Imper. Palatii muros excidiſſe, ut liber eſſet in urbis proxima proſpectus, atque adeo in ipſam Propontidem: ὅθεν ἐπί τινα τῶν ὀφθαλμῶν ἰδεῖν τὰ πρὸ τῆς πόλεως ἔχοντα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς ἑαυτὰ καλοῦσι τοὺς Βασιλεῖς, τὰ πρὸς τὴν θάλασσαν τοῦ Παλατίου τείχη τῶν ἀρχαίων θεμελίων ἤτοι παρεμβαλὼν, καὶ πρὸς τὰ ὑλικὰ — παραδείσους ἐργασάμενος, ὅπως ἐκεῖθεν τὸ λοιπὸν ἂν ἐπλήρου, καὶ ὅντινα ἐτέρπετο τούτοις, ἐψυχαγωγεῖτο, ὡς τὸ εἰκός. Diruerat Lacapenus Palatii muros, ut eorum quæ πρὸ τῆς πόλεως erant conſpectu viſum oblectaret: ita exerte hic Scriptor. Sed & ita hanc vocem uſurpat Conſtantinus Porphyrogenitus in avi vita num. xxii. Editionis Combefiſii, ut alios omittam.

Edit. Pariſ. pag. 130.

P. 208. E. R.

VII. Non alius igitur fuit Campus iſte ab eo qui Urbis mœnibus terreſtribus ſeu Theodoſianis obverſabatur, qui Hebdomi nomen retinuit, quod inter urbem & ſeptimum milliare protenderetur, quemadmodum planities inter Lutetiam & Sandionyſianum oppidum, non Lutetiana, ſed Sandionyſiana appellatur. Is vero Campi Martii vice urbi Conſtantinopolitanæ fuit: nam majores omnes civitates ejuſmodi ad mœnia Campos habuiſſe alibi docuimus, in quibus militares civium fierent exercitationes: quos ideo κάμπους στρατιωτικοὺς vocat Theodorus Hermopolites ineditus: ὁ γέγονε κάμπος στρατιωτικὸς, καὶ ἐγυμνάζοντο ἐν αὐτῷ οἱ στρατιῶται. Hos Μαρτίους unice appellat Mauricius lib. vi. Strateg. cap ii. ἐν πεδίῳ ἐν τῷ Μαρτίῳ ὥστε οἱ καβαλλάριοι ἔπαιζον ἐν τοῖς παραχειμαδίοις.

In Gloſſ. med. Lat.

Lib. 1. fol. 12. Cod. Reg

De iis etiam ita Vegetius lib. i. cap. x. *Romani veteres, quos tot bella & continuata pericula ad omnem rei militaris erudierant artem, Campum Martium vicinum Tiberi delegerunt, in quo juventus poſt exercitium armorum ſudorem pulveremque dilueret.* Hinc ejuſmodi Campi, ubi & cenſebantur milites, ut eſt apud Leonem Grammaticum & Anonymum Combefiſianum in Lacapeno numer. vi. ubi de Campo ad urbem Conſtantinopolitanam, γυμνάσια πολεμικὰ dicuntur Theodorito lib. iv. Hiſtor. Eccleſiaſt. cap. xxv. & xxvi. ſi novis Interpretis verſio ſpectetur: πεδία τὰ πολέμου δεχόμενα μελέτας, Libanio in Preſbeutico ad Julianum Imper. quo reſpexit Cicero, cum *Ludo Campeſtri & exercitatione uti* dixit. De militari vero Byzantiorum in Campo exercitatione, quædam habet Theophanes ann. vii. Focæ, ut & Palladius in vita Chryſoſtomi, ubi ſcribit Arcadium urbe egreſſum τοῦ γυμνάσασθαι ἐν τῷ παρακειμένῳ πεδίῳ. Quiquidem Campus non alius eſt ab Hebdomiano: quod præterea inde colligere licet quod Ruffinus Præfectus Prætorio in Chronico Alexandrino interemptus dicatur in Hebdomo: apud Philoſtorgium vero lib. xi. cap. iii. ἐν τῷ λεγομένῳ τριβουναλίῳ, apud Zoſimum libr. v. & Socratem libr. vi. cap. i. πρὸ τῶν πυλῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, apud Marcellinum Comitem *ante urbis portas*: apud Claudianum denique libr. ii. in eundem Rufinum, in Campo urbi proximo, quem ita deſcribit:

P. 56. E. R.

Urbis ab Auguſto tractu, qua vergit in Auſtrum,
Planities vicina patet, nam cetera pontus
Circuit, exiguo dirimi ſe tramite paſſus.

Mox in ea planitie extitiſſe Tribunal, ſic innuit, dum Ruffinus Arcadium compellat;

pag. 131.

—— graviterque apprenſa veſte morantem
Increpat Auguſtum, Scandat ſublime tribunal,
Participem ſceptri, ſociumque declaret honoris.

Quis non videt hiſce laudatis locis, non modo Hebdomum, Tribunal, & Campum pro uno eodemque loco ſumi: ſed etiam Campum ipſum urbi proximum fuiſſe, non vero ad vii. milliare? cujus tandem ſitu cognito, ſupereſt ut quæ in eo extiterint ædificia percurramus.

VIII. Ex his præcipua fuere *Tribunal* & *Palatium* Conſtantinianeum, vel Juſtinianeum, utrumque Hebdomi nomenclatura pariter donatum a Scriptoribus: quod hic nobis in primis probandum. Atque ut a Tribunali ordiamur, in quo levari & inaugurari ſolebant Imperatores, illud cum in Campo, tum in Hebdomo, atque adeo in ipſa urbe extitiſſe tradunt paſſim Scriptores, ita ut interdum *Campus Hebdomi*, ab eo *Campus Tribunalis*: interdum *Tribunal Hebdomi*, interdum denique ac nude *Hebdomum* ab iis appelletur. Nam ecce, ſi liceat alias a nobis annotata hic rurſum recudere, in Chronico Alexandrino, Valens a fratre Valentiniano εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐν τῷ Ἑβδόμῳ levatus Imperator dicitur: ab Idacio, *Conſtantinopoli in Milliario vii. in Tribunali*. Nec abludit Themiſtius, cujus verba præſtat hic adducere, quod ſuburbanum iſtud, Hebdomum ſcilicet, in urbe extitiſſe exerte teſtetur. Ita ille in Philadelphis: ὅσῳ γὰρ πλείονος ἄξιον τὸ κτήσασθαι τὰ ἀγαθὰ τοῦ τὸν κεκτημένον μείζω ποιῆσαι, τοσοῦτον καὶ τὸ δικαστήριον πρὸς τὴν πόλιν ἐστὶν ἡ τῆς οἰκείας ὑπόθεσιν, ἣ πῶς οὐκ ἄτοπον, τὴν μὲν ἐσχατιὰν, ἐφ' ἧς τὴν ἁλουργίδα ἐνδῦναι, περιφανεστέραν ποιῆσαι κρηπῖδι, καὶ βήμασι καὶ ἀνδριᾶσι· τῇ πόλει δὲ ἣν οὐκ ὀκνεῖς ὀνομάζειν μητέρα τῆς ἀναρρήσεως, μὴ εἰδέναι ἐποφλίσκειν τὰ χαριστήρια. Ex quibus verbis omnino conficitur, ut recte conjectat Petavius, ἐσχατιὰν illam, eſſe ſuburbanum, quod Hebdomum appellabant, in extrema urbis

P. 83. E. R.

parte ſitum, ubi in Tribunali, cujus hoc loco meminit, inaugurari ſolebant Imperatores: neque enim urbis ἐσχατιὰ appellari debuit ſeptimus ab ea lapis, cum illius extremum eſſe non potuerit, quod velim attendat vir doctus. Proinde *matrem ſuæ inaugurationis* urbem Conſtantinopolitanam jure appellaverit Valens, quod revera in ea facta eſſet: quod minime dixiſſet, ſi in ſeptimo ab urbe milliario fuiſſet peracta. Et ſane Ammianus lib. XXVI. Valentem a fratre Valentiniano Imperatorem dictum Conſtantinopoli in Suburbano prorſus etiam innuit, cujus verba hic apponam, quod Themiſtiana illuſtrent: *Indeque cum veniſſet Conſtantinopolim*, (loquitur de Valentiniano) *multa ſecum ipſe devolvens, & magnitudine urgentium negotiorum jam ſe ſuperari conſiderans, nihil morandum ratus, quintum Kal. Aprilis productum eundem Valentem in Suburbanum, univerſorum ſententiis concinentibus, (nec enim audebat quiſquam refragari) Auguſtum pronuntiavit: decoreque Imperatorii cultus ornatum, & tempora diademate redimitum, in eodem vehiculo reduxit*. Ubi per *Suburbanum*, Hebdomum intelligi conſtat, quod ad urbem extitit, ex quo in Palatium Valens una cum fratre vehiculo reverſus eſt. Ita porro apud Marcellinum Comitem Arcadius *levatus* Auguſtus dicitur *Conſtantinopoli in Milliario ſeptimo*. Ubi idem Chronicon Alexandrinum, Ἀρκάδιος Αὔγουστος ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῷ Τριβουναλίῳ τ' Ἑβδόμου ἀναγορευθεὶς, Apud eundem Marcellinum Comitem, *Honorium pater ſuus Theodoſius in eodem loco quo fratrem ejus Arcadium, Cæſarem fecit, id eſt foras ſeptimo ab urbe milliario*. Idem Chronicon Alexandrinum Theodoſium juniorem levatum etiam Auguſtum ſcribit ἐν Κωνσταντινουπόλει εἰς τὸ Ἕβδομον ἐν τῷ Τριβουναλίῳ. Marcianum vero ἐν τῷ Ἑβδόμῳ, omiſſa voce Tribunalis. Zenon *in ſeptimo* levatus ſcribitur apud Victorem Tununenſem: Baſiliſcus ἐν Κάμπῳ, apud Theodorum Lectorem, Theophanem, Symeonem Logothetam, Zonaram, & alios: Mauricius a Tiberio ἐν Τριβουναλίῳ, apud eundem Theophanem & Zonaram: ἐν προκένσῳ τοῦ Ἑβδόμου, in Chronico Alexandrino: Phocas in æde S. Joannis Baptiſtæ ἐν τῷ Ἑβδόμῳ, apud Simocattam & Theophanem: *in ſeptimo quod dicitur Secundianas*, apud Gregorium Magnum. Ut porro tyrrannus in urbem venerit, ſic narrat Theophanes: Οἱ δὲ Πράσινοι ἐξελθόντες εἰς τὸ Ῥήγιον μεγάλαις εὐφημίαις ἐτίμων τὸν τύραννον Φωκᾶν, καὶ πείθουσιν αὐτῷ ἐν τῷ Ἑβδόμῳ παραγενέσθαι. Πέμπει τοίνυν Φωκᾶς Θεόδωρον τὸν Ἀσηκρῆτις, καὶ εἰσελθὼν ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, ἐπαγγέλλει τῷ λαῷ ὅπως ὁ Πατριάρχης καὶ οἱ Δῆμοι, καὶ ἡ Σύγκλητος ἀφίκοντο ἐν τῷ Ἑβδόμῳ. Τούτου τοίνυν γεγονότος, καὶ πάντων ἐν τῷ Ἑβδόμῳ ἀφικομένων, Κυριακὸς ὁ Πατριάρχης ἀπῄτησε τὸν τύραννον ὁμολογίαν περὶ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, &c. Mox: ἡ δὲ ἀναγόρευσις τοῦ τυράννου εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ γίνεται. Nimirum Praſini Phocam ad Hebdomum accedere ſuadent, ubi ſcilicet inaugurari & levari ſolebant Imperatores: quo cum acceſſiſſet, in æde S. Joannis Baptiſtæ, Palatio Hebdomiano vicina, a Patriarcha Cyriaco ſolenni ritu coronatus eſt, cum alias Imperatores in æde duntaxat Sophiana corona donari ſolerent. Is vero triduo poſtquam in Urbem venit, Eudociam uxorem Auguſtam coronavit, in æde ſcilicet Sophiana, cum ille antea in Hebdomo, ſeu in æde S. Joannis Baptiſtæ, a Patriarcha coronatus fuiſſet. Ita porro Conſtantinus Copronymus a Patre Leone Iſauro ἐν τῷ Τριβουναλίῳ, & Leo

Edit. Pariſ. pag. 132.

A Armenius ἐν τῷ πρὸ τῆς πόλεως τριβουναλίῳ, levati leguntur apud eundem Theophanem, Symeonem Logothetam, & Georgium Hamartolum in Chronicis MSS. ἐν τῷ Κάμπῳ τοῦ τριβουναλίου, in Chronico MS. ab Adamo ad Leonem Sapientem. Hiſce addere placet quod tradunt Simocatta, idem Theophanes, & Georgius Hamartolus, Mauricii Imp. & filiorum in Eutropii ad Chalcedonem Portu cæſorum capita, per aliquot dies plebi expoſuiſſe Phocam in Campo Tribunalis. Quod ſi factum id eſſet ſeptimo ab urbe milliari, eo certe concedere oportuiſſet plebem Conſtantinopolitanam, quod nemo opinor ſibi perſuadet.

IX. Ex his igitur patet omnino Hebdomum, Tribunal, & Campum, promiſcue uſurpari apud laudatos Scriptores pro uno
B eodemque loco, ubi acclamari & inaugurari ſolebant Imperatores, more ab antiquo recepto, cum in Campis Martiis, ſeu qui ad majores civitates erant, id ferme ſemper peragi ſolitum doceant Scriptores, ac in primis Flavius Vopiſcus, quo loco ſcribit, Tacito a Senatu in Imperatorem electo, *inde itum ad Campum Martium, ibi Comitiale Tribunal aſcendiſſe* eundem Tacitum, & Præfectum Urbi Ælium Cæſonium nuntiaſſe militibus & civibus *in Principem de ſententia omnium exercituum* Tacitum a Senatu electum. Tradit præterea idem Scriptor Probo militari quodam conſenſu in Imperatorem acclamato, *factum concurſum, & ceſpititium Tribunal, appellatumque Imperatorem, atque ornatum pallio purpureo, quod de ſta-*
C *tua templi ablatum eſt, atque inde ad Palatium reductum*. Et Lactantius in libro de Mortibus perſecutorum N. XXXII. de Maximino: *Victus contumacia, tollit Cæſareum nomen, & ſe Liciniumque Auguſtos appellat, Maxentium & Conſtantium filios Auguſtorum*, (id eſt Cæſares.) *Maximinus poſtmodum ſcribit quaſi nuntians, in Campo Martio proxime celebrato Auguſtum ſe ab exercitu nuncupatum*. Mitto quæ de Juliani in Campo & in Tribunali in Gallia Ammianus Marcellinus, & de Gratiani *apud Ambianos in Tribunali*, & Valentiniani Junioris *ab exercitu in Tribunali in civitate Acinco*, inauguratione, Idatius, ſcribunt; ubi duntaxat obſervare liceat, Tribunal dici fuiſſe in civitate, tametſi rem actam in Campo pro-
D ximum vero ſit, ſecundum receptum morem. Sed & Campum & Tribunal etiam Romæ idem fuiſſe firmat Theophanes, ubi de Conſtantino ſolenni pompa Urbem ingreſſo: ἐξελθὼν δὲ ἐν τῷ Τριβουναλίῳ, Κάμπῳ, καὶ τὰς ἐφ' ὕψους, συμπαρόντος αὐτῷ τοῦ στρατοπέδου, ἐδημηγόρει, id eſt in Campo Martio qui urbi proximus fuit: ubi loquutus videtur Theophanes more, ut ita dicam, Conſtantinopolitano: quo loco Chronicon Alexandrinum habet, ἐν τῷ Κάμπῳ Τριβουνάλιον ἐφ' ὑψηλοῦ ποιήσας, &c. cujus quidem Tribunalis Conſtantii meminit Themiſtius orat. III. Non mirum igitur ſi qui purpuram arripiebant, priuſquam in Urbem venirent, ad Campum, & ad Tribunal quod in Campo urbi proximo erat, ſecedebant, ut ab omnibus, ac militibus præſertim, quorum ea tempe-
E ſtate id juris eſſe videbatur, Imperatores more recepto acclamarentur. Quinetiam obſervatum pridem a viris doctis, Ægyptios Reges poſt celebrata ἀνακλητήρια, Memphi in Palatio ſolitos inaugurari, non vero Alexandriæ, quæ Ægypti caput erat, ut Regum Perſarum inaugurationem, quam τελετὴν appellabant, factam Paraſgadis: quomodo etiam Reges noſtri Durocottori Remo-

pag. 133.

Edit. Reg. p. 43.

rum inaugurari & coronari ſolent, non vero Pariſiis, urbe Regni primaria.

X. Aliud proinde fuit Hebdomum, ſeu ſeptimus ab urbe lapis, aliud Campus ad urbem, Hebdomi appellatione donatus, aliud Tribunal, eique adjunctum Palatium Conſtantinianeum, utrumque etiam eadem nomenclatura notiſſimum apud Scriptores Byzantinos, quod ſatis ſuperque probaſſe arbitramur. Quæ quidem non obſervata diſtinctio, viro erudito, aliiſque forte fucum fecit, adeo ut vix ac ne vix quidem ſibi perſuadere potuerint, Hebdomum non modo ad Urbem pertinuiſſe, ſed & partem illius intra ipſius muros includi, vel ſaltem ad ipſa ſuburbia potuiſſe protendi, ac Hebdomi ſervare appellationem. Quod ſane accidit, quemadmodum, ut attigimus, Campum ad Lutetiæ mœnia verſus Septentrionem, Sandionyſianum vulgo appellamus, ab oppido & Monaſterio S. Dionyſii, quatuor milliaribus ab urbe diſſito. Vere enim dici poteſt partem iſtius agri, prolatis ſubinde civitatis pomœriis, eſſe intra ipſam Pariſiorum urbem, ut pars Hebdomiani agri, qui uſque ad vetus Byzantium protendebatur, prolatis pariter a Conſtantino pomœriis, intra novam urbem incluſa eſt: quod quidem planum fiet, prolatis Scriptorum auctoritatibus, ne gratis id proferri dicatur.

XI. Theophanes anno v. Conſtantini Pogonati, quem laudavimus in noſtra Conſtantinopoli, ſcribit Saracenos in Thracicas partes appuliſſe, urbemque obſediſſe ab Occidentali Promontorio Hebdomi, ſeu a Magnaura, uſque ad Orientale Promontorium, quod Cyclobium vocant. Illius verba ſunt expendenda, quod controverſiam omnem dirimant: *Τούτῳ τῷ ἔτει, ὁ φοιλεχθεὶς τῶν θεομάχων στόλος ἀναβὰς καὶ προσώρμισεν ἐν τοῖς Θρᾳκῴοις μέρεσιν, ἀπὸ τοῦ πρὸς δύσιν ἀκρωτηρίου τοῦ Ἑβδόμου, ἤτοι τῆς λεγομένης Μαγναύρας, μέχρι πάλιν τοῦ πρὸς ἀνατολὴν ἀκρωτηρίου τοῦ λεγομένου Κυκλοβίου· καὶ πᾶσαν τὴν ἡμέραν συμβολὴ πολέμου ἐκροτεῖτο ἀπὸ πρωῒ ἕως ἑσπέρας, ἀπὸ βραχιαλίου τῆς χρυσῆς πόρτης, μέχρι τοῦ Κυκλοβίου, ἀντωθοῦντες, καὶ ἀντωθούμενοι.* Quæ quidem ita reddidit auctor Miſcellæ: *Anno v Imperii Conſtantini, prædictus Deum impugnantium ſtolus aſcendens applicavit in Thracenſibus partibus, a ſummitate videlicet Septimi, quæ vergit ad Occidentem, id eſt a domo quæ Magnaura dicitur. & rurſus uſque ad arcem, quam Cyclobium dicunt, quæque ſpectat ad Orientem. Per totum itaque diem congreſſio belli tenebatur, id eſt a mane uſque ad veſperam, a brachialio Aureæ portæ uſque Cyclobium, invicem utraque parte in uno pulvere impellente.* Cedrenus idipſum enarrans: *τῶν θεομάχων στόλος ἐλθὼν προσώρμισεν ἐν τοῖς Θρᾳκῴοις μέρεσιν, ἀπὸ τοῦ Ἑβδόμου μέχρι Κυκλοβίου.* Ubi Ἑβδόμου nude vocat, quod Theophanes Promontorium Hebdomi. Zonaras iiſdem fere verbis quibus Theophanes rem recenſet: *ἦλθε στόλος βαρὺς κατ' αὐτῆς ἀπὸ τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων, καὶ παρεκάθητο αὐτῇ· ὁ δὲ στόλος ἐπεκάθητο ἀπὸ τοῦ πρὸς δύσιν ἀκρωτηρίου, τοῦ κατὰ Ἑβδομον, μέχρι τοῦ Κυκλοβίου.* Ubi Scriptor Narrationis Hiſtoricæ in Feſtum τῆς Ἀκαθίστου, de ipſis Agarenis urbem obſidentibus ſub eodem Pogonato verba faciens: *προσώρμισαν τῇ παραθαλασσίᾳ τοῦ Ἑβδόμου.* Et Georgius Hamartolus in Chronico MS. *καὶ προσορμίσαντες κατὰ τὴν παραλίαν τοῦ Ἑβδόμου*, &c. ſcilicet verſus ἀκρωτήριον τοῦ Ἑβδόμου, a quo uſque ad Cyclobium, non terreſtri, ſed maritima obſidione, ut exerte ſcribit Theophanes, Urbem circumſederunt. Denique tradit idem Theophanes in Leone Iſauro ann. 2. eoſdem Saracenos Urbem obſediſſe *ἀπὸ τῆς Μαγναύρας, ἕως Κυκλοβίου*, maritima ſcilicet pariter obſidione. Ex quibus hic allatis locis, quos paullo accuratius cum Urbis topographica deſcriptione ac ichnographia, quam in noſtra Conſtantinopoli Chriſtiana delineari curavimus, expendat velim novus ac primus aſſertor Hebdomianus, nemo niſi nimium pervicax inficiari poterit Hebdomum ad urbem pertigiſſe, ejuſque partem intra urbem potuiſſe includi, cum Cyclobium ad muros urbis terreſtres verſus Orientem & Propontidem: Magnaura vero ad eoſdem muros, imo intra ipſam urbem, verſus Occidentem & Promontorium Hebdomi extiterint, quod multis in noſtra lucubratione docuimus. Si enim Promontorium Hebdomi ad ſeptimum milliare extitit verſus Orientem & Propontidem, quod is videtur velle, qui fieri poteſt ut proximum fuerit Magnauræ Palatio, quod in urbe & ad urbis muros verſus occaſum extitit? Quis denique in mentem ſibi induxerit, vel ſcribere voluerit, Saracenos urbem obſediſſe a ſeptimo Milliari verſus Rhegium, (quod x i i. ab urbe lapide ad Propontidem in Charta Peutingeriana ſtatuitur) ad Cyclobium, ſeu Caſtellum rotundum, quod eidem Propontidi adjacuit, hodie etiamnum Heptapyrgio incluſum? Veluti ſi quis diceret: Lutetiam hoſtes circumſedere a Verſaliis ad Lupareum uſque Palatium, is certe deridiculo haberetur. Videat quid reponat, & nodum hunc ſolvat vir eruditus, ſi tamen poteſt, vel certe aliquid probabilius afferat, ut cum Seneca loquar, tum non gravate ab opinione mea in ſententiam illius diſceſſionem fecero.

Lib. 2. p. 128.

Edit. Pariſ. pag. 134.

XII. Sed ut nec Promuntorium Hebdomi, ita neque Hebdomum ipſum ad Propontidem fuit, ſed ad ſinus Ceratini caput, ubi Cydaris & Barbyſſus fluvioli confluunt, haud procul ab Urbe, quod ſupra allati loci omnino declarant. Ex quibus evidenter patet, non modo Hebdomum ad Occidentem verſus Magnauram recte ſtatui, quod quidem Palatium proximum fuit ſinui Ceratino; ſed & per eundem ſinum Saracenos in Hebdomum, ſeu in Campum urbi proximum, perveniſſe, a quo ad Cyclobium uſque Urbem mari obſedere. Proinde cum παράλιον τοῦ Ἑβδόμου, Georgius Hamartolus, & αἰγιαλὸν τοῦ Ἑβδόμου dixit Scriptor vitæ S. Baſilii Junioris num. v i i. ejuſdem ſuperioris ſinus littora intelligi debent, ubi portus qui in Hebdomo extitiſſe narratur, quem πρὸς Βλαχέρνας κόλπον vocat Scylitzes, ſtatui debet, non ad Propontidem. Qui quidem portus is videtur, quem λιμένα τοῦ Ἑβδόμου vocat, & purgatum fuiſſe anno xx v. Juſtiniani ſcribit idem Theophanes: ad quem ſcilicet Tiberii Conſtantini Imperatoris, qui ἐν παλατίῳ τοῦ Ἑβδόμου obierat, cadaver πλοΐ, ſeu navigio, ut eſt in Chronico Alexandrino, delatum eſt. Sed & de ſimilibus aliis in Hebdomo, & ad ſinum Ceratinum ναυσιπόροις egimus in noſtra Conſtantinopoli. Non mirum igitur ſi Hebdomum παραθαλάσσιος τόπος dicatur Procopio & Nicephoro Conſtantinopol. in Hiſt. quod ſcilicet ſinus Ceratini littoribus adjacuerit.

P. 502. 503. Edit. Reg.

Nicephor. p. 96. 1. edit.

XIII. Scribit Theophanes Nicephorum Phocam Imperatorem acclamatum, Chryſopoli, quo cum claſſe appulerat, Imperatorio Dromone aſſumpto, εἰς τὸ Ἕβδομον a Praſinis deductum, ubi ſcilicet, ſecundum receptum morem, Imperator in Tribunali acclamaretur. Chryſopoli nempe, quæ Ceratino Promontorio directe obſervabatur, non in Urbem tranſiit, ſed emenſo ipſo ſinu Ceratino, ad Hebdomum pervenit: quod clarius narrat Scylitzes, tradens Nicephorum cum tota claſſe Chryſopolim trajeciſſe, indeque ad Hebdomum: atque hinc *πάντα τὸν δῆμον τῆς πόλεως μετ' εὐφημιῶν καὶ κρότων, δημοσίᾳ γενομένης προόδου*, in urbem introduxiſſe, *διὰ τῆς χρυσῆς πόρτης*, per quam ſcilicet ſolennes ingreſſus fieri ſolitos alibi obſervavi-

pag. 135.

ſervavimus, quod & exerte docet Conſtantinus in vita Baſilii Imp. numer. XL. edit. Combefiſii. Et Zonaras: τ̃ Νικηφόρον ἐκεῖθεν (Chryſopoli) εἰς τὸ Ἕβδομον ἄγουσι, κἀκεῖθεν σὺν προόδῳ δημοτελεῖ εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν. Ubi nemo, opinor, ex iis quibus notus eſt Conſtantinopoleos ſitus, ſibi in animum induxerit, Nicephorum ad locum tendentem, ubi inaugurandus erat Imperator, ſiquidem ad Propontidem extiterit, cum tota claſſe Chryſopolim appuliſſe, eo rurſum reverſurum: ut urbanam omnem multitudinem ad ſeptimum uſque lapidem egreſſam, indeque ſolenni proceſſu Nicephorum Focam ad Urbem deduxiſſe. Neque aliter intelligendus Anaſtaſius Bibliothecarius, quo loco narrat Conſtantinum Papam, cum ad Ceam inſulam appuliſſet, deductum fuiſſe in Hebdomum, indeque in Urbem: *a quo loco navigantes venerunt a Septimo milliario Conſtantinopolim*. Ubi Septimi milliaris vocabulo Magnauræ Palatium intelligitur, in quo excipi primo ſolebant exteri Magnates, vel etiam Legati, quod præ cæteris teſtatur ſupra laudatus Conſtantinus in avi vita numer. LXXIV. & in noſtra de urbe lucubratione docemus. Eadem plane ratione intelligendi etiam Anonymus Combefiſianus, Scylitzes, & alii in Romano Lacapeno, dum ſcribunt Petri Bulgarorum Regis cum ejuſdem Imperatoris filia Maria in urbe celebratis nuptiis, eandem Mariam una cum conjuge in Bulgariam profectam, ad Hebdomum uſque a parentibus deductam, hicque navim conſcendiſſe. Appulerat vero Petrus Conſtantinopolim verſus Blachernas, ut exerte tradit Georgius Monachus, ad Portum ſcilicet proximum Hebdomianum: ubi & reverſurus in patriam navim conſcendit. Sed & idem Scriptor ſubdit, Maria a Parentibus ad Hebdomum deducta, ipſos cum Petro in eodem Hebdomo epulatos, ſcilicet in Hebdomiano Palatio. Enimvero quod Leo Grammaticus, Symeon Logotheta, & idem Scylitzes, Symeonem Bulgarorum Regem Urbem primum circumſediſſe commemorant, ducto a Blachernis vallo ad Portam Auream, ac deinde Urbis potiundæ ſpe abjecta, ἐν τῷ λεγομένῳ Ἑβδόμῳ receſſiſſe, de pacis conditionibus acturum, hæc capienda ſunt, non de Septimo milliario, ſed de Campo Hebdomi, in quo caſtra fixerit: cum tota hæc interpoſita planities ita nuncuparetur, ut paſſim hic obſervamus. Unde cum auctor Chronici Alexandrini, ubi de Victoriatorum ſeditione ſub Juſtiniano agit, milites veniſſe ſcribit ἀπὸ τοῦ Ἑβδόμου, καὶ τοῦ Ῥηγίου, καὶ τοῦ Ἀθύρα, καὶ ἀπὸ Καλαβρύας, id ita intelligendum, ut ex vicinis urbis locis ii acciti fuerint, tum ex Hebdomo verſus Occidentem, tum ex Rhegio & Athyra verſus Orientem, tum ex Calabrya, loco ſcilicet in Aſia ſic appellato, quem Καλοβρύην vocat Bryennius, Καλαβρύην, Scylitzes & Zonaras: Anna vero Comnena, Καλαύρην.

XIV. Tribunali porro, de quo mox egimus, adjacuit amplum & ſpatioſum Palatium, quod ut tribunal, ita & illud Hebdomi appellatione donatur paſſim a Scriptoribus, cui Tribunal vicem præſtitit veſtibuli, adeo ut pro uno eodemque ſuburbano fere ſemper uſurpetur, ad quos Proceſſum facere dicuntur Imperatores, in eo ſcilicet moram acturi, in Chronico Alexandrino, apud Anonymum Combefiſianum, Leonem Grammaticum, & Cedrenum in Romano Lacapeno, uti in Conſtantinopoli Chriſtiana docuimus. Proceſſus enim in alia Palatia duntaxat, ſeu etiam ſuburbana, fieri dicebantur, mutandi aeris gratia: quod facere ſolent Summi Pontifices, cum a Quirinali ad Vaticanum, aut contra ſecedunt. *Edit. Pariſ. pag. 136.* Unde Conſtantinus Porphyrogenitus in Baſilii vita numer. XC. ejuſmodi Palatia ſeu ſuburbana, βασιλικὰ μεταβολῆς ἕνεκα καταγώγια appellat, ubi de Pegano Palatio agit, quod ad Urbis muros erat verſus Portam Auream, ut & Palatium quod Hebdomi appellabant verſus Blachernas & ſinum Ceratinum, & πρὸ τοῖς τείχεσιν erat, ut eſt apud Theophanem in Michaele ann. II. *P. 426.* Illud porro ipſum eſt quod in Regione XIV. extitit, ut eſt in veteri Urbis deſcriptione, & Conſtantini nomen retinet, a conditore Conſtantino Magno a quo conditum primo extra urbis mœnia, poſtea iis productis, intra urbem, vel certe ad ipſa mœnia etiamnum conſpicitur. In eo vero extitit Conſiſtorium Gratiani & Juſtiniani Imperatorum, de quo multis egimus. Illud vero Palatium, Hebdomum nude a Scriptoribus fere ſemper nuncupari conſtat; quod præſertim eruimus ex ejuſdem Juſtiniani Conſtitutionibus in eo Conſiſtorio exaratis, quæ ſubſcribi ſolent hac formula: *Recitata Septima milliario hujus inclytæ civitatis in novo Conſiſtorio Juſtiniani*, vel *Septimiliario in novo Palatio*, vel *Septimo in novo Conſiſtorio*. Locos protulit Jacobus Cujacius lib. XX. Obſervat. cap. III. nos etiam lib. II. Conſtantinopoleos Chriſtianæ. *P. 126. 173.* Ex quibus omnino conficitur *Hebdomum*, & *Septimum milliare*, vel *Septimilliarium civitatis* Conſtantinopolitanæ ideo appellari, quod revera ad Urbem eſſet, & ad illius mœnia, ita ut ipſius Urbis pars fuerit, etſi primitus extra ipſos muros, atque adeo ut a Septimo ab Urbe milliari diſtingueretur: unde quæ in Septimo, id eſt, vel in hoc Palatio vel in tribunali acta dicuntur, recte in ipſa Urbe acta referuntur in ſupra allatis auctorum locis. Atque inde Juſtiniani Palatii appellationem deinceps etiam retinuit, ut ex Bondelmontio docuimus, a quo ſupra mœnia ſtatuitur, & juxta ædem Novem Ordinum, ſeu SS. Angelorum, quam Cantacuzenus ad ipſos urbis muros pariter ſtatuit, *Lib. 3. cap. 88.* adeo ut nullus dubitandi ſuperſit locus, quin Conſiſtorium Juſtiniani in Septimo milliari, illud idemque ſit cum eodem Juſtiniani Palatio, quod Conſtantini etiam vocant. Sed & hinc colligere licet cur Marcellinus Comes ſcribat, *Honorium a Patre ſuo Theodoſio in eodem loco, quo fratrem ejus Arcadium, Cæſarem feciſſe, id eſt Septimo ab urbe milliario*. Quippe cum Arcadius *Conſtantinopoli in Milliario ſeptimo* levatus dicatur Auguſtus ab Idacio, ſequitur quod factum eſt Septimo ab urbe milliario, non potuiſſe fieri in Urbe, niſi hac locutionis formula, tum apud Marcellinum, tum apud Socratem & Cedrenum, locis infra allatis, ipſum Palatium Hebdomi, vel Tribunal quod ad Urbem ſteterit intelligatur.

XV. Proinde igitur apud Scriptores Hebdomum pro ipſo Palatio uſurpari omnino conſtat. Apud Zonaram in Theodoſio Juniore & Nicephorum Calliſti, Pulcheria regia exacta, εἰς τὸ Ἕβδομον conceſſiſſe legitur, id eſt in Palatium Hebdomi. Ruffinus lib. II. de vitis Patrum de quodam Monacho: *Habitabat autem in parva cella foris civitatem, prope proaſtium qui vocatur in Septimo, ubi ſolent Imperatores egreſſi de civitate libenter degere*. Neque aliter intelligendus Theophanes ann. XXXI. Juſtiniani, ubi de terræ motu qui eo anno accidit, quo urbis muri a Conſtantino & a Theodoſio conditi, non modo conciderunt, ſed & ἐν ἐξαιρέτῳ (*præſertim*, ita hæc vox vertenda fuit) ἐκκλησίαι, καὶ τὰ ἐν ἐκείνῳ τῷ τοῦ Ἑβδόμου,

ædes S. Samuelis, Deiparæ Petalæ dictæ, & Sancti Vincentii, multaque Eccleſiarum altaria & ciboria, a Porta aurea ad Portam Rufii. Hic enim per *Hebdomum* exerte intelligitur Palatium Hebdomianum Urbi ac illius muris adjunctum, cum de ruinis Urbis duntaxat hic agatur. In Chronico MS. ab Adamo ad Leonem Sapientem, in Mauricio, Campus Tribunalis Hebdomo proximus dicitur: καὶ μὴ τοῦτο καταδεξαμένου τοῦ Βασιλέως, θυμωθεὶς ὁ βάρβαρος, ἀπέκτεινε χιλιάδας δέκα ἐν τῷ Κάμπῳ Τριβουναλίου, τῷ πλησίον τοῦ Ἑβδόμου, hoc eſt in Campo Tribunalis Palatio ad Urbis muros, Hebdomo appellato, proximo. Notant Menæa xxix. Julii, SS. Beniamini & Verii memoriam celebrari πλησίον τοῦ Παλατίου τοῦ Ἑβδόμου. Neque forte aliud eſt Palatium ab Hebdomiano, de quo Zonaras in Conſtantino Monomacho, ſcribens Tornicio Urbem oppugnante verſus Blachernas, Imperatorem ἐν τινι βασιλικῶν θαλάμων προβεβλημένῳ τῶν ἄλλων, ὃ ἐπὶ τῷ πρὸ τῆς πόλεως ἐστρωμένῳ πεδίῳ, pro majeſtate conſediſſe, ut videret hoſtes, & ab iis viciſſim videretur. Ubi obſervare licet, non modo hanc locutionis formulam, πρὸ τῆς πόλεως, denotare quod eſt in urbis proſpectu, ſed & πεδίον illud πρὸ τῆς πόλεως non aliud eſſe a Campo Hebdomi vel Tribunalis, quem ad Urbem, & ante Urbem extitiſſe produnt paſſim Scriptores.

XVI. Neque porro, quod ſupra attigi, Palatium Hebdomi & Tribunal unum idemque fuere, ſi ſtricte res ſumatur. Nam Tribunal erectum erat in Campo Hebdomi ſub dio, in quo levari & inaugurari ſolebant Imperatores, cui adjunctum erat ingens Palatium, quo ſe recipiebant exacta inauguratione, quod Hebdomi pariter appellabant, quod in campo Hebdomi eſſet ædificatum. Id omnino declarat Theophylactus Simocatta lib. i. capit. i. Nam ubi Scriptor Chronici Alexandrini ait mortuum Tiberium Conſtantinum ἐν προαστείῳ τοῦ Ἑβδόμου, id eſt dum in Palatio Hebdomi moraretur, poſt renuntiatum in Auguſtum Mauricium generum in Tribunali, ut habent Theophanes & Zonaras, hæc ait, ubi de inauguratione Mauricii: Φοράδην γὰρ ἀχθεὶς ὁ Βασιλεὺς Τιβέριος ἐπὶ τὴν ὕπαιθρον τῶν βασιλείων αὐλὴν, ἥτις παρῴκισται τῷ πολυτελεῖ τῶν ἀνακτόρων οἴκῳ, προπυλαίῳ περιφανεῖ, καὶ περιδόξῳ τῷ προσκηνίῳ, Mauricium ſcilicet Imperatorem renuntiavit. Quæ quidem verba ita Latine ſonant: *raptim adductus Tiberius Imperator in ſubdiale Palatiorum atrium, multis conſtanti tricliniis Palatiorum ædi adjunctum, veſtibulum illuſtre, viſendumque proſcenium*. Ex his quippe colligitur Atrium, in quo extructum erat Tribunal, veſtibuli vicem præbuiſſe adjacenti Palatio: hincque Palatium & Tribunal promiſcue ut unum idemque ab Himerio Παλάτιον τὸ Τριβουνάλιον, & *Hebdomum* appellari ab aliis Scriptoribus. Non mirum igitur videri debet ſi utrumque extitiſſe Conſtantinopoli tradant quos ſupra laudavimus Scriptores, cum Urbi proxime adjacuerit in Hebdomiano Campo ad ipſa mœnia ædificatum: quemadmodum ſuburbanum Sangermanenſe, vel S. Marcelli, in ipſa Pariſiorum urbe eſſe dicimus, etſi mœnibus & portis nuper ab ea utrumque diſparatum. Neque enim Hebdomum, ubi inaugurari ſolebant Imperatores, Conſtantinopoli eſſe potuit, quod exerte tradunt ſupra laudati Scriptores, ſi ad ſeptimum milliare extitit: quaſi aliquis quod actum legitur Verſaliis, id Pariſiis factitatum ſcriberet, quod nemo unquam, niſi ſtupidus, & minus ſanæ mentis, litteris mandare audeat.

XVII. Enimvero non omnino pro certo haberi debet quod ait vir doctus Προάστεια, & *Suburbana* dici duntaxat quæ millibus aliquot ab urbe diſtant, quæque προάστεια τῆς πόλεως videntur appellari a Theophane ann. vii. Juſtini junioris, & quorum præ cæteris meminit Concilium Nicænum II. Can. xviii. imo quævis prædia ruſtica, ut in vita Baſilii junioris num. xlii. & xliv. quemadmodum apud Anonymum Sirmondeum, Conſtantinus Magnus mortuus dicitur in Suburbano Conſtantinopolitano, villa publica, juxta Nicomediam, rectius tamen in Chronico Alexandrino, ἐν προαστείῳ τῆς αὐτῆς πόλεως, ſcilicet Nicomediæ, adeout inde elicere velit ſuburbanum Hebdomum procul ab urbe fuiſſe: cum quæ Urbi ſtatim obverſantur, etiam ad ipſos Urbis muros, ita appellare ſolere Scriptores ipſemet non diffiteatur. Nam ideo dicta προάστεια, quod πρὸ τῆς πόλεως, & in illius ſint proſpectu. Ita enim προάστειον apud Heſychium exponitur, πρὸ τῆς πόλεως, & apud Papiam, *viridiarium prope murum*, apud Hugutionem vero *locus ante civitatem, id eſt ſuburbanum*. Quidquid igitur extra urbem, vel illius muros, & in illius conſpectu eſt, *ſuburbanum* dicitur, etiamſi interdum ab ea millibus aliquot semotius, ut eſt in Gloſſis interlinearibus ad hunc verſum Gregorii Theologi in Dramate de Chriſti paſſione: ἐπιτυγχάνομεν ἀγρίδιον πολλῶν ἔσω, ubi Gloſſator, ὁ ἀπὸ προαστείου. Ejuſmodi ſunt villæ quæ delectationis cauſa coluntur, de quibus extant aliquot Epigrammata in Anthologia lib. xv. cap. xxx. & Tullius, *Deliciarum cauſa & voluptatis quoſdam in hortis aut ſuburbanis ſuis cum mitella ſua videmus*. Unde in horum ejuſmodi ſuburbanorum propylæis Martem effingere ſolebant veteres, quod cum extra urbium eſſent mœnia, hoſtium paterent incurſibus, cum ædibus intramuraneis Minervam appingerent, quia, inquit Iſaacius Tzetzes ad Lycophronem, ἐν ταῖς πόλεσι καὶ ταῖς οἰκίαις χρὴ συμβολὰς καὶ φρονήσεως, ἐν ταῖς ἐκτὸς δὲ (προαστείοις, ut ea ſupra appellarat) ὑπὲρ τοῦ τὸν ἀμύνεσθαι τοὺς πολεμίους. Quæ igitur urbi vicina ſunt, προάστεια, & eſſe πρὸ τῆς πόλεως dicuntur: quomodo accipienda conſtat verba Theophylacti Simocattæ lib. vi. cap. xi. cum ait εἰς τὰ πρὸ τῆς πόλεως nata παράδοξα τέρατα, id eſt in agro circumjacenti, & *in ſuburbanis*, ut recte vertit Interpres. Jam vero προάστεια, urbi Conſtantinopolitanæ, atque adeo ipſis mœnibus adjuncta Palatia vocare Scriptores Byzantinos vel inde conſtat, quod Sycas, ſeu Galatam unico freto ab Urbe diſcretam, cujus etiam decima-tertia regio extitit, ac proinde illius pars fuit, ita appellet Chronicon Alexandrinum ann. i. Juſtiniani: & Coſmidium, ſeu Palatium, ad ædem ſanctorum Coſmæ & Damiani, quod Emporium dicitur Georgio Monacho in Michaele Theophili filio, & Scriptoribus noſtris *Caſtellum Boemundi*, ut ſuo loco docuimus, ad littus ejuſdem Ceratini Sinus, ipſoſque muros maritimos proinde Urbi contiguum, προάστειον perinde a Symeone Logotheta in eodem Michaele num. xiii. appelletur. Sic etiam Palatium Peganum ad portam Auream, eique continuum, a Cinnamo lib. ii. num. xvii. appellatur, cum ait Ludovicum VII. Francorum Regem, ſalutato Manuele Imperatore in Magno Palatio, εἰς προάστειον, ὃ Φιλοπάτιον, ὀνόμασται τοῖς πολλοῖς, conceſſiſſe. Neque enim aliud eſt Philopatium a Palatio Pegano, quod pluribus alias probavimus, tum in Notis ad Villharduinum, tum in noſtra Conſtantinopoli. Idem vero Cinnamus num. xiv. illud ipſum Palatium, τὸ κατὰ ταυτηρὶ τειχίων βασιλικὸν ἐνδιαίτημα

vocat. Non igitur contendat vir doctus ſuburbana ſolum appellari quæ longius ab urbe diſtant, vel prædia deliciis & voluptati addicta, quemadmodum *Siciliam populo Romano jucundam ſuburbanitatem* fuiſſe dixit Cicero IV. in Verrem: qua quidem voce uſus etiam Sidonius lib. III. Epiſt. I. *Eccleſiam Arverni municipioli, cui præpoſitus etſi immeritus videor, peropportuna oblatione locupletando, cujus poſſeſſioni plurimum contuliſti, Cuticiacenſis prædii ſuburbanitate, non minus noſtræ poſſeſſionis fraternitatem loci proximitate dignatus ditare.* Proximum igitur urbi Arvernæ fuit Cuticiacenſe prædium.

XVIII. Neque vero proxima dumtaxat civitatibus loca, vel prædia, aut Palatia προαστείων nomine donata, ſed etiam intra ipſam Urbem, ac in remotioribus & ad ipſos muros partibus, quævis ædes amplos hortos habentes delectationis gratia, ut ſunt hodie, quas vocant, *Vineæ* intra urbem Romam, quæ προαστείων vice ſunt Magnatibus: cum ita appellentur, quod revera primis Reipublicæ ac Imperii Romani temporibus intra urbes vineæ colerentur, quod vetuiſſe Domitianum ſcribunt. Nam ut ait Lex VI. Cod. de Præd. & al. reb. *Prædium ruſticum vel ſuburbanum ab Urbanis non loco, ſed qualitate diſcernitur*, Quæ totidem verbis habentur in lib. XXXVIII. Baſilic. tit. IX. cap. XXXVII. προάστειον ἀπὸ τοῦ πολιτικοῦ οἰκήματος, οὐχ ὁ τόπος, ἀλλ' ἡ ποιότης χωρίζει. Ubi Scholiaſtes: τὸ προάστειον, φασί, χωρίζεται ἀπὸ τῆς τοῦ τόπου θέσεως, ὅτι ἔξωθεν τῆς πόλεως, ἀλλ' ἐκ τοῦ προσέχειν τέρψιν, ὅτι καὶ τὸ ἐν τῇ πόλει ὄν, πρόσοδον δὲ παρέχει, Σουβουρβάνον λέγεται. τὸ ἔξω δὲ πόλεως ὂν ὄν, ἀπροσόδευτον δὲ ὂν τὸ οἴκημα, πρὸς τέρψιν μόνον κατεσκευασμένον λέγεται. Vel inde patet *Suburbana* intra ipſam Urbem extitiſſe, proindeque non mirum ſi quæ ipſis extra mœnibus adjuncta erant eandem nomenclaturam obtinuerint. Atque hac quidem notione, id eſt pro Suburbanis intramuraneis, προάστειον appellat Concilium Conſtantinopolitanum ſub Mena, Act. III. ubi de perquiſitione Anthemii in Urbe facta agitur, & Epiſcopis, qui a Patribus Concilii ad hoc miſſi fuerant: ἔφασαν δὲ προάστειον αὐτὸν ἔχειν πλησίον τοῦ Προφητείου, ἐν ᾧ συνεχέστερον εὑρίσκετο αὐτόν. Prophetæum autem iſtud intra S. Eſaiæ appellatur: ὅτι ἔσμεν αὐτὸν ἔχοντα προάστειον πλησίον τοῦ Προφητείου τοῦ ἁγίου Ἡσαΐου. Rurſum: παραγενόμεθα καὶ ἐν τῷ προαστείῳ τῷ διαφέροντι τῷ αὐτῷ Πέτρῳ πλησίον ὄντι τοῦ ἀκτυρίου οἴκου τοῦ ἁγίου Μάρτυρος Θύρσου. Denique: χθὲς παραγενόμενοι ἐν τῷ ἀκτυρίῳ τοῦ ἁγίου Μάρτυρος Θύρσου, ἔγνωμεν ὡς προάστειον πλησίον διαφέρεται Πέτρῳ τῷ ποτὲ τῆς Απαμέων Ἐπισκόπῳ, &c. Eæ porro hic recenſitæ Eccleſiæ intra urbis Conſtantinopolitanæ muros ædificatæ erant, de iiſque ſat multis egimus in noſtra Conſtantinopoli libro IV. Neque enim extra Urbem miſſi Epiſcopi, quo Anthemium & Petrum Apameenſem perquirerent, cum id non exigant Canones, ſed in ſuis ipſorum intra Urbem ædibus, ubi habitare ſolebant. Quinetiam de hujuſmodi intramuraneis Suburbanis intelligendus videtur Theophanes ann. XXVI. Anaſtaſii, qui in ſeditione orta Conſtantinopoli, fugæ ſe dedit, ὥστε κρυβῆναι ἐν προαστείῳ ἐγγὺς Βλαχερνῶν. Sive enim Suburbanum iſtud intra aut extra Urbem fuerit, ſaltem Blachherniano Palatio, quod intra Urbem poſtmodum incluſum fuit Heraclio imperante, proximum fuiſſe dicendum eſt. Verum quis Diſſertatori concedat Petrum Gyllium ſola agnoviſſe Suburbana quæ Urbi contigua ſunt, & ignoraſſe ita appellari quæ aliquot millibus ab ea diſtant:

Edit. Pariſ. pag. 539.

quaſi vero ſingularis omnino eruditionis Scriptori, quem eo nomine ſummis laudibus non ſemel extollit Jacobus Cujacius, ignota fuerint quæ pueri ſciunt in ſcholis: ſed is ſcivit quod ignoravere alii, προάστεια non modo Urbi continua, quorum præ cæteris meminit Joannes Biclarienſis ann. I. Tiberii, ſed etiam quæ in ipſa Urbe ſunt interdum appellari.

XIX. Jam vero cum Hebdomum, ſeu Campus Hebdomi, amplus eſſet ager, ut qui ab Urbe ad ſeptimum uſque lapidem pertingeret, varia, ut diximus, in eo extitere ædificia & Suburbana, quæ in Hebdomo excitata eſſe dicuntur a Scriptoribus, non indicato fere ſemper eorum peculiari ſitu; & an Urbi, vel an ſeptimo lapidi proxima fuerint. Nam præter Tribunal & adjunctum Conſtantinianæum Palatium, de quibus egimus, ut omittam etiam Caſtellum Theodoſianorum, quod in Hebdomo ſtatuit Theophanes ann. VI. Phocæ, legimus apud Procopium lib. I. de ædific. Juſtiniani cap. IV. ædificatam ab eodem Auguſto S. Theodotæ ædem ἐν προαστείῳ τῷ καλουμένῳ Ἑβδόμῳ: aliam præterea Sancti Joannis Baptiſtæ ἐν τῷ Ἑβδόμῳ καλουμένῳ, & aliam denique in eodem Hebdomo SS. Menæ & Menæo Martyribus dicatam. Quod vero ſpectat ad Eccleſiam S. Præcurſoris, quin illa ſit, quam a Theodoſio Magno ædificatam tradunt Scriptores, & quam Juſtinianus inſtauraverit, dubitare non licet, quæ μονὴ τοῦ Ἑβδόμου dicitur Scylitzæ & Zonaræ in Alexio, & Ἕβδομον nude in vita S. Auxentii ſub initium: quam Sozomenus lib. VII. cap. XXI. πρὸ τοῦ ἄστεως, idem cap. XXIV. ἐν Ἑβδόμῳ μιλίῳ, Chronicon Alexandrinum ann. XIII. Theodoſii Magni ἐν τῷ λεγομένῳ Ἑβδόμῳ Κωνσταντινουπόλεως, Nicephorus denique Calliſti πρὸ τῆς Κωνσταντίνου ἐν τῷ λεγομένῳ Ἑβδόμῳ, ab eodem Theodoſio excitatam ſcribunt, in Hebdomo ſcilicet quod Urbi proximum & in illius conſpectu fuit: nam ut eſt apud Georgium Alexandrinum in vita S Joannis Chryſoſtomi, ita vocabatur ὁ τόπος τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἐκκλησίας. pag. 540. Hiſce porro loquendi formulis ſatis innuunt iidem Scriptores, hanc ædem non ad ſeptimum ab Urbe milliare ædificatam fuiſſe. Quid enim ſibi vult aliud, πρὸ τῆς πόλεως, quam in urbis ipſius proſpectus? vel Hebdomum Conſtantinopoleos, quam pars Hebdomiani Campi Urbi proxima? deinde Phocam in hac æde coronatum Imperatorem tradunt Simocatta, Chronicon Alexandrinum, & Theophanes, ſcilicet juxta Tribunal, ubi acclamatus fuerat Auguſtus. Tribunal vero Urbis mœnibus proximum fuiſſe ſupra docuimus. Verum quin ad ſeptimum Milliare non extiterit, hinc patet omnino quod ad Sinus Ceratini littus ſtatuatur a Socrate lib. VI. cap. XI. unde ſeptem ab Urbe millibus diſparata eſſe non potuit, ſiquidem littus Ceratinum ad Sinus caput ultra unum milliare non protenditur, ubi Cydaris & Barbyſes fluvioli confluunt, & in Sinum Ceratinum aquas ſuas evolvunt. Ita porro Socrates ubi de Epiphanio Cypri Epiſcopo ad Urbem appellente: προσορμίσας ἐν τῷ ἐπὶ Ἰωάννου μαρτυρίῳ, ἀπέχει δὲ τοῦτο ἑπτὰ σημεῖα τῆς πόλεως, καὶ ἐξελθὼν τῆς νεώς, &c. Paullo aliter Sozomenus lib. VIII. cap. XIV. ubi de eodem Epiphanio: ἐκπλεύσας τῆς Κύπρου, κατῆλθεν εἰς πρὸ τῆς πόλεως καλούμενον Ἕβδομον. εὐξάμενος δὲ ἐν τῇ ἐνθάδε ἐκκλησίᾳ, ἧκεν εἰς τὴν πόλιν. Appulerat ſcilicet Epiphanius ad Portum Hebdomi, per Sinum Ceratinum, indeque, cum in æde

S. Joannis Baptiſtæ oraſſet, in Urbem proximam venir, non navigio, ſed itinere terreſtri. Neque tamen ad ipſum maris Sinus Ceratini littus, verſus illius caput, extitit ædes S. Joannis Baptiſtæ, ſed in continenti, licet eidem forte vicina. Quod colligere eſt ex eodem Procopio lib. I. cap. VIII. ubi ἐκ ἐπιδεξιώσεων τὸ τοῦ Βαπτιστοῦ ἐν τῷ Ἑβδόμῳ καλουμένῳ Martyrium fuiſſe diſerte ait, contra quam ædes S. Michaelis in Anaplo, quæ eidem quoad ſtructuram ſimilis fuit. Hebdomum porro non ad Propontidem, ſed ad Sinum Ceratinum extitiſſe ſat pluribus ſupra probavimus.

XX. Præallatis vero non obſtat quod Socrates lib. VI. cap. VI. Sancti Prodromi Μαρτύριον ſeptem ab Urbe milliaribus diſſitum ſcribat, hiſce verbis, ἑπτὰ δὲ σημείοις τοῦτο ἀπέχον τῆς πόλεως. Et cap. XI. ἀπέχει δὲ τοῦτο ἑπτὰ σημεῖα τῆς πόλεως. Hæc enim intelligenda, non de Martyrio ipſo, ſed de Hebdomiano Campo, qui revera initio ſumpto a ſeptimo lapide ad Urbem pertinente, ſeptem ab ea milliaribus diſſitus fuit. Hebdomum igitur vocabatur hæc ædes, quod in Hebdomo excitata eſſet, hoc eſt in Campo Urbi proximo, ut & alia eidem ædi adjuncta, Sancto Joanni Evangeliſtæ dicata, ut eſt apud Codinum in Originibus Conſtantinopolit. cujus verba attulimus in noſtra Conſtantinopoli: & apud Pachymerem, qui lib. II. cap. XXI. Monaſterium, quod τὴν κατὰ τὸν Ἕβδομον τοῦ Θεολόγου μονὴν, infra lib. VII. cap. ult. nude Ἕβδομον vocat, ubi de ſepulchro Baſilii Bulgaroctoni in eo ſepulti agit, cujus Epitaphium, quod deſcripſimus in Notis ad Zonaram, obſervat illius Τύμβον ἐν μέσῳ γῆς Ἑβδόμου fuiſſe, qua verborum formula ſatis indicatur hanc ædem extitiſſe in Campo Hebdomi, non vero ad ſeptimum ab Urbe milliare. Sed an Sancti Prodomi Hebdomiana ædes intra Urbem poſtmodum incluſa fuerit, quod velle videtur Gyllius, dubium facit, ne quid diſſimulem, quod Conſtantinus Porphyrogenitus tradat Baſilium avum ædem Sancti Joannis Baptiſtæ, eidem ædi S. Joannis Evangeliſtæ in Hebdomo proximam, & a Baſilio inſtauratam, extra Urbem ſtatuat, cap. LXIII. Edit. Allatianæ: ita ut ædes Sancti Præcurſoris, quam ſua ætate dirutam fuiſſe a Turcis ſcribit Gyllius, illa forte fuerit, quæ vetus dicebatur, & Urbis muris incumbebat, a Conſtantino Magno ædificata, ut eſt in Πατρίοις ΚΠ. a nobis laudatis.

Edit. Pariſ. pag. 141.

XXI. Mirari porro hoc loco ſubit, tam fidenter affirmare virum eruditum, neminem veterum, (indulgendum tamen quod addiderit, *quos legerit*) Eccleſiæ Sancti Joanni Prodromi Chriſti intra muros urbis Conſtantinopoleos ullam feciſſe mentionem: cum præter celeberrimum illud Studienſe Monaſterium nemini non notum, ad duodecim eidem Sancto Præcurſori intra Urbem dicatarum ædium hiſtoriam in noſtra Conſtantinopoli perſtrinxerimus: quibus duas inſuper alias addere licet, in quas non incideramus, dum illa prodiit, quarum altera eſt Sancti Joannis Baptiſtæ ἐν τῷ Λοφαδίῳ, cujus meminit Codex Cæſareus apud Petrum Lambecium lib. V. Commentar. de Bibl. Cæſar. pag. 79. ἐπὶ δὲ ἱερέως τοῦ ἁγιωτάτου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Νικολάου τοῦ Κυρδινιάτου, τοῦ ἐκ τῆς σεβασμίας μονῆς τοῦ τιμίου Προδρόμου τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐπιλεγομένης τοῦ Λοφάδ, &c. qui quidem Nicolaus Patriarcha non alius eſt ab eo qui Alexio Comneno imperante vixit, ut docemur ex Catalogo Patr. Conſtantinopol. deſcripto in Jure Græcorum. Νικόλαος μοναχὸς ὁ Γραμματικὸς ὁ ἐν Λοφαδίῳ θεοπρόβλητος Ἀρχιερεὺς ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξίου, &c. Aliam, quæ Danielis nomen prætulit, ædem S. Prodromi ad S. Mocium memorat Scriptor ineditus vitæ Sancti Marciani Oeconomi, a quo extructam ſcribit: τὸ μὲν ἔσω ἱερὸν αὐτοῦ λείψανον (S. Iſidori) ἡ τοῦ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου μονή, ὅπου ἄρα καὶ τοῦ Δανιὴλ λέγεται, δέχεται, ἐγγὺς μὲν θείου ναοῦ τοῦ λαμπροῦ μάρτυρος Μωκίου ἐξηκειμένη, ἔργον καὶ αὐτὴ οὖσα τῆς ἐκείνου χειρός, ἢ μᾶλλον τῆς προθέσεως, ἔνθα δὴ καὶ εἰς δεῦρο λαμπρῶς αὐτῷ ἐκ φιλοθέου ἡ μνήμη τελεῖται. Atque hæc quidem per πάρεργον hic deſcripſimus, ut binæ iſtæ S. Præcurſoris ædes cæteris a nobis commemoratis adjungantur. Ex prædictis igitur hæc ſummatim colligere liceat, Hebdomi vocem varie a Scriptoribus Byzantinis efferri: pro loco ſcilicet in quo ſtetit ſeptimus lapis, ubi ædificia quorum ii meminerint ſtetiſſe nulla, ut ſuperius dixi, prorſus conſtat: deinde pro interjecto inter ſeptimum iſtum lapidem & urbem Conſtantinopolitanam, in quo ea omnia quæ ab iis in Hebdomo eſſe dicuntur, extitere, cujuſmodi fuere Tribunal, Palatium eidem adjunctum, ac ſubinde intra Urbem incluſum, ſed & Ædes Sancti Joannis Baptiſtæ & Joannis Evangeliſtæ, quæ quidem ædificia omnia Hebdomi appellatione promiſcue donantur a Scriptoribus. Utrum vero ſatis ſuperque iſta probaverimus, judicium ferent eruditi lectores.

XXII. Cæterum gratias per me licet referant quam maximas viros doctiſſimo quotquot ſunt litterati, quod *primus diligenter explicuerit ſitum Hebdomi cum quatuor ſuis partibus, Campo, Tribunali, æde Sancti Joannis Baptiſtæ, & Palatio Secundianarum*, Gyllio, nobiſque, ſi Diis placet, incognitis: quaſi non alia & longe plura extiterint in Hebdomo ædificia, cujuſmodi ſunt de quibus in præſens agimus, quæ partes iſtas multiplicare debuerint, ſiquidem ita appellari debeant. Verum cum bona illius venia dicere liceat, nihil a nobis in ea quam in id argumentum contexuit Diſſertatione deprehenſum, quod non viderit Gyllius, nulloſque ab eo deſcriptos auctorum locos, quos ipſi in Conſtantinopoli Chriſtiana non deſcripſerimus, præter triviales forte aliquot e Miſcella petitos, non conſulto vel lecto Theophane, cujus illius auctor interpretem egit. Quæ quidem non eo dico animo, quaſi aliena expilaſſe, vel quod ab aliis obſervata non poſſe rurſum Scriptorem obſervare, velim contendere: cum, præterquam quod iiſdem omnes utimur libris; quæ ſemel in publicam lucem emittuntur, juris fiant publici. Neque enim ex iis ſum, qui ſi quidpiam, aut quod ſcripſere, aut in ſuis antea emiſſis lucubrationibus vel leviter attigere alii, id exigente quod pertractandum ſuſceperunt argumento, pariter attingant, illico neſcio qua lympha correpti, *quaſi in publici ærarii fures*, ut eſt apud Hieronymum, inſurgunt, quemadmodum Luſcius ille Luſcinius in Terentium Comœdiarum Scriptorem: vel *repetundarum accuſant*, ut Græci Tullium, eadem ferme de cauſa ab iis inſimulatum: *pag. 142.* adeo ut ne locos quidem auctorum ſemel a ſe laudatos ab aliis rurſum laudari patiantur, jure, ut ajunt Practici noſtri, præventionis. Quaſi vero Philologi partibus fungi cuivis non liceat, qui ſi, ut verbis utar Plutarchi, ἐν ἀλλοτρίᾳ χώρᾳ multo magis, in eo qui omnibus patet, omniumque eſt diſciplinarum campo, πέδα τίθεσθαι, nullo jure prohibetur. Quinetiam non deſunt qui ab

ea quam in rei Litterariæ, ut fieri ſolet, dubiis ac controverſis protulere ſententia, decedi piaculum exiſtimant, cum in eorum verba juraturos quotquot ſcriptioni deinceps calamum apponent, ſibi in animum inducant, ac ſuammet in iiſdem conjecturam vel opinionem expromendi facultatem omnem ſint ademturi: quaſi denique ipſi errare ſe poſſe non putent, licet id neque cuiquam unquam contigerit, & majus ſit quam ut convenire in humanam fragilitatem queat.

XXIII. Longe vero ſanior viget apud paullo politiores inter eruditos ſcribendi ratio, qui in literariis controverſiis, ſi diſſentire contingat, non dico ſine contumelia, (cum id eorum ſit duntaxat, quos ἀγροικοσόφους vocat Philo, qui ſcilicet Muſis, non vero ſimul & ταῖς Χαρίσιν ἐθύσαν, vel qui τῇ Ἀφροδίτῃ ταῖς Μούσαις οὐ συνέπλεξαν, ut loquitur Themiſtius) ſed ea urbanitate ac moderatione ſervata (ſed nec ſine elogio aliquo) id ſemper peragant, ut imminutam a ſe dignitatem nemo conqueri poſſit: quod omittere ſolent qui neſcio qua, ut diximus, inepta κακοζηλίᾳ ſoli ſapere videri volunt. Μισῶ σοφιστὴν, ὅστις οὐχ αὑτῷ σοφός. *Si placeat*, ajebat olim S. Auguſtinus ſcribens contra Petilianum, *& vobis pro maledictis maledicta reſpondere poſſumus, & nos dicere crepitantibus flammis: ſed nullo modo mihi ſonat diſerte, quod dicitur inepte*. Et Beſſarion Cardinalis in Epiſtola inedita ad Michaelem Byzantium, illius eruditionem in iis quæ adverſus Theodorum Gazam ſcripſerat, laudare quidem non vero τὸν τῆς συνηγορίας τρόπον probare ſe ait: οὐ γὰρ, ſubdit ille, λοιδορίαις τὸν ἀντίδικον, ἀλλ᾽ ἀποδείξεσι καὶ λογικαῖς ἀνάγκαις τῷ τε φίλῳ συνηγορητέον, τὸν τε ἐχθρὸν ἀμυντέον. Si quando igitur ab quorumvis Scriptorum, nedum amicorum, ſententia diſcedimus, ita verſari debemus, ut aſſequendæ duntaxat veritatis cauſa id fiat, allatis, quibus noſtra firmari poſſit, vel argumentis, vel Scriptorum auctoritatibus, cum in eorum verba, in re maxime literaria, jurare minime exigat aut cogat quævis neceſſitudo, vel parta etiam doctrinæ exiſtimatio. Tum vero *ſine noſtro invicem dolore*, quod ajebat S. Hieronymus ſcribens ad S. Auguſtinum, *ludere* liceat.

Libro περὶ εὐχ. & libro περὶ φυτουργ.

Themiſt. or. 24. p. 303. Ed. R.

Stobæus p. 37. Libr. 2. contra Ep. Petiliani.

Ex Cod. Reg. 3064.

S. Paulin. Poem. 12.

Multa jocis pateant, liceat quoque ludere fictis.
Sed lingua mulcente gravem interlidere dentem,
Ludere blanditiis urentibus, & male dulces
Fermentare jocos Satyræ mordacis aceto,
Sæpe Poetarum nunquam decet eſſe parentum.

Quin potius,

Si pravo rectum, ſi religioſa prophanis,
Luxurie parcum, turpi mutatur honeſtum,
Segnis, iners, obſcurus ago, miſerere ſodalis
In mala perverſi: blandum licet ira parentem
Excitet, ut lapſum rectis inſtauret amicum
Moribus, & monitu reparet meliora ſevero.

Sed præter allatas ejuſmodi tot magnorum virorum hac de re ſententias, an non liceat aliam recentioris, atque adeo ſingularis eruditionis Scriptoribus, hic etiam appingere. Is eſt Henricus Valeſius, Hadriani frater, „ qui ad Excerpta Polybii ſic præfatur: Atque hæc de verſione Caſauboni quaſi per exceſſum dicta ſint, non obtrectandi ſtudio, (id enim alienum eſt a nobis) ſed ut ſi forte quid a me peccatum in verſione mea deprehendetur, facilius lector ignoſcat: deinde vero ut abſterſis his nævis aliquam gratiam a ſtudioſis iniremus. Hominis enim ingenui eſſe arbitror, ut ait Polybius noſter, non ex alienis erratis gloriam captare, ſed cum noſtris, tum etiam alienis ſcriptis, quantum in nobis eſt, curam atque emendationem adhibere. Cujus quidem inſtituti noſtri ubique vellim lectorem meminiſſe, ſiquando in Notis a doctorum hominum opinione diſſentimus. Idemque ipſe a cæteris poſtulo, ut ſicubi, quod nimium ſæpe fortaſſis accidit, a veritate aberraverim, corrigere atque emendare ne dubitent: hoc enim, dummodo bono more & citra convicium fiat, gratiæ atque honori habendum puto. Neque omittenda verba Polybii hic laudata, cæteris a nobis deſcriptis adjungenda: περὶ δὲ τῆς τόπων ἀγνοίας τῆς κατὰ τὴν Λακωνικὴν, διὰ τὸ μεγάλην εἶναι παράπτωσιν, οὐκ ὤκνησα γράψαι πρὸς αὐτὸν Ζήνωνα, κρίνων καλὸν εἶναι τὸ μὴ τὰ τῶν πέλας ἁμαρτήματα ἴδια προτερήματα νομίζειν, καθάπερ ἔνιοι ποιεῖν εἰώθασιν, ἀλλὰ μὴ μόνον τῶν ἰδίων ὑπομνημάτων ἀλλὰ καὶ τῶν ἀλλοτρίων, καθόσον οἷοί τε ἐσμὲν, ποιεῖσθαι πρόνοιαν καὶ διόρθωσιν χάριν τῆς κοινῆς ὠφελείας. Quæ quidem ita Latine reddidit doctus Interpres: *Cæterum de illa ſitus Laconicæ ignoratione, eo quod gravis eſſe is error videretur, ad ipſum Zenonem literas ſcribe non dubitavi, hominis ingenui eſſe arbitratus, non ex alienis erratis gloriam captare, quod nonnulli ſolent, ſed cum noſtris tum etiam alienis Commentariis, utilitatis publicæ gratia, quantum in nobis eſt, curam atque emendationem adhibere*. Ita ſentire ſolent viri bene de literis meriti, qui ſcilicet non Cathedrali quadam declamatione, & tyranica, ut ita loquar, παιδαγωγίᾳ alios volentes nolentes in ſententiam ſuam rapere ac pertrahere conantur. Neminem, inquit „ nuperus Scriptor perinde doctiſſimus, perſonaliter læſi, etſi a viris magnis, eruditis, bonis amicis, non raro diſſentiam. Hoc ſemper a me factum eſt incolumi amicitia, cultu & obſervantia. Diſſentientes colam, & diſſentientem me ſat ſcio patientur, qui ſi quid a me ſecus quam veritas ipſa poſtulat dictum frequentius fuerit, monentes lubens ſequar, & ceram complanabo: dico monentes, non invadentes. Lectorem opto arbitrum, non adverſarium, ut olim optime Stagirites Philoſophus dixit. Atquæ hæc quidem tradita hactenus a tot viris ſapientibus præcepta, ſi ἐν τοῖς τῶν ψυχῶν ὑγείοις, id eſt, in animorum noſtrorum monumentis, uti libros vocat Themiſtius, ſeu ἐν ζώσαις εἰκόσι τῆς ψυχῆς, uti appellantur a Michaele Pſello in Monodia inedita in Joannem Patricium, ſedulo exequamur, præclaram in nobis morum civilium effingemus, & ad poſteros tranſmittemus imaginem. Sed hæc quaſi per tranſennam, licet ſorte extra rem, dicta ſint de his duntaxat qui ex hujuſcemodi inurbana *facilitate ac delectatione quadam reprehendendi*, ut loquitur Lupus Abbas Ferrarienſis, plauſum captare ſolent.

Edit. pariſ. pag. 143.

Stephan. le Moine in proleg. ad to. 1. Varior. Sacror.

Lupus Ferrar. Ep. 27.

XXIV. Nos vero qui tot inter hujuſce ævi eruditos ne minimam quidem obtinuere laudem ultro cum Diſſertatore agnoſcimus, noſtras qualeſcunque commentationes, & quas interdum damus conjecturas, omnium judiciis lubentes exponimus, ut qui a doctioribus, ſi lapſos nos contigerit, ab erroribus erigi haud gravate feramus. Proinde tantum abeſt, ut ſententiam noſtram de Hebdomi ſitu a viro Cl. improbari ægre tulerim, ut illius Diſſertationem cupide ſtatim arripuerim, ex ea quod me fugiſſet quidpiam conſecuturus, *cum quædam ſcientiæ portio ſit*, inquit Fauſtus Rhegienſis, *ſcire quod neſcis, & ea quæ ignoranter non intelligis prudenter inquirere*. Neque enim ſum

—— tam ſtulte repugnans, aut amans pravæ mea,
Quin ſtatim culpandum delens, præbeam rectis locum.

Sicut enim laudabile eſt a vera ſententia non amoveri, inquit Auguſtinus, *ita culpabile perſiſtere in falſa, quam nunquam tenere prima*

In Epiſt. ad Paulin.

Terentian. Maur.

S. Auguſt. lib. 3. contra Creſcon. c. 3.

Edit. Pariſ. pag. 144. *laus eſt, ſecunda mutare, ut aut ex initio vera permaneat, aut mutata falſa, vera ſuccedat.* Verum, ut fatear quod res eſt, jure forte dubitabam an in iſtud diſciplinarum genus oleum ſuum hactenus is contuliſſet, cum perſæpe contingat, ut illis etiam qui inter eruditos primas tenent, multa excidant, quibus vacare non ſemper patitur *ὁ βίος βραχύς*, in ampliſſima præſertim omnis generis literarum ſegete, quarum cæteroquin *ἡ τέχνη μακρή, ἡ δὲ πεῖρα σφαλερή, ἡ δὲ κρίσις χαλεπή*, ſiquidem hic aptare liceat verba Medicorum principis: adeo ut ſi aliena forte ſtudia attentent, ſtatim vulgatum iſtud Ariſtophanis iis occinatur, *ἔρδοι τις ἣν ἕκαστος εἰδείη τέχνην*. *In Veſp.* Sed expectationem meam ſpecioſum lemma feſelliſſe continuo adverti, nihilque novi ab eo allatum, quod ne minimum quidem a priſtina ſententia me dimovere, nec quemvis vel leviter in Hiſtoriæ Byzantinæ lectione verſatum in illius partes abducere debuerit: cum in eo maxime, quod Hebdomum, ut attigimus, ſeptimum ab urbe lapidem unice appellatum putaverit, reclamantibus quantumvis ab eo & a nobis laudatis Scriptoribus, *ut qui a principio deviavit ab integro tramite, vagus progrediens, quanto ſe currere fortius putavit, tanto plus errare neceſſe fuerit.* *Pelagius PP. contra Pelagianos.* Verum in ea Diatriba, in qua Reipublicæ literariæ hactenus incognita primus vulgavit, præclara quadam pollicitatione, ne dicam oſtentatione, ſpem nobis injecerat de Secundianarum Palatio novi aliquid dicturum, præter ea quæ in noſtra Conſtantinopoli attigeramus, atque lumen quod nobis non affulſiſſet, quod in primis optabam, detecturum; ſed in aliud tempus reſervaſſe, vel certe promiſſi

A oblito id illi excidiſſe par eſt exiſtimare.

XXV. Hæc porro de Hebdomi ſitu a nobis obſervata haud ingrata fore lectoribus facile mihi perſuadeo, ac iis potiſſimum qui evolvendæ Conſtantinopolitanæ Hiſtoriæ incumbunt: quæ quidem hic deſcribere pretium opere duxi, non tam ut Diſſertatoris, cujus eruditionem & acumen ingenii ſemper ſuſpexi, ſententiam de hac controverſia convellerem, quam ut noſtram viris doctis rurſum proponerem: non tamen ea qua ille confidentia, ut pro indubitata velim haberi, ne ſi forte a ſcopo aberrare me judicet lector, ſtatim dicat quod de Caſaubono ſupra laudatus Henricus Valeſius, quem in explicando quodam Svetonii loco, *nihil vidiſſe*, ait, *Ad Dionis excerpta.* *idque tunc cum plus ſibi vidiſſe quam cæteri videretur*: adeo ut *quæ conjecturis nititur tractatio ſine pertinacia inſtitui debeat*, ut Xenophanes ajebat apud Varronem. Propoſitam
B ſane in hanc Diſceptatione difficultatem idem Valeſius, noſtræ ætatis Literatorum facile princeps, de hac nobiſcum verba faciens, arduam & impeditam eſſe exiſtimabat, ita ut quas in partes tranſiret ultro ſe neſcire profiteretur, cum loca quæ in Hebdomo ſita eſſe perhibentur, procul ab Urbe fuiſſe diſparata, haud ſatis expenſis Scriptorum auctoritatibus, vix cenſeret, paucis & levi manu ad Ammianum & ad Hiſtoriam Eccleſiaſticam annotatis hanc attigiſſe contentus. Enimvero ſi quæ in hac Diſquiſitione attulimus ad firmandam noſtram de ejuſdem Hebdomi ſitu ſententiam minime placent viro erudito, dicamus uterque cum Auguſtino: *Nemo noſtrum dicat jam ſe inveniſſe veritatem, ſic eam quæramus quaſi ab utriſque neſciatur.* *Libr. contra Epiſt. fundam.*